

ERDI IRKA

IRODALMI-KULTURÁLIS FOLYÓIRAT

XIII. évf. 2024/3. SZEPTEMBER

700 Ft

Minaret és Könyvminaret

Érd városának kétségkívül emblematikus épülete, kiemelkedő történelmi műemléke a Hamza bég minaret az Ófalu földszintes családi házas részén, egy kisebb térré kiszélesedő területen. Az épületet 1970–1971 között újították fel. Ekkor készült vasbetonból a teljes felső rész (a körerkély korábban elpusztult mellvédje, a kas és a süveg), és kiépítették a bejárathoz felvezető betonlépcsőt.

A műemlék jelenleg nem látogatható, balesetveszélyes volta miatt. Helyreállítása több mint indokolt volna. Minderre számos elképzelés született már, és a török kormány is nagy erőket mozgósítana, hogy a tér alatt fekvő katonai temető feltárásával együtt egy nagyobb léptékű projekt segítse a minaret méltó állapotba hozását és ismételt turista-célponttá tételét.

Lehet, hogy még ebben is segíthetne az a különleges terv, amely az eredeti mérettel és formában

megegyező módon kissejtezett és be nem zúzott könyvek felhasználásával építené meg a torony párját, úgy, hogy a két épület „rálásson” egymásra. S most képzeljük el, hogy a Budafoki út/Sulák utca/Duna utcai körforgalom kellős közepén egy karcsú, 23 méter magas építmény emelkedik. A minaret tökéletes mása, csak beton helyett teljes egészében könyv borítja. Aki az autópálya-csomópont felől érkezik Érdre, az első komoly vizuális élményt jelentheti számára a Könyvminaret. Aki arra távozik, ezzel a látvánnyal búcsúzik a várostól. E különleges attrakció igazi turisztikai szenzáció volna, extrém hírérték megteremtője, a városmarketing izgalmas támogatója.

Folytatás a Beszámoló 52. oldalán

Baka Györgyi

Ismeretlen érintés

A folyópart bokrai között
virágszirmok lebegnek,
várlak vissza lélegzetembe
szárnyaló reggeleken.

Behúzódok a csönd ölébe,
magzatpózban kuporogva
az áradó hullámzást
magamba zárom.

Az ismeretlen érintés
meglep: karmol, fáj, bevérez,
mégis csillapíthatatlan
mozdulás ez a tisztaság felé.

Nem burkolózom többé
árvaságomba, a száraz
alföldi szél viharában
karjaidba bújva lehet csak
így vágyakozni

az összetartozásnak
elveszithetetlen érzetére,
gyermeki védtelenséggel
ölelődve egy új Kezdetbe.

Botos Ferenc

Áldozathozatal

(a pandémia áldozatainak emlékére)

holdzuhanás az ablakon
éjszakák infúzió áramlása
fényesre száradt falakon
az alkonyat különleges
barázdált arcok fordulnak
roncsolt erdei bogárként
a rejtőző csend elérhetetlen
levéltakarója felé
aláhulló magasságban
sűrűsödik a műszerek hangja
lidérces sápadt derengés
terjed megállíthatatlanul
a kórtermeken át

a hajnal holdfény színű messzeségben
égő homlokokon
forró cseppeket kondenzál
a fény

Tündérszép

gyöngyházfényű
téli alkonyat
városvégi utcák
romló házsorok
törődött, öreg arcok
imbolygása: és mégis
tündérszép
ez az alkonyat

Kémlelőablak

acélon koromszín ragyogás
mívesen kivésett betűk
egyenként is gót csodák
jelzik a mindennapok sorát
a kémlelőablak lemezén
mondják el hült lángok helyett
ki elfordítasz, és rám nézhetsz
írva látod: Totenkopf SS

Madár János

Gyermekkoromat cipelem

Jöttem a szegények nyomában,
mint akit éhség üldözött.
Szakadt ruhám a tiszta ég volt,
a nyomorúság csak lökdösött.

Így hulltam árván elétek,
hajnali fénytől szorongva.
Könyörögtem, hogy ne bántsatok,
a sorsnak legyen rám gondja.

Gyermekkoromat sírva cipelem,
kitakart szívem csupa seb.
Ezen az elmeszesedett földön élni
és halni már egyre nehezebb.

Büki Attila

Júniusi délután

– *Baka Györgyinek* –

nyár van forró délután
a muskátlik pirosan
lehelik a meleget
körülettünk a fák alatt
áll a csend
zöldbe öltözik az aranyeső
illatozik s a ház falához
bújik a tearózsa
a kerti asztal körül
megelevenedik bennünk a múlt
Savária folyócskáin
tükröződnek ismert arcaink
és soroljuk mi minden röppent el
miközben mögénk hullt ifjúságunk
s felnőtt korba értünk

az Érdligeten átrobogó vonatokról
nagy utazásokról beszélne
– ha velünk volna – Bíró András
vagy az otthon talált Csuka Zoltán
aki bauhaus-eszme alapján
Molnár Farkassal terveztetett házat
a Sárd utcában
és kinyitotta kertje kapuját
a délszláv irodalom követői előtt
Jaj ne lássa odaátról
egykor napfényt idéző ablakaiban
pókok szürke hálót
amint meg-megrezegteti őket
egy-egy kóbor szél
gondoljunk társas örömet adó estéire
amikor együtt énekelhetett vele
a népi írók ihletett ismerője Czine Mihály
s álmodhattak szabad Európát
borozgatás közben
délszláv irodalmárok

Költőtársunk nyaraink vendége
jó hogy velünk vagy
a családi alkonyra szelídülő órákban
szabadságod reményével
új költeményeiddel
a keresztbe kötöttel
hogy elmondjuk

a kimondhatatlannak tűnő
vágyat a lélek teljességét
a reményt sugárzó költeményt

Cettler Gertrúd

ELGONDOLKODTATÁSképpen

ma ismét eszembe jutottál
ahogy a teámat kavargatva
citromlét csepegtettem a kissé túl édeskésé
sűrűsödött napomba...
illatodat kerestem
az itt hagyott eltűnt aztán mégis megtalált
pólódon
próbáltam egyre mélyebben beleszimatolni
de már nem éreztem bájosan kéjes aromádat...
ki tudja, tán ezt is elvitte a vad ár, mely csak úgy
kérdés nélkül áradt, s mellyel szemben igyekeztem
menni
aztán lelkem egyszer csak belefáradt
mikor még vöröslően izzó ajkaimmal annyi
de annyi mindent szerettem volna Neked
kimondani
helyette csak kérlelőn mámoros csókokkal leptem el
puha szádat
azóta is tán okszerűtlenül bolyongok,
keresve az ismerősen ismeretlen vágyat
ahogy a kissé elázott filterrel kevergetem citromos
ízű teámat

Dylan D. Tides

Csiga-sztori

Julcsiga és Karcsiga a kertben lófrált kedden.
Nem volt az ügy veszélytelen, tudták mind a ketten,
mert a Gazda
bármely percben csizmát húzhat éppen,
s röptette már keresztül a szomszéd kerítésen
mindkettejüket egy nyáron, nem árt ezt is tudni...
(Karcsiganak három hét volt akkor visszajutni...)
Óvatosan mozogtak hát a reggeli zajban
(piszkosszürke házuk néha összekoccant halkan).

Karcsiga egy tormalevél harmatízű csücskén
 állt meg végül, s körbenézve mutatta meg büszkén,
 mennyi-mennyi finomság vár idén Julesigára.
 „Bodri háza mögött lesz majd pár tő édes málna;
 a szamóca ágas-bogas, kúszó palántája
 ott, a régi talicskában tavaly óta várja,
 hogy megkóstold mennyből hullott, olvadó csodáját
 (csak ne dugja Békati majd oda a pofáját);
 szőlő az csak később lesz, de olyan jól lett metszve,
 mindenkinek juthat bőven, akárki is kezdje.
 S ha a túl sok nyalánkságot megunta a gyomrod,
 bal szem felől az, amivel megoldod a gondod:
 Kígyózik ott uborka és cukkini is zsengén,
 de bevallom, nem e kettő az igazi gyengém.
 A Gazda a paradicsom nagymestere, hidd el...
 Szerintem a napfény ízét keveri be hittel,
 szeretettel, kristálytisztá, langyos esővízzel!
 Úgy érzi a csiga fia, ha belőle ízlel,
 mintha futni tudna tőle, körbe a világon!
 Node... Megérted majd Te is, hogy miért imádom?”

Míg a páros dőzsölését tervezgette csendben,
 két aprócska gumicsizma jelent meg a kertben,
 bennük meg a Gazda Lánya, a négyéves Fanni.
 Gondolhatnád: szerelmetes csigáinknak annyi,
 de nem így lett. A leányka nagy-nagy örömeiben,
 vigyázva, hogy ne roppanjanak meg tenyerében,
 szaladt velük be a házba, s Anyjának mutatta:
 „Ezeket is fessük még meg! Olyan jól mutatna!”
 A Gazdasszony szemöldökét kicsikét felhúzta.
 „Kavicsokról volt a szó...” De Fanni egyre nyúzta:
 „Nézd csak, milyen szürke, milyen... semmilyen a
 házuk!

Örülnek majd, ha egy kicsit szebbre cicomázzuk!
 Neki, mondjuk, piros legyen! – alkudozott esdve –
 Úgyis épp a paradicsompalántákat leste...”

Így lehet, hogy van egy kert,
 hol egy bizonyos keddtől,
 két kis csiga különb lett az összes többiektől.
 Az egyiknek tiritarka, csillámos a háza,
 a másiknak napcsók-piros szépség lett a máza.
 S így lehet, hogy elbújni bár többé sosem tudnak,
 mégis minden más csigánál több falathoz jutnak,
 hisz a Gazda, mikor őket csínytevésen kapja,
 csak megfogja, s mosolyogva kicsit arrébb rakja...

Deák Mária

Ősz

Elviszi most szomorú ős boruló melegét.
 Nyári időt vacog, elhagy, hunyorog tefeléd.
 Felnevet őszi meleg még, ha a nap kikacsint,
 mint aki cinkosa, és jót kacagott, neked int.

Lásd, halovány mosolyát épp ma veled keresem.
 Hátha a tétova fényben jön az új szerelem.
 Mert ha az ős csepeg, izzó szava már szomorú.
 Szárad a gally, az avar, sárgul a hegykoszorú.

Holnapokon tipegő lelkem, a bűvöletén
 jár, nyaram égeti, emléke a szívem egén
 egybe szakad veled, és még veri, élteti tűz.
 Lesz szerelem, ha az ős bár beköszönt, de nem űz.

Csókodat add ide, úgy szomjazom ősz melegén.
Szégyene vágy pirulón rezzen a lombok ölén.
Kéjremegés elemészt, még megölelt s odavitt.
Jár ez a szép szerelem még ma nekem, veled itt.

Fazekas Ivett

I.

Egy napon nevetni fogunk majd az egészen.
Hogy mennyit sírtunk,
hogy mennyire fáj,
hogy hányszor hagytuk el egymást,
de leginkább magunkat.
Emlékek tengerében fürödtünk,
melyek tisztára mosták lelkünk mocskát,
melyek nélkül elhaláloztunk volna,
s veszett volna kárba megannyi pillanat.
Törődő, finom s csókoló szavak,
érintés nélkül.
Homlokra szorított kézzel lendülünk a semmibe,
a cigaretta sikító füstjén túlra,
az ismeretlenbe.
Abban reménykedve, hogy megtudjuk,
kik vagyunk,
hogy mivé kell lennünk ahhoz,
hogy igazak lehessünk.

II.

Közhely
Üres lapok.
Jelentéktelen szavak tömkelege.
Feledésbe merülő események tengere.
Nézni, ahogy változik.
Látni, ahogy változik. Minden.
Szavak által ütött,
kongó mellkasban vérző sebek.
Sosem forrnak be.
Kisgyerekként játszani
a felnőttég gondolatával.
Felnőttként játszani
a halál gondolatával.
Néha nem csak a gondolatával.
Elhalálozási akarat.
Tömeg a metrón.

Húsleves másnaposan.
Látni, ahogy változik.
Nézni, ahogy változik.
Feledésbe merülő események tengere.
Jelentéktelen szavak tömkelege.
Üres lapok.

Gani Zsuzsa

Pipacs sarjadt

Pipacs sarjadt a fű között,
piros ruhába öltözött.
Vígán nézik a kislányok,
párok járják a néptáncot.

A virágkötők alkotnak,
illatos csodát álmodnak.
Színes pompában az utca,
aki ott járt, csak az tudja.

Erő tölti meg hitüket,
tisztá szándék a szívüket.
Figyeljük meg a jeleket:
mely belső béke s szeretet.

Őszi csokor

Búcsúzott a nyár,
felém száguldott az ősz,
búsult a madár.

Arany berekben,
lelkemben és eremben
lüktetett az ősz.
Békés fakoronáról
víg madárszerenád szólt.

Félt a nyírfaág,
ringatta sutgó szél,
őszültek a fák.
Fák elpirultak,
őszirózsák virultak,
szél cirógatott.
Bogyor felhők sutgotak,
golyák, fecskék surrogak.

A bérc aranylott,
cirógatta Napsugár,
a nyár hanyatlott.

Jáger Borbála

A lelkem beburkolódik a mába

A lelkem beburkolódik a mába
Folytott hangon figyel
Mi lesz az a csoda ami várja
Elalszik és megpihen

Ezer álom mélyén járva
Gondolatok ezrei
Varázslat-lépcsőn tisztán látja
Mi kavargog az érzelmek mezein

Érzi az álmot
Érzi a létet
Érzi a tiszta bánatot és őszinte képet
Amit mutat
Magáról
Másoknak.
A szeme csillan
A lelke tükröződik
És az Életed benned visszatűnik.

Hallom
Látom
Érzem
Figyelem
Szagolom
Várom.
Itt vagyok.
Hallgatok.

A beszélgetés az álom
Várom és áldom
A mély hosszú csend
A hallgatás
Minden darabja ezer kavarodás
Szép szálak fonják össze
Beszélünk és figyelünk a csendre
Egymásban eltemetve.
Rendre és szeretetre
Búra öröme bánatra

Az Élet ezer feladványa adja
A következő lépést
A következő fordulót
Minden kibontanivalót
És csillog a válasz, pattan a gondolat, kibomlik az
ötlet

Érzed, hogy jöhet
Tovább
Folytasd
Meséld
Mondd

Milyen szép
Hogy itt vagyunk
Beszélgetni jó
Hallgatni csoda
Megosztott
Megosztásban tündökölni álom.
Hallgatom.
Várom.
Áldom.
És a ma felébred
És a holnap táncol
A tegnap mosolyog.
Milyen szép, hogy veled most itt vagyok.

K. A. Hikari

Könyvmágusok

Amikor olvasok
Akkor nyitott szemmel álmodok
Valóra váltom a lehetetlent
Felfedezem az ismeretlent.

Amikor olvasok
Akkor valahol máshol vagyok
Távoli tájak utcáit járom
Más helyek titkait kutatom.

Amikor olvasok
Valami újat tanulok
Magamról az emberekről
Az élet a világ szépségeiről.

Amikor olvasok
Sorról sorra gyógyulok
Megértem tán a mindenséget
Betűmágiával etetem elmémet.

Kerepesi Igor

Megkopott

Kedvem, mint a bús november:
Köd és fáradt fellegek,
S szégyellem már mindig újra
Bűnöm meggyónni neked.

Ami volt, egy kis tehetség,
Valahogy rég megkopott,
S maga mögött torz emléke
Csupán súlyos űrt hagyott.

Osztályrészem elgyötörtség,
Komor magány, tágas űr,
Csöppnyi méz csak, amely mellé
Keser-méreg elegyül,
S minden új nap torz szilánkok
Tömegével van tele,
Lehet új nap, átkom régi,
Nihil novum sub sole.

S lelkem, mint a korhadó fa,
Szú se rág már benne rég,
S ódon vár, aminek mélyén
Kísértő a rég-emlék.

„Mi lehetett volna” – ember
Leszek, ha még nem vagyok,
Magam mögött félig megélt
„Mi lett volna, ha”-t hagyok.

Fél-tehetség, nagy remények,
Súlytalanok, s hullanak,
Nincs a fél-vágy mögött semmi
Tartalom, se akarat.

Levegőnél könnyebb szavam,
Döntést hozni nem tudok,
Magam mögött feldúlt nőket,
Káoszt s csalódást hagyok.

Koncz Teréz

Őszi utazás

Hegyek mögül az ébredező reggel
Ködon, párán át nézi a világot –
Ám a vidám nap sárga sugarával
Szeméből lassan elúzi az álmot.
Milyen szépek a sarjadó vetések!
Zöldjük ígéret: újra lesz kenyér.
Levelek pírja, erdők dús bozótja
Titkon üzenget: még nincs itt a tél –

Mit is beszélnek a barna göröngyök
S a szélben lengő kukoricaszár?
Üresség, alvás: mind csak múló látszat,
Súgjuk szívednek: lesz itt újra nyár.
Lapály, tó fölött súlyos bár a pára,
Egyre bátrabban sugaraz a nap.
Köszönöm, Uram, hogy fölébredtem reggel,
Láthatom gazdag, szép világodat.
Köszönöm azt, hogy mindez az enyém is,
Teremtő kezed alkotta nekem.
Köszönöm, hogy e kéz utamon vezetget,
Rábízhatom kis, tűnő életem.
S ha itt egemen fellegek borongnak,
Az utazás végére érkezem,
Poggyászom nélkül, sötét völgyeken túl
Új napom fénye, ragyogj föl nekem!

Kósa Márta

Szomjúság

Térdhajtó kalászkok
bánat-bóbitás pusztuló lila mezők
meg-megcsukló hangon sírók
zörgő fűszálak közt lépkedő éhezők
napraforgótányér szomorú és sápadt
kitartó
hosszú
enyhet hozó eső kellene
a
lázsebekben égő rozsdás
vén világnak.
Édes könnyű szirmok
hajladozó ágak

szélfuvallatban
megrázkódó bokrok
hajnali hűvösségre sóvárogva vágynak
elveszve
ahogy
én
ahogy
te
kulcsszavakat és elvétett utakat
újra megkeresve.
Szaggatott sóhaj száll
erdőkön
réteken
csendesült szívünkben
alázat gyümölcse terem
némul a sikoltás
hallgatnak a vágyak
tűzcseppekből már elég
lándsákat döf belénk a lég.
Omló-bomló
ingünket kibontó
friss zuhogású fényben
szerelem mosdasson
szívünket újra ejtse meg
álmodott hajnalon
bolondos illat közeleg
kitárt ablakomon
langyos cseppek
görgetnek szürke porszemeket.

Kovács F. István

Csak az erdő

Csak az erdő susog, ha szellő simítja,
Szomjúhozva hallgat a füves mező –
Várja, hogy tán leszáll majd az éj harmatja,
Hogy befedje lágyan, mint hús lepedő.

Csak az erdő nem fél az égető naptól,
A mezei virág mind esőre vár –
Porfelhő kél néha a dűlőutakról,
Fuldoklik a csendben szomjazó határ.

Csak az erdő állja, ha ordít az orkán,
Legelőkön vágat sok ördögszekér,
Mély dübörgés kél a sötét felhők ormán,
Az eltikkadt növény mind esőt remél.

Csak az erdő hallja, s nézi mosolyogva,
Amott a távolban földet ért az ég,
És a vágató szél eső szagát hozza,
Mely suhogva hull, mint áldott eleség.

Kreischer Nelly

Furcsa nap volt

Ma mindenből te áradtál körém.
Mikor októberi napsugár csillant
a szállingózó rőtbarna levélen,
szemed sugara villant pillanatra.

A betonjárdán koppanó dió
régieid lépteid neszt kopogta.
Az esőcseppet pofozó őszi szél
beletörődés másíthatatlanba.

Körüllengedez az elmúlás
és az őszt távoló illata.

Krúdyra emlékeztünk, de a koszorúk
emlékim fölött tornyosultak.
Mikor vörösborral koccintottunk,
régieid pohárcsendülései voltak.
Fájón törtek múlt mélyéből elő.

Negyven év előtti csókjaink
a Sándor-lépcsőn, ma dermedten
a hűlő alkonyatba hulltak.
Felidézett, tört emlékszilánkok
száraz gesztenyelevelek közé bújnak.

Mentem, és te mindenütt ott velem,
kavicsban, fényben, gondolatban.
Kapaszkodtál a képzelte szalmaszálba,
pedig már rég messze voltam.

Vajon mi történhetett ma veled,
hogy átáradtál a végtelen téren,
beborítottál, megfogtad kezem,
sétáltunk a Tabánban úgy, mint régen.

Krisztbaum Mihály

Eredeti

Nem lehetek: te
Nem lehetek: ő,
És mi sem lehetek.
Csak az lehetek, aki vagyok,
bárki bármit gagyog.
Én: egy vagyok a világegyetemmel,
mely megegyezik a génjeimmal.
Csillagok pora,
univerzum vándora,
egy pillanat a létben,
ez vagyok most éppen.
Ó, hatalmas világ,
vajon engem ki lát?
Egy apró porszemet,
mit felkap egy éles szisszenet.
Milliókból vagyok egy – mégis egyedül,
s ez asztalnál eredeti egyed ül.
De mondhatom most állva, nem lehetek árva,
mert beleszülettem e nagy világba.

Ludwig Géza

Rád emlékezem

(SZ.V.)

Égő virágok tűző nap-rengetegében,
álomszötte óriás rögös tenyerében
csikorgó télben
bujá szélben
táncoló patak tükrében
csak Rád emlékezem –

Ezer mosollyal ezer jajjal
versenyt zokogva zubogó patakkal
ujjongva vijjogó szirti sassal
hasítva fényes vad villámmal
csak Rád emlékezem –

Rád emlékezem,
arra, aki sírt, és aki szenvedett,
kiben láttam múltó életet,
és láttam az alig láthatót,
kinek lopnék mosolyt, milliót...

Kiben könnyet magamért onthatok –
és bennem most már érte sírhatok.

Lukács Mária

Kapaszkodjunk

Peregnek a napok,
a tavasz is múlik,
majd a nyárba hal...
izzadságcseppek csorognak,
omlik a sziklás fal.
Az élet él, virágszirom hull,
a csendes lélek nem kutat,
jól elvan, ha a nyár sokáig
marad, nem lesz több kérdés;
az augusztus szeptemberig
még elringat, és ki tudja,
végül mi lesz, mi megmarad.

Virrad-e, lesz-e

Tűz és víz között
mocsár volt most sivatag
aszalta a nap

gleccserből patak
folyók tengerbe jutnak
árapály mosta

homokos partok
kikötőkben árbócok
vitorlakötél

feszül a szélnek
ha a jövőt kémleljük
kérdézzük mindig

lesz-e rá idő
célba érhet az ember
ha ámokfutó

homok vagy mocsár
ránk ragyog-e majd a nap
lesz-e békesség

parány az ember
közelít a világvég
épül e bárka

Máté Miklós

A tücsök és a hangya

Nem sok hasznát vette eszének
a hangya, mikor nem állt zenészek.
Inkább gyűjtötte a termést télire,
és rakta a pénzt is élire,
mert így állt valahol egy mesében;
A tücsök meg át egész nyáron
fényes palotákban játszott.
Urakkal dorbézolt, vigadozott,
tárcája dagadozott, jó felé igazodott,
és összemuzsikált magának
őszre egy nagy-nagy házat.
Szegény hangya, elakadt a hangja,
mikor megtudta: csődbe ment a bankja.
Kamráját egér dézsmálja,
s télire felkopik az álla.
Bekopogott hát a tücsökhöz,
jusson kis kenyér-csücsökhöz.
Tanulság:
Nem sok hasznát veszi eszének,
Aki bedől egy ostoba mesének!

Móczár Csaba

Álmok

Álmodból ébredtél reggel,
mint írtad: hiányzó verssel...

Az én álmom merészebb.
Ideképzelvelek téged.

Mosolygó szemeidbe nézek,
melyek csodákat idéznek.

Minden pillanatot újra élek,
amikor percekre láttalak téged.

S amikor jóllakott veled szemem,
akkor ajkam beszélne s kezem...

Te minden szavamat értenéd,
s válaszolnál, s nem kétkednék...

Már éppen elindult feléd kezem,
hogy arcodat érinthessem...
Felriadt álmodtól kérdezem:

Mit írhatnék én neked? Titkot?
Te úgyis sejtetted illetve tudod.

Azt, amit nem tudhat senki se,
csak én és te, gyönyörű Emese...

SZÜLETÉSNAPOMRA

(József Attila tollával picit másképp)

Ötvenéves lettem én
nincs meglepetés költemény
csecse-
becse
ajándék sem, mellyel meglepem
– kávéház híján-- egy szegleten
magam
magam
Ötven évem elszelelt
havi kétszáz csak néha telt
Az ám
Hazám!

Lehettem volna oktató
nem ily töltőtoll koptató
szegény
legény.
De nem lettem mert Érdligeten
még jókor felnyitotta szemem
újra
és újra

Jelesül: Perger Antal úr
Kinek köszönöm kimondva-kimondatlanul
nevét
s hevét,
mellyel elmondta őszintén:
Ne legyek tanár e féltéken!
Értem én
értem én!
Ötven évem elszaladt
éltem vígat és kínokat!
Tettem a
dolgomat!

Már nincsen apám se anyám!
Már nem ugyanolyan a hazám!
De volt bölcsöm, lesz szemfedőm,
Van gyermekem, van jövőm!
Van csókom, van hitvesem,
megadta az istenem!
Mindennapon ehetek
hol többet, hol keveset!
Ötven évem hatalom!
Ötven évem nem adom!
Tudom, nem kell senkinek,
az ördög sem venné meg!

Hát

Miért legyek én tisztességes? Kiterítenek úgyis!
Miért ne legyek tisztességes? Kiterítenek úgyis!

Magamban bíztam eleitől fogva,
ha semmije nincs, nem is kerül sokba
ez az embernek.

Ha félttem is, helyemet megálltam,
születtem, elvegyültem és kiváltam.
Asszony ha játszott velem hitegetve,
hittem igazán – hadd teljen a kedve.
Árultam festéket, verset, könyvet,
egyik sem volt a másíknál könnyebb.
Nem dicső harcban, nem szelíd kötélben
de ágyban végzem, néha ezt remélem.
Akárhogyan lesz, immár kész a leltár.
Éltem – és ebbe más is belehalt már.

Szép este van.
Szomszédjaim is lefeküsznek már.
Most csönd van,
és én egészen egyedül maradok.
Fáradt vagyok, sokat is dolgoztam.
Elalszom majd.
Csönd van.
A virágok (s tán mindenki) most megbocsátanak...

Molnár Richárd

Cseppek a tengerben

Cingár zsiráfok foltos bőrében
Bújik a nap szép szerényen,
Hátán fekszik az idő pőrén,
Simogató szél csitul gyöngeségben.

Lassuló táncban elaléló jóság
Boldog sivatagba elmerül,
Peckes zsoldos a mohóság,
Millió élet árán elterül.

Könnyek párkányán holdtükör,,
Ölő karokban szemlátomás,
Vadászház padlóján medvebőr,
Megszabaduláskor végállomás.

Ocsovai Ferenc

Mozzanatok

Arcodat tűzzel, szénnel és vérrel festem.
Lehet, hogy te vagy, akit kerestem.
Pókfonálon ülő harmat remegése,
napsugarak hallgatag lebbenése,
éjszakák búskomor mosolygása,
tegnapok homályos tükörmása,
a szederfák bágyatag, nyári sóhaja,
a kisgyermek első kimondott szava,
a reggeli szellőben lovagló porszem,
pele, amely az ódon udvarról diót csen,
wifjel, amely a rúter közelében úszik,
árva mag, amely tengereken át hajózik,
örvény, amit a ventilátor lapátja kavár,

tenyérszi szárazföld, ha kitör a zivatar,
 kincs, amelyen ott ül a hétfejű sárkány,
 álom, amely békésen szuszog a párnán,
 templom, amelynek harangját újraöntik,
 s annyi szín tarka ruháját magukra öltik
 vágyaim, amióta a létezésedről tudnak,
 s zúgó patakokként szanaszéjjel futnak
 egy völgyben, ami egyazon irányba lejt:
 ösvény, amely a pusztából oázisba terelt.

Onódi Judit

Száll az ének

Mikor bús hangok pendülnek szívem húrjain,
 Ha csak ülnék szótlánul a padlót bámulva,
 Ha mozdulatlanul hevernek ujjaim a
 Billentyűzeten, érdektelenül, búsulva,
 Akkor belül egy régi dallamfoszlány
 Megrezdül, és elindul a torkomba.

Lassú hullámokkal bűgva sír az ének,
 Feltör mélyről, gyomrom görcsét oldva
 Levegőbe önti bánatát a lélek,
 Kikiáltom a világnak cifra dallamokkal
 Minden nyomorát szomorúságomnak,
 Vigye a szél messze, azért száll az ének.

Hozzád is elér, ha lelked bánat nyomja,
 Leülök melléd, énekelek Neked.
 Belebúgom a bús dallamokba,
 Ami keseríti, szomorítja életed.
 Add át nekem minden fájdalmadat,
 Dalba bújtatom, úgy adom, ha kéred.

Mikor boldogság bársonya simul szívemre,
 Ha torkom folyton nevetés csiklandozza,
 Ha ujjaim cikázva röppennek a levegőben,
 Pillantásom a vidámságot hordozza,
 Akkor belül csilingelnek a dallamok,
 Tolongva áradnak torkomba.

Mosolygós ajkamon dallamok zümmögnek,
 Hullámszik mélyen, majd előtör buján,
 S a levegőbe repíti minden eufóriám.
 Világba kiáltom hullámhosszán az öröme
 Boldogságom minden kis darabját.
 Száll az énekem, víg hangok pörögnek.

Könnyű szálon leng a gond, ha száll az ének,
 Nélküle súlyosan mardosna ott belül.
 Így nem hord mély barázdákat a lélek.
 Sebző gondolat lassan elgyengül,
 Súlyát hátára veszi a melódia,
 Hullámszik, majd a partján elterül.

Anyák ajkán szól az ének a kiságy mellett,
 Halkan zsong csupán, nem a külsőnek szól,
 Ne hallja más, csak a fáradt gyermek.
 Kettőjükből áll így a világ s a kis szobából,
 Hol meghittent töltik a sok esti percet,
 Lecsukja a csillogó szemeket a dal.

Dallamok kísérenek egész életen át!
 Dalolva nem lehet dühödten tombolni,
 Csak csodálni a virágzó gesztenyefát.
 Dalolással nem lehet ravaszul átverni,
 De lehet egy asztalnál inni mentateát,
 Együtt dudorászva a régi dallamot.

Pálfi Nándor

Garda

Fáradt az este,
 A lámpák sárga fénye
 Szétfolyik a macskaköveken.
 Mandulafenyők
 Halkuló lombjai susognak
 A tó fölé táncoló szélben.

Suhancok szaladnak a parton,
 Kiabálnak, ugrálnak, mozdulataik
 Elmosódnak az időben.
 A nehéz kövek közt ütemesen
 Csattognak a sűrű hullámok.
 Vízpermet hullik a hajukra.

Ruháikat a mólóra vetve,
 Egymás után ugrálnak a vízbe.
 Nevetésük megtorpan
 A párás levegőben.
 Játékukat megrovón szemlélik
 A sétány fölé görnyedő olajfák.

Hajó kúszik a kikötőbe
Sirmione felől bágyadtan:
A felerősödő hullámverés kiűzi
A fiatalokat a partra.
Egymás mellé ülnek, kacagnak,
Vállaik és combjaik összeérnek.

A horizont most kék és selymes,
Rozmaring és jázmin illata terjed,
A pillanat esendő és légies.
A fiúk is megnyugszanak lassan.
Vékony alakjuk
Szétfoszlik a gyengülő fényben.

Péter Éva Erika

Áthajlások

Kacag, tombol az életszagú nyár,
sárgán hajlik le a párkányra,
s a kőfalak repedésein,
mint fürge gyík, bújik a szobába...
A lyukakon én nem férhetek ki –
a halványodó érintések
kék ereire nem sóhajthat,
csak a tűnődés... Mindig elkések,
vagy te nem hajlasz át a szünetek
hányadába... A pofon vágott
világ emlékeit kiráznám,
de szívem, ezt a rég elhibázott
vacakot akkor is neked adom,
mert a nyár átbújt a kőfalakon.

Petrik István

Könyvről, ami nincs

Az én könyvem nem égetik el
az én könyvem ki se adják
az én könyvem maga a jövő
az én könyvem a szabadság
az én könyvem kezekbe való
az én könyvem végtelen tenger
az én könyvem nagy-nagy utazás

az én könyvem maga az ember
az én könyvem csend és muzsika
az én könyvem rejtelmes sziget
az én könyvem sírás és kacaj
az én könyvem szép és szörnyeteg
az én könyvem az útkeresés
az én könyvem meseszép erdő
az én könyvem szántás és vetés
az én könyvem áztató felhő

Radnai István

túl és közel

mediterrán ég vörös a föld
szőlősorok a ráncok futnak
a hegyek szoknyája ölen
szüret ilyenkor a legédesebb táj
must a tett kiforr valamikor

mint törköly összeesve
kipréselt félredobott vétek
büszke fürtök duzzadt szemek héja
halomba rogyva az élet
ki mondja meg ki szólít

a lélek erjed száll akár a szesz
a bűnös mustgáz a pincegádorig
kalandoz hátha valakit megejt
„megtört csontjaim táncra kelnek
az Irgalom teremtő szavára!”*

-----
*Szabó Ferenc SJ : Olajfák kertjében

*gyöngyből fűz házat
a bűnbánó alázat
de nincs bocsánat
(Barna Júlia)*

*fentről zuhanni
libbenés és billenés
nem a test törik
(tm)*

Szabadi Ágnes

A sárkány halála

„Egyszer és mindenkorra elpusztítalak!” –
mondta a királyfi, és emelte kardját.
„Véredtől borulnak vörösbe a falak,
harsogja a világ a győzelem hangját!”

Elindult a sárkány a küzdőtér felé,
feszülten figyelve tizenégy szemével.
Elszántan fog állni a királyfi elé,
amikor amaz majd lesújt a kardéllal.

Ám kint a küzdőtér ürességtől kongott:
vakító fehérén tükröződő márvány.
„Biztos az utazás jelenthetett gondot,
nem ért még ide” – így tűnődött a sárkány.

Teltek az órák, és délután lett hamar.
Küzdőtér sarkában üres kávéscsésze.
Nagyon úgy tűnik, a királyfi nem akar
támadni, s neki majd máshogyan lesz vége.

Teltek a napok, és néma volt a barlang;
mind a hét sárkányagy szüntelen zakatolt.
Az első azt várta, jöjjön el a farsang,
hadd vegye elő a színpompás, csupa folt

kabátját, s hóbotos bohócnak öltözve
ne fájjon, hogy a világ mind rajta nevet...
szólhasson bármilyen butaságot közbe,
tudják: őt érteni egyébként sem lehet.

A második fej már a száját tátotta,
hogy forró lángokkal perzselje a falat;
de aztán magában háromig számolva
lekonyult, s ezentúl mozdulatlan maradt.

Eljött az este, és álom szállt a mélybe;
de egy fej virrasztott: amott, a harmadik.
Bámult a fekete, csillagtalan éjbe,
és halkán, csendesen sírdogált hajnalig.

A negyedik viszont szép álmokat látott.
Leste a telefont, hátha ez működik,
s megszólal. Jobban már semmire sem vágyott...
Mellette magában búsult az ötödik:

„Mi van, ha nem vagyok, nem voltam sohasem
igazi sárkány, csak szárnalmas kis ripacs...?
És ott az nem véres kezem nyoma, hanem
szimplán csak május van, s virágzik a pipacs...?”

A hatodik bölcsen tudomásul vette:
vis maior helyzet van, elmarad a csata.
Lángoló erejét tartalékra tette,
meghalni szép lassan elindulhat haza.

A hetedik álmosan, párnába veszve
mélázott pacsirta ébredező dalán...
Vitt valamit a szél a távolban, messze...
Ez mind meg sem történt, csak mese volt talán...?

Szabó Aida (Jampa drolma)

Bambuszcsengés

*„Ha bambuszt akarsz festeni,
bambusszá kell válnod”*

Csingi-lingi-ling,
cérnavekony hangocskák –
vágják a bambuszt

Még a föld alatt vagyok, a rizómából fejlődött csöpp
kis rügy, és Földanya ringat meleg, lágy ölében. Jól
érezem itt magam testvéreim gyökereinek óriás szö-
vedékei között. Ahogy cseperedem, friss hajtás lesz
belőlem, és kemény rügyhüvelyem segítségével török
felfelé, a föld feletti világba. Egyszer csak, hopp, ki-
kukucskálok, és egyik ámulatból a másikba szédülök:
a saganói bambuszligetben, a zenélő erdőbe szület-
tem, ez nagy szerencse és hatalmas megtiszteltetés.
– Gyorsan nővök, főleg éjszaka, én is olyan szép
sudár és susogós szeretnék lenni, mint a többi roko-
nom! – Már most is hallom azt a csodálatos dallamot,
amiről az otthonom a nevét kapta, ahogy a magasban
össze-összekocognak a karsú szárok, és rezegve
zizegnek a bambuszlevelek a tavaszi fuvallattól. De
nem csak a magasból érkező, a levelek között mor-
moló szél hangja búvöl el, a daliás bambuszok között
bújócskáznak a napsugarak, és arany csíkszálakat
festenek az ösvényre. Persze nincsen mindig ilyen
ragyogó idő, időnként meglátogat minket a köd, és

ahogy ereszkedik egyre lejjebb és lejjebb, sűrű, matt-fehér fátylat borít ránk. Ilyenkor csak kicsit didergek, de ha a Szélkirály jön a vágató paripáján, és közöttünk cikázik – brr –, az bizony fagyos és félelmetes. Testvéreim bezzeg a viharban nem ijednek meg, és csodálatos módon nem törnek el, hanem jobbra, balra, előre, hátra hajladoznak, sőt táncolnak is.

Fényfonál siklik
sötét fellegek elől,
bambusz táncot lejt

Lándzsás levélen
kaláris cseppje gördül
nap mosolyával

Bambusz levelén
szél mormolása lüktet –
zenélő erdő

Olykor-olykor furcsa beszélgetést sodor felém a szél, az öregek egymás közt suttogják, hogy más erdőkben borzalmas dolgok történnek, Emberek mennek csapatostul, kivágni sok-sok társunkat, és olyankor halálos sikoly fut végig a bambuszok között, és mégis az éterbe varázslat röppen, ahogy egymás után a szárazak a magasból aláhanyatlanak, mintha ezer csengettyű szólalna meg.

Varázsillat száll,
csengőhanggal telt erdő –
bambuszvágáskor

Szél morajlása
bambuszfurulya hangján
Hold fényén lebeg

Illatos szél bűg,
bambuszlevélbor jéggel –
múltat kortyolok

*a fény gyöngyei
hova gurulnak mikor
jönnek az árnyak?
(Barna Júlia)*

Tarnócziné Barabás Irén

Kezdetek

Halkan rezeg a nyári párák csend,
szemünkbe fekete szikrákat szór, s
s körülölel a lemenő nap sárga fénye.
Furcsán lebeg a horizonton,
mintha minden aranyló fénypontja
önálló, lélegző életet élne.

Mi lehetett a világ előtt – kérdezem:
tér, idő vagy az anyag kis része,
az univerzum ok vagy okozat lehet,
van-e az időnek kezdete, vége,
vagy mindig lesz, és mindig létezett?
Bár a választ magam is jól tudom,
mert felsejlik előttem a Teremtő képe.

Tóbi Mariann

Ősi átok

Név nélkül születél
Név nélkül lépdelsz
Léted homályba vész
Pusztulásra érett

„Név nélkül születél
Név nélkül halsz meg
Neved nélkül pusztulj el”
Ősi átok így felel...

Sámántánc

Sámán dobbant
Tűz ropog pernye száll
Héja visít pusztába kiállt

Fehér ruhák libbennek
Sámándobok rigmusra
ritussal felelnek

Őrzők őrzik álmunk
Rezes ostorral veri a lélek
Addig üti, míg oltalomra ébred

Földet áldjuk, széllel szállunk
Víz tisztít, Napot áldozunk
Éj sötétjén nyugovóra

Halk szívdobbanásban
Ősi szóban, újra éled
Ősi vértünk, új erővel
Újra élünk.

Pusztá népe újra éled
S dicső lesz régi jó hírhez
Szarvas szíve újra dobban
Szarvas lelke Nimród honban

Torma Ágnes

Szivárványos erdő

Rozsda lepett kapu
nyílik a világra,
festőecset simul
minden szép virágra.

Vörössel ötvözi
falevél zászlóját,
harmatcsepp gyöngyözi
szorgos pók hálóját.

Kék patak csörgedez
sárguló alkonyban,
nyirkos szikla hidege
bújik az Alpokban.

Óaranyszínű lett
komló rőt virága,
szürkülő porlepett
árny borul a tájra.

Kifeslik gesztenye
tüskés barna burka,
álomból ébreszt'ne,
ha fejemre hullna.

Tormássy Erzsébet

Benta – Bara patak

Benta patak, Bara patak,
két nevedet honnan kaptad?

Lágy vizedben hajdan mostak,
asszonykezek szorgoskodtak,
Víg nótájuk csak úgy zengett,
míg a szennyes ragyogó lett.

Két partodon vásároztak,
de szép, vidám napok voltak!
Mi ezt már csak képről látjuk,
s hogy régen volt, úgy sajnáljuk!

Kacsák, libák minden napon
lubickoltak a hátadon.
Ha befagyta, korcsolyáztunk,
nem féltettük kezünk, lábunk.

A „Malom” -hoz úszni jártunk,
fiúk, lányok együtt voltunk.
Sok-sok emlék maradt régről,
nem múlik el a szívünkből.

Általában csendes voltál,
ám egy párszor tajtékoztál.
Elragadtad több testvérünk,
amit máig nem felejtünk.

Soha ne légy ellenségünk,
csak barátunk, amíg élünk,
Ősi Benta – Bara patak
falunk, szívünk egy része vagy.

Tóth Mária

A hajnal

A hajnal csillagot bontott
Levette az éj fedelét
Föltárt minden sötét álmat
Tanácsot senkitől se kért

Elmerült az ébredő emberek szemében
A Nap jött, piroslott, mint a vér
A sárga tündér, a hajnal, már halvány volt
Tombolt, tüzelt a dél

De halkult lassan a dübörgő fájdalom
Meleg lett a Nap, de én ezt nem hagyom
Nekem az éj kell
Rejtőző érzelem, és reggel a versem
Újra kibontom majd Neked.

Tóthárpád Ferenc

Hajléktalan sorok

A háztetőn a fény aranyburok,¹
Az alkonyat a városra csurog.
Sötétje cinkosa a sok titok,
Ami örök pecsétért kuncsorog.

Ha végre már leköltözik az éj,
A Hold a Nappal színpadot cserél.
Bár elmaradt a várva várt segély,
Lassan bevégzi minden szenvedély.

Elernyednek a csendes otthonok,
A félretolt, veszteglő vonatok,
Párát szuszognak a vetett padok,
A sárba fagyott újságpapírok.

A néma csend szétfoszlik nyomtalan,
Amint felhorkan egy hajléktalan.

Hitetlen Gioconda

A kódra kód felel,
de megfejtése átok!
A sátán ünnepel,
felismered, ha látod.

Fogam közt egy rózsa.
A fricska íze fincsi,
Lizánk mosolyában
ha felnevet da Vinci!

Törő István

VERSEK AZ ŐSZBŐL

Ősz a parton

Levél-vitorlások lengenek a vízen,
feltámad a szél, ringatja szelíden,
fűzfán árválkodik néhány üres fészek,
nyúl hegyezi fülét, mereszti az égnek,
csobog a kis patak, alig van víz benne,
vadludak elúsztak, nincs, aki üzenne,
elbújtak a halak, a horgász sem jár,
felhőket rejteget távoli láthatár,
a kövér vadkacsák vígan tollászkodnak,
és már csak világít, nem melenget a nap,
pirosan vigyorog hecsedli bogyója,
friss párát ereszt az este a folyóra.

Őszi képek

Hasad a mandula, dió burka reped,
álmosan baktatva jön az ősz, közeleg,
lekerül a fákról sok gyümölcs és levél,
ónszínű fellegét terelgeti a szél,
szorongva lépeget sok kisiskoláska,
hátukon megérett szárnyas makk a táska,
vidám gyerekhangjuk betölti a falut,
mint amikor este a kisvonat befut,
nyúlfarknyi délután oly sebesen elszáll,
vacsorát osztanak már az alkonyatnál,
illata messze száll, belengi a tájat,
harangszó üzenget az elszőkő nyárnak.

Ősz a kertben

Csatasorban állnak a kórókatonák,
elhullatta magját, nem zörög a nád,
püspök-süvegét veszti paradicsom,
elment a sok madár, lásd, hiába hívom,
járják a darazsak a szántóföldeket,
alma csüng az ágon, az illata lebeg,
beérett a dudva, gaz, irtottam hiába,
csak az ember terve dől mindig dugába,
mert a seregélyek jönnek, egyre jönnek,
sohasem lesz vége a nagy körmenetnek,
és estére, mikor az ajtó bezárul,
tűz mellett beszélünk az elmúlt szép nyárról.

¹ Egy sor Radnóti Miklós *Rímpárok holdas éjszakán* c. vereséből.

Valentin István

Segédigék

Nem lehet elfogadni,
Nem kell elfogadni,
Nem szabad elfogadni.

Nem kell belenyugodni,
Nem szabad belenyugodni,
Nem lehet belenyugodni.

Meg szabad változtatni,
Meg lehet változtatni,
Meg kell változtatni.

Áramlás

Nem biztos, hogy gondolsz rám,
Mikor postaládámba nézek,
S leveled szomjas kezemhez bújik,
Lehet, hogy épp
Menzán merited a levest,
Vagy életed véded,
Esetleg szobádban pihensz –
Nem tudom.

Talán finomabb lesz
Megszokott ételed,
Talán egy pillanatra
Győzelmet aratsz a gondok felett,
Talán megcirógat otthon
A párna pihéje,
S átérzed az örömet,
Melyet parfümként hintesz
Szívem barokk báltermébe.

Varga Katalin

Óvárosi festőtábor

Óvárosban hétfő reggel
kakas bújik árnyékban.
Kánikula erőnk szívja,
bekuckóztunk szerb házban.

Leültünk, hogy ne repkedjünk.
Egy asztalnál három festő.
A sok vásznat összekentük.
Plein air szemnek sehol felhő.

Anekdóták röpködtek
akrilszagos felhőben.
Az ebédek megjöttek
pörköltillat, kellően.

Kánon-kórus percről percre alakult.
Dalolgattunk, karmesterünk öröme.
Kánikulás, kókadt kedvünk felvidult.
Hamis hangok! Festőtársam haját tépte.

Sztárok lettünk, meglelték a tévések.
Riportok röpködtek, a vásznak felnyögtek.
Körbejártak kamerával, dicsérték.
Ihletek és energiák varázsszóra megjöttek.

Színkavalkád ragyogott ránk, mókázott.
Csacsogtak és beszéltek a színek.
Minden festmény, kerámia szikrázott,
szeretettel alkották a tehetséges kezek.

Volt ott ének, vers és zongora.
Ki elsétált, mosoly ült az arcára.
– Új zenekar alakult! – gondolta,
s vitte a hírt az egész Óvárosba.

Tábor végén zászlót s sátrat bontottunk.
Festmények közt kerámia templomtorony.
Nagyon finom süteményt is kóstoltunk.
Jövőre is vendég lehet a nagy festőcsapatunk?

Bodza Klára

Tiszavirág

A Tisza, mint egy szőke hajú lány,
Minden évben menyasszonytáncot jár.
Hófehér fátyla, a sok tiszavirág,
Lebegve kíséri hullámzó taraját.
Tisza virágai, arra születettek,
Hogy minden tavasszal násztáncot lejtsetek.
Vadul táncoltok, míg éltetek virul,
De röpké percek múlva fátylatok lehull.

A táncnak vége, a menyasszony kesereg,
S csendesen siratja a millió tetemet.
A szőke lány egyszerre sír és nevet,
S a tünemény elillan a csillogó víz felett.

Dombrádi István

Egyetlen virág-léptű nő

Egyetlen virág-léptű nő:
itt a zöld színű földön –
égtájakba elrejtett színeken át,
amint az éjbe dönti magát a nyár,
és amint almaág-hajad omlik rám –
s osztozunk szerelem ízén-zamatán,
időzünk láng-csókók bársonyán,
vagy amikor a szíromlevél alakú
nappalokban jársz...
hiszed-e, hogy érintésed,
kezembe letett szélcsend?
Hiszed-e, hogy csípőd tarka bodzák bokra,
ritmus-koszorúkba font réti illatok dala,
dús esők köré gyűlt nappalok fodra?
Csókod belém égett zsenge-ősz –
áldjon-áldjon érte ez a föld.
Rám terített örömödből,
jusson nekem évelő-verőfényből,
zizegő-esőkből, ágazó-jövőből,
nád- és kalásztörékeny életedből –
jusson virággá nyílt szerelmedből.

Drotleff Zoltán

Örök küzdelem

Bús szegénység rágja át az életet,
nyomor izzik sudár jegenyék alatt,
megrengeti a hatalmas végtelent,
ahogy szeméből keserves könny fakad...

Álomképen támolyog létünk zöme,
érdek nélküli jótett elinalt már,
csak a jegenyésornak szilárd törzse,
akkor is, ha becstelen szél köztük jár.

Nos, roppanjon meg egyenes derekunk
jellemtelenség száz ármánya alatt,
ujjongjanak mind, akik ezt kárognak,

s velük együtt példaképük Belzebub?!...
Jobbik énünk arról sosem hallgathat,
valahol, valakik másképp gondolják...

Egry Artúr

szerelmes vers

beföd a hajad illata
te furcsa megnyíló virág
fahéj vagy édes éjszaka
az ablakba tett gyertyaláng

vagy április az év hava
veszélyes édes félöröm
akár a költő szép szava
te gyöngyvirág mi rám köszön.

Vad barna pillantás ölel
szemednek tükrében jön el
– a feszült domború vízen –

a mélyből feltörő igen
nem nézek rád nyújtom kezem
bőröd érzi a tenyerem

Hajdan Vali

Szívbe mártott tollak

Nem beszélnek a kövek,
elcsendesül a táj,
hangtalan a sikoly,
mélyen legbelül fáj!
Víz mellett is néha
jelen van az aszály,
elapadnak a szavak,
néma marad a száj!
Kérges tán a lélek,
áteszti a vizet,
nem tud magába szívni

egy vízcseppnyi hitet!?
Eláraszt a szenny,
a világ mindent elhítt,
ritka, hogy az ember
életet Istennel vitet!
Szívbe mártott tollak,
kik írják versüket,
keresik a fület,
mely értő, nem süket!
Kívánják, mint a szavak,
a megértésüket,
nem szégyellik bevallani
saját kísértésüket!
Szavaink ne legyenek
egymáshoz nyerssek,
hagyjuk, hogy szülessenek
meg bennünk versek!
Hiszen attól lesz
boldogabb ez a világ,
ha több benne a nyíló,
mint a hervadó virág!
Ne féljünk megmutatni
önmagunk,
engedjük látni,
kik valójában vagyunk!
Ne szégyelljük, hogy
e való világ nekünk
nem való,
és hogy érték van bennünk,
amely már kihaló!
Nem lehet mindenki
egyforma,
de aki fogékony a jóra,
ne lépjen süllyedő hajóra!
Evezzünk bátran
egy új tóra,
bízzuk életünket a
Megújítóra!
Nem feledvén a régít,
leljünk új szóra,
vigyázzunk közben
a mellettünk úszóra!
Ne figyeljünk a dühítő szavakra,
találjunk rá egy üdítő
patakra!
Hallgassunk egy belső,
tisztá hangra,
a szeretetre építsünk
s ne a haragra!

Úgy szép lesz az út is,
csak figyeljünk a startra,
és bölcsen érkezünk
meg majd a túlsó partra!

Kardos M. Zsöte

Vigasztalnalak

Bármi, ami a végső elszámolás mérlegén billeg,
menedéket keres könnyben és mosolyban,
alázkodik a test, foszló, férges rongyokba gyűrt
maradék évekért, megdermedt homályban remeg.

Ki számolja az agy pókhálójának szakadt fonalait,
a kihűlt tűz körül feledni jobb, mint emlékezni.
Minden könnyed dallam, mi szavak húrjain cseng,
annyi csak, mint légben semmivé pattanó buborék.

Dísznek hitted magad,
dobozba árvult embléma vagy,
sóhajod, mint hideg kő, kopog,
új szellem nő és felejt,

a gyász, mit százszor éltél másért,
most szíveden belül kereng,
mégis távolból félőn nézed,
kis bizonyosság kell, hogy legyen.

Szépség búvik meztelen ágon,
felhő szélben táncot jár,
madár dalol jeges tetőn, biztosan tudja az olvadást.

Csak az ember gyenge, ismer vívódást,
féli a megálló vért,
tudja a mindent, a semmit,
a kezdetet, mely végéhez ér.

Vigasztalnalak, a kín is múlik, agyadba dúdolnám,
lehullanak megfáradt percek, tiéd lehet a suhanás,
minden égi áldás és éji álom
gyönyörűségébe érhetsz,

csillogó fényekkel szemedben
lebeghetsz a végtelenbe át.

László Klára

Úgy fájnak...

Úgy fájnak a vágyak...
..hallom a hangod,
...érezem a szádat!
Becsukom a szemem, s látlak,
...nézlek..., s kiáltok,
...izzok... s fájok!
Úgy fáj a hiányod,
...utánad sóvárgok,
... s magamat csalom.
Úgy fájnak az álmok...
...vágyaim....rabolom,
...fáj, kimondom...
Úgy fáj a magányom,
...lelkem érted zokog...
...e fájdalomba belehalok!

Pislákoló tűz

A vágy lassan már elhamvad,
csendesesen izzó parázs marad.
Hol vannak a varázslatos pillanatok,
mikor forrón öleltek a karok!
A szeretet ösvényén ballagok,
lelkem megjárta már a poklot,
A szomorúság útján kóborlok,
mert kifordítottál önmagamból.
Ölelésedből kikopott valami,
már nem akarsz szeretni, vágyni,
Ha maradnék, már utadban lennék,
rázuhan a csend és sötét éj,
Kialudt belőled az összes érzés,
elfogadom, mit is tehetnék...

Nemec Mariann

Ébred

Újra ébred az ősi tudás,
felülírja a test törvényeit,
egy táncba téve áthatja
a szerelem ösvényeit.
Mozdulatot teremt.

Felébreszt tudatot,
Átadja egy hullámon,
amit az ember kutatott.
Minden új mozdulat,
lökést ad és tétet,
benne a felismerés,
az igazi ígéret.

Látni a születést,
gyógyító hatások
álomban is láthatóak
a változások.

Ítélet helyett,
táguló világot,
rossz érzések helyett
egy új valóságot.

Szétárad csendesen,
halk szárnyak kísérik
sok tudatban egyszerre
a "Főnixet" megértik.

Orosz Margit

Pirkadat

Amint pirkad, az ég alja
vörös-lilában oldódik,
sötétje elillan.
Vaksin figyelem, tétován,
lassú kéket miként festi
a felkelő nap az égre,
alatta mint illan el
az éjszaka hús menedéke..
Felzeng a virradat,
érkezik surrogó madár
szárnyán, csobog a Bán-patak,
harmat-hitem izzik
új fák hajtásain, ágán.

*benned a mérték –
arany középút – ne lengj
ki semerre sem
(Barna Júlia)*

Szabó Veronika

A nap
(gyerekeknek)

Aranykorong fenn az égen,
olyan mesés, mint az éden.

Meleget küld ezer tájra,
fényt áraszt a nagyvilágra.

Kelet felől indul útra.

Szomjas ember megy a kútra,
s napközben, ha nap hevíti,
kockás plédjét leteríti.

Elbújik egy árnyas helyre,
hús szellőtől jobb lesz kedve.

És ha eljön majd a dél,
a nap a világ tetején
büszkén tekint ide, le.

Vajon nincsen melege?

Napraforgó elkíséri,
a napocsát folyton nézi,
növény, állat igen hálás,
mert a napfény csupa áldás.

S ha melegtől száraz a rét,
virág kókad, izzad a anép,
felhőket hív segítségül,
vizet üzen velük,
ajándékként hozzácsatol
szivárványos derűt.

Szakáli Anna

Tisztafényű

1. Jónak lenni

Ezernyi sebből vérzett
gyermekszívem, mikor
láttam a rosszat,
láttam máshol a szépet,
amely megigézett.

Évek múltával görcsösen
csak a jót akartam,
kétszeri júdás, ezért
mindent megtagadtam.

Most már jó lehetnék,
magam törvénye szerint
keresem, élem a szépet,
de jönnek a rosszak megint.

Értetlen, buta és gonosz,
nevetek ezen néha,
máskor sírnék, anyám,
válladra borulva.

2. Láthatatlan láncok

Csomót kötök lelkünk fonálára,
magamhoz így láncollak.

A tükörben naponta látom
az arcomon szétfutó ráncokat.
Belső szépségem figyeld csak,
ahogy kezud után nyúlok,
beléd kapaszkodom szelíden,
hogy tenyereddel melegítsd fel
öregedő, fázós kezem.

3. Miért ne lehetnék?

Miért ne lehetnék,
ki lenni szeretnék?
Mert magam hiába
kutattam, kerestem,
kóborlásra indult
az én árva szívem.

Virágok kezemben,
gyöngyök szemeimben,
– szerelmünk mirtuszát fonom –
koszorút hajadba,
babért homlokodra,
– szerelmünk táncát járom –
szirma hull kezedre,
könnycsepp a szívedre,
– szerelmünk álmát hívom –
szemeid tükrébe
mélyen belerejtve.

Titkos, édes vágyak
enyésző honába,
orgonailatú
legyen az a párna,

hol múltó álomra
lehajtom fejem.

Szénási Sándor István

Illúziók

Egy boldog világban élek,
elégedett emberek közt.
Jut mindenkinek mindenre,
ha beosztással élve dönt.

Ember nem alszik az utcán
élőként a ravatalon,
ellátatlan senki sincsen,
nem tűri a társadalom.

Keresem a boldogságot,
nincs is talán másra gondom,
nem kell most már borzongani
eljövendő háborúkon.

Mindenki, ahol született,
boldogságát megtalálja,
szánt, vet, épít, gépet szerel,
hazavárja a családjá.

Nem irigyli, nem csapja be
egyik ember a másikat:
nincs éhezés, fegyverkezés,
érdekviták és áldozat.

Él a hit az emberekben,
már a haláltól sem félnek:
valahol egy másik bolygón
erőszaktól távol élnek.

Tornai Xénia

Az élet dallama

Lüktet az élet
zsongva tevéled.
Nyáron a szív üde
dallama száll.

Láz heve vágat,
fűtve a vágyat,
s éjjel a véred is
úgy muzsikál.

Koppan a zápor,
hull a virágpör,
döngi a méhike
zümnyi dalát.

Érc szava csendül.
Kertben a csend ül,
s visszaidézi a
múlt mosolyát.

Körben az ágon
hangzik a kánon –
árad a szívbe a
démoni tűz.

Tó vize csobban,
és a falombban
szól a kabóca, ha
alszik a fűz.

Fenn meg az Éden
dúdol az éjben,
hallik a holdbeli
mélyhegedű.

Szárnyal az űrben,
s megszelidülten
zengi be élted az
égi derű.

Beavatás

(Bence fiam 24. születésnapjára)

Tudd hát: mindig éltél. Kezdetben te voltál
az űr éjsötétje a nagy bumm után.
Féktelen erővel ringó égi bölcső –
s csillagfényt fogantál Isten oldalán.

Később langy meleggé olvadt létezésed,
s áradó derűként leltél új helyet.
Hangfodrokba bújva kozmosz járta voltod
véggépp sikerült már elfelejtened.

Hajnalpír hevített, önmagad keresve
harmatcsepp vizébe szülded lényedet.
Lágyan ringatózva foszlottál a légbe,
s ismét szertehullott önnön lényeged.

Önző vágyaikkal áramod beitták
csillagport virágzó, mohvert, vén fenyők.
Így lettél faóriás, évezred tanúja:
testvérlomb, közöttük egy, de mégsem ők.

Oh, jaj, nem találtad célod itt, a földön,
pórusod lehelt bár frissülő időt.
Atlaszként emelted válladon a mennyet –
törzsed oszlopárnya mégis csak kidőlt.

Pilleszárny kötött meg, s könnyű libbenéssel
egy bibére bíztad bolyhos életed.
Gondtalan cikáztál. S tetted ezt mi végre?
Kár volt hímporod így elfecsérlened!

Majd szarvaskirályként, hajnalt messze üzve,
homlokodra tűztél csillagot s napot.
Szellő-szökkenéssel már a fénybe vágytál –
új formád a létnek új irányt szabott.

S ím, most emberarcú lényed jár a porban.
Foncsorvesztett tükröd tudja-e, ki vagy?
Álmok álmodója, megtelepszél immár,
vagy burkot cserélni késztet még az agy?

Hány testet viselsz el, és tépsz össze önként,
míg a véglegesre éned ráakad,
És hányszor kell néked még újjászületned,
hogy egyetlenegyszer megleld önmagad?

Török Nándor

Süllyedő szavak

Ha ring a csónak énvelem,
a fodrok szülte végtelen
körülölel, és elhiszem:
Minden vagyok a Semmiben!

Hiszem, hogy óceán e Tó.
Szerelmed volt ily nyugtató,
s ezért éreztem legbelül,
a vér ereimben felhevül.

Ebből lehet még költemény:
A hullámok; és köztük én
a Hold fényében úgy úszok,
hogy himbálnak a jambusok.

Feléd úszok, és azt hiszem,
majd túljutunk e vad vízen,
mert nem ringat már, csak dobál,
s elrejt előlem ködhomály.

Világom hát süllyedni kész,
minden egész a mélybe vész
(parányian pihényi rész):
a *Semmi* néha oly nehéz.

Nehéz a szó. Nehéz veled:
a túl könnyűt nem szívleled
(hideg a víz, s a könny meleg),
nehéz szavak közt süllyedek.

Tajtékba fül a láthatár.
Hiányod űr, magába zár
s magamba zárom én is Azt.
Mi nyújt e semmiben vigaszt?

Nehéz a szó. Nehéz lehet
annak, ki „szeret-nemszeret”
játékot űzve vízbe dob
virágszirmot, de tudja, hogy

a *Semmi* mindig oly nehéz:
örökké mélybe bukni kész.

Varga Magdolna

Mi más

Rózsaszín ködbe álmodott boldogság,
szappanbuborék, csalóka délibáb,
fényben felragyogó és szétfoszló szívárvány,
kérész-életű reményvirág,

sós könnybe fulladó bágyadt mosoly,
fájdalomba temetett vágyakozás,
semmibe vesző ígéretések,
vég nélküli, hasztalan várakozás,

naponta vívott kemény viadal,
amiben nincsenek győztesek,
marcangoló önvád s lelki tusák,
soha be nem gyógyuló sebek,

elsiratott fakó emlékek, amik
örökre rabláncon tartanak,
a paradoxonba zárt jelenben
ingoványra épített falak.

Mi más? Egy röpke villanás csupán
a kimért időben. Ennyi az életünk.
S úgy szeretnénk valamiben hinni
mielőtt még végleg elmegyünk!

Zsuzsa Mihály

Bohém dal

Megült a nyár a kerteken, másnapos zenész léhaság
Terpeszkedett a szívemen, édes buja jólakottság,
De jó volt ez az időtlen, tervezetlen könnyelműség
Kesze-kusza érzésekben, estét váró kis feszültség.

A fekete zongorában ugrásra kész szirénhangok,
Szőlőleveles üvegben csillogó aranymámorok.
Matrózblúzos édes kislány,
szívében bizsergő vágyak,
Eldöntötte, tovább nem vár, üzen a zongoristának.

Neki szólt ma minden szép dal, pirulva várt záróráig,
Ilyen este csak egyszer van, repültünk az albérletig.
Nevetett csillag és a hold, ó, hányat láttunk már ilyet,
Aztán az ég is behódolt, felhő mögé bújva figyelt.

Voltak égis éré csodák, úsztunk az idő tengerén,
Fáradhatatlan éjszakák,
szívünkben végtelen remény...

*miért érdemes?
A percekért amikor
mindenkit szeretsz
(Barna Júlia)*

Carl Astro (Wegenast Róbert)

Naplótöredékek 1970-ből

Ezerkilencszázkilencvenhat március huszadika, va-
sárnap

Az első lépés önmagam felé, meghökkentő. Az eu-
rópai gondolkodás egy felismerést gondosan elkerül.
Nem látja, vagy nem akarja látni, hogy minden tudás,
amit olyan szorongva kutat, már készen kapottan *ben-
nünk van*. A testem ismeri a gömbdimenziós fizikai
rezgéseket, a felfogott és felfoghatatlan sugárzásokat,
a gravitációt, a fényt, a fényen inneni és a fényen túli
energiamozgásokat, és ezeket használni is tudja. Pil-
lanatonként elvégez bonyolult kémiai analíziseket,
molekulákat épít és bont le, élő sejteket klónozt, és
még ki tudja, mi mindenre képes, amire még gondol-
ni sem merünk.

Akkor hát hová vezet az első lépés ?

A falnak – semmi kétség.

Minden valódi tudás a falon túl van. A földi élet több-
százezer éves könyvhegynyi tudása, ötletszerű csi-
pegetés ahhoz a szervezett, magasrendűen felépített
tudáshoz képest, ami a Fal túloldalán van. Ez a fal
pedig minden eleven szervezetben benne van, és mi,
élők, csak abban különbözünk egymástól, ami a Fa-
lon innen található.

A fal pedig nem egyéb, mint az az álombéli hártya,
ami a tudatommal felfogható észleléseimet és a
gondolataimat, a felfoghatatlan és tudattalan létező-
semtől elválasztja.

De vajon, miért nem tudhatok a falon túli létezésekről?

Vajon a közvetlen idegi érzések, például a tapintás,
milyen valóságot közvetítenek?

A műszereim szűk célokra orientált érzékelők. Az
idegáramlás sebességén túli vagy annál lassabb im-
pulusokat nem közvetítik. Nem ismerem a saját ké-
pességemet, ami a meg nem élt helyzeteket, a soha
nem látott helyszíneket felidéz, abban a titokzatos,
kiterjedés nélküli pontban, ahol az absztrakt gondo-
lataim születnek. Jane Roberts azt meri állítani, hogy
az egész életemet ugyanígy teremtem meg, hogy még
az engem körülvevő tárgyi világ is belőlem vetül ki.
Ez a számomra sajnos még átélhetetlen gondolat, mert
a fallal elzárt ismeretlenbe vezet.

A testem pillanatonként változik. Lebomlik és épül,
de nemcsak a sejtek, a molekulák, az atomok szintjén,
hanem térben, mozgásban, elhelyezkedésben is. A

kézfejem, a szemem, a gerincem ma nem olyan, mint húsz évvel ezelőtt. Mégis egyformának, állandónak látom önmagam, és felismerlek téged is húsz év után. Eszembe jut egy kockázott film, amit évekkkel ezelőtt láttam. Növénykolóniák növekedésének felgyorsítása a képeken nem a békés, megnyugtató erdőt mutatta, hanem véres ragadozók iszonyatos élethalál küzdelmét.

Mi magunk is ilyen szokatlan képet láthatnánk önmagunkról, ha a látvány appercipiálásunk sebessége megváltozna. Húszezer azonos, fényárnyék információra van szükségünk ahhoz, hogy a látás agyterületén logikus képpé egyesüljön. Ha ezek az összeállt képek másodpercenként tizenhatnál vagy sokkal ritkábban lennének felfoghatóak, egy egészen más világ jelenne meg előttünk. Felfedezhetnénk a molekuláris és atomi mozgásokból létrejött alakváltozásokat, leépüléseket és újraszerveződéseket. De ha képes lennénk nem fényalapú érzékelésekre, úgy egy egészen más világot látnék, de az is az anyagi világ lenne.

Számomra a fény terjedési sebessége a leggyorsabb, mert csak a fény és a hang érzékelésére vagyok képes. Hamis tehát az az anyagi világkép, amit látok. Szubjektív észlelet az az univerzum, amiben élek.

Valószínűleg az érzékelt valóságélményeink sem azonosak. Egy bizonyos rezgésszámú fényre közmegegyezéssel azt mondjuk, hogy vörös. De vajon ugyanazt az élményt élem-e meg ilyenkor, amit te? Nem lehet-e, hogy ilyen individuális különbség miatt szereted te a vörös bársonyt, én meg nem?

Ha egy optikai eszközzel tartósan fejreállítod a világot, bekapcsol egy korrekciós rendszer, és logikusan helyreállítja az információt. A fizikai logika, az ok-okozati észlelés, a magunkban hordozott program kemény parancsa. Ezt az egy útra terelést valószínűleg minden érzékszervünk el tudja végezni.

Hogyan is állunk hát az objektív valósággal? Anynyit láthatunk csak a teremtett világból, amennyit a program alkotója megenged. A többit átláthatatlan fal rejti. Még azt sem tudom, hogy a saját biológiai vezérlőrendszerem milyen utasítást adott – most így ebéd után – a májammak, a hasnyálmirigyemnek vagy az immunrendszeremnek.

A látás a legerősebb élményforrásunk. Agyunkban az a legnagyobb műhely, ahol a fényalapú optikai jelek képpé egyesülnek. Kérdés, hogy el tudom-e kerülni ezt a laboratóriumot, és más módon érzékelni az ablakon túl virágzó bokrokat?

Mindaz, ami kívül esik az érzékelhetőség határain, csak a tudatomban, a tudatos logikámban és az emlékeimben létezik. Chicago, Peking vagy egy dél-afrikai aranybánya soha nem került az érzékelhető világon belül, tehát mindaz, amit tudok róluk, idegen, külső, többször átmásolt, minőségromlott információ. Valami a hit határán.

És vajon a közvetlen idegi érzések, például a tapintás, milyen valóságot közvetítenek ?

A műszereim szűk célokra orientált érzékelők. Az idegáramlás sebességén túli vagy annál lassúbb impulzusokat nem közvetítik. Honnan tudom hát mégis, hogy U. mit gondolt rólam, mit érzett irántam. Nem ismerem a saját képességemet sem, pedig az az emlék erejével meg nem élt helyzeteket tud felidézni, abban a titokzatos, kiterjedés nélküli pontban, ahol az absztrakt gondolataim születnek. Jane Roberts azt meri állítani, hogy az egész életemet ugyanígy teremtem meg, hogy még az engem körülvevő tárgyi világ is belőlem vetül ki.

Néha, megmagyarázhatatlan pillanatokban a szembenálló festett asszony szemében tükör által homályosan mégis felsejlik, engedi, hogy kíváncsi légy, engedi, hogy kérdezz, de választ nem ad.

Így hát csak a kérdés lehet hiteles, a sokak által hazudott válasz sohasem.

A világegyetem nem a csillagászok, fizikusok, kémikusok, filozófusok nyomvonala mentén tárul fel. A kísérleti és elméleti tudományok elhibázottan, kényszeresen, beszűkült földi logikával meresztgetik elektronmikroszkópjaikat és rádióteleszkópjaikat a végtelenbe. A felvert por semmit nem mond a vágató lóról. Az emberiség ostobasága idegen civilizációkkal készül találkozni. Értelmes lényeket keres a teremtés háromdimenziós hulladékai között, kérdéseket tesz föl ott, ahol nincs, ki válaszoljon.

Galileo Galilei szívós, kitartó, konyhafizikusi gondolkodással kitaszított minket az emberközpontú világegyetemből, ő volt az első, aki összetévesztette a port a lóval. A gondolkodó ember háromszáz év tévelygés után érezni kezdi a zsákutcát. Murphy ironikus kutatási törvénye azt mondja: „Ha eleget kutatsz, idővel alá tudod támasztani az elméletedet.” A földi kísérleti konyhafizika talaját veszve elakadt, mikor az egyetlen, egyidőben kilőtt foton, egyszerre és egyidőben a szigetelő fal mindkét nyílásán áthaladt. A fizika mégsem zárható be Galilei térgeometrikus logikájába.

A világ bennem van, és én egyidőben és ugyanakkor a világban. A tudomány okosabbja sejteni kezdi, hogy a kísérlet eredménye nem fetikusan objektív, hanem ő a kísérletező projektálja. Nemcsak a kiállításokat, de az úgynevezett tudományt sem Baedekerrel kell végigjárni, hanem engedni kell, hogy a világegyetem belénk omoljon.

Ezerkilencszázkilencvenhat szeptember tizenhetedik, péntek

Átfestelek.

Festem a szép, kopasz fejű lány száját. Az elmúlt húsz év alatt ki tudja, hányadszor rugaszkodom neki, mennyi küzdelem, hátralépés és újrakezdés rejlik a szép arc mögött. A szád már régen nem csak egy vonal, nem rajz, nem szín, nem testnyílás, hanem üzenethordozó jelek sorozata. Tizenkilenc éve nem láttalak, és most üzensz újra, ahogy üzentél eddig is, mikor átfestettem az arcodat. Az arcod – a lelked tükre megváltozott. Nem vagy már vidám, link, álmodozó, mulatságos hazudozó kis csaj, nő vagy, az életre születés és szülés terheivel a válladon. A szád és a szemed, ez a kettős jel, üzenetet hoz a te világodról, a te felfedezéseidről.

Ha emberfestő lennék, amilyen Vermeer, Rembrandt, Jordaens, Ferenczy volt, nem elégedhetnék meg a felület, a forma, az anyagok csodálatával, hanem egy mély és titkos világba kellene alámerülnöm.

A mosolyod néhány milliméternyi változása már más emberré tesz, a felső testnyílásod finom, érzékeny vonala kódokat sugároz, és én magamba töltve, dekódolom azt. Tudom, milyen vagy, mit látsz, mit érzel, megsejtem a nagyon távoli és a néhány perces múltadat egyaránt. Te pedig ezzel a rózsagyöngy színű, párás nyálkahártyák közé irt gyönyörű rajzzal, ami a szád, feltárulni és bezárkózni, megnyugtatni és felzaklatni, simogatni és hazudni egyaránt tudsz. Hamvas Béla absztrakt geometrikus festői jelekről ír, de szükség van-e hierogliffákra vagy Kodály módszerre a nagy találkozásakor?

Az arcod tiszta mezeje maga a mély emberi, Harmadik Típusú Találkozások leszállótere.

Az asszonyokat a festőállványra tettem. Húsz éve festem őket, és egyre változnak, ahogyan az életemben minden, de fiatalok maradnak, mint az emlékeimben. Olyanok, akár a kékszakállú asszonyai, a titkaimat hordozzák magukban. Ők is archetípusok, bennük vannak az életemet átszövő nők. A szemeik belőlem valóak, mégis mélyen belémlátnak. Négy-öt évenként

újra születnek, mint a testem egész sejtrendszer, mert néha mélyről jövő kényszert érzek, hogy eléjük álljak, és alakítsam őket. Ilyenkor ugyanaz a szorongató önkifejezési vágy feszít, mintha írok. Ekkor mondanom kell valamit a semmiről, az érzésekről, a bennem szorongó sejtésekről.

Háromdimenziós szerves anyagokkal meg kell mutatnom az anyagon túlit.

Ilyenkor az egy pontban lévő akar felszínre törni és megmutatkozni.

A ritka és nehéz pillanatokban sikerül is.

Merengek, hogy a vászon közepén álló fiatal, kopasz nő szemembe néző tekintete mögött milyen világegyetem tükörképe fénylik. Megszokhatatlan érzés, hogy a belőlem épülő, de a teremtettsége pillanatában már tőlem elszakadt arc egy felfedezhető idegen világegyetem másolata. A szem a lélek tükre, s ha a szem valóban néz, akkor tükröz is. A festékek színe, tónusértéke a kisagyam tájékán bennem rakodik össze, és megjelenisz te, ahogyan ma az emlékezetemben húsz év előttien élsz. Rövid, gyönyörű, rőt hajad az eltelt emlékek alatt kopaszra kopott, apró melleid asszonyossá értek, a szemedben szigorú üzenetet hordozol. Ismerlek, bár csak találgatom a történetet, amit a szemed vetít felém.

Újra egy valódi, Harmadik Típusú Találkozás van készülöben.

P.S.

Szkeptikus énem sarokba szorult bűvészinassá vált. Előcsalt egy gondolatot, egy érzést az énközpontú cylinderból, így most az érzéseim és a sejtések megállíthatatlanul ömlenek szét, elárasztva a saját világegyetemem felfedezetlen kamráit.

Én festő vagyok, egy egyszerű nyomdász fia. Vajon ki írhatja velem ezeket a furcsa sorokat ?

Hanyatt kell feküdnöm, hogy helyet teremtsék a fejemben, a szürke kupola alatt ennek a semminek.

(foly.köv.)

*világjavító
szándék nélkül születni
fogyatékos lét
(Barna Júlia)*

Gyöpös József

Dobások

Nejemmel a szokott életünket felváltotta a nyugat kapujának tartott nagyváros: Wien. Tagadhatatlanul a gazdagabbnak érzett milió, a nagyvárosi benyomás kísérte ott-létünket 1947-ben.

Budapestről érkezve ez az érzés továbbra is hasonlóan megvan.

Akontrasztban az időben még nagyobb volt számunkra. Ott-tartózkodásunk két éve alatt különböző menekülttáborokban laktunk. Ezek felújított kaszárnya-épületek voltak.

Az itt történt egyik dobásom kísértetiesen hasonlított egyik gyerekkori élményemre.

Szüleimmel vásárolni indultunk, és apám rákényszerítette anyámra a 36-os méretű cipőt. Pedig ez őt szorította.

Hazafelé jövet a villamoson anyám panaszkodott, hogy nem bírja majd viselni.

– Úgy mondod? – kérdezte apám, és a nyitott ablakon keresztül, menet közben, kidobta a katondobozzal együtt.

Mit ad az öröklött hirtelenség.

Nejem cipővásárlás után hazafelé tartva a villamoson panaszkodott a csak nekem tetsző modellre.

A bécsi villamos nyílt peronján, az Ausstellung strasse kellős közepén, menet közben – agyborultságomban kihajítottam a cipőt.

A különbség csak az volt a két eset közt, hogy míg apámnak volt pénze másikat venni, nekem, emigránsként, még jó ideig nem.

Másik bécsi dobásomnak nincs történelmi múltja a családban. Házasságom éveiben, akárcsak az éves jegyességem alatt, a vihar és derű elég gyorsan váltotta egymást.

Délutáni órában, nyári hőségben, a harmadik emeleti szobánk nyitott ablakánál álltunk. Heves szóváltás... Egyszer csak nejem a fél éve viselt jegygyűrűjét lehúzta, és a lábamhoz dobta.

– Nesze! Nekem nem kell!

Én, aki soha nem akartam ilyenkor alulmaradni, hirtelen felvettem, és kivágtam az ablakon.

Nagy lerohanás lett utána, jött a barátnője is. A hiábavaló keresés estig tartott. Valaki szerencsésnek arany lelőhely volt a Wien Eldersplatz füves része.

Idővel az eredeti gyűrű pótolva lett – magasabb karúval. Mégsem viselte egyikünk sem házasságunk 54 évének utolsó 14 esztendejében. Részben kényelmi okból, de talán az is hozzájárult, hogy nyugdíjazásom után külön éltünk. Magyarországról havonta meglátogattam a feleségem Svédországban, összesen 168 alkalommal. Intéztem hivatalos ügyeit, vigasztaltam, mert ágyban fekvő beteg lett egy gerincsérülés miatt, folyamatos ápolást igényelt.

A gyűrű az összetartozás látható szimbóluma. A valóságban ennél több volt a vállalt erkölcsi magatartásom.

A. K. Hikari

Harcolj, kisember!

Belépek, az orromba kúszik a fertőtlenítő szaga, a fülemet megtöltik a különböző gépek csipogásai. Nővérek rohannak el mellettem, talán épp vészhelyzet van.

Egy apuka az ablakból nézi az inkubátorban fekvő gyermekét... nem jön be hozzá, valószínűleg nincs ideje már beöltözni, szólítja a munka, a kötelesség.

Megállok egy másik inkubátor előtt.

A picit, aki benne van, csövek tartják életben, gépek figyelik a különböző életfunkcióit. Pont úgy, mint az itt lévő többi babának.

Akkora az egész lányka, mint egy vonalzó, a súlya se több egy kiló kenyérnél.

A mellkasa emelkedik és süllyed.

Ver a szíve.

Most született, de már harcolnia kell.

Még mennyi, de mennyi harc vár rá az életben.

Ha tudná... Akkor is így küzdene, kapaszkodna az életbe?

Elfáradtam. Az aggodalom, a stressz, a félelem, mint három hárpia, kiszípolozza az erőmet. Pedig nekem is erősnek kell lennem. A gyermekem küzd, mintha nem is hallotta volna a negatív jóslatokat, nem is venne tudomást az „első 24 óra kritikus. Aztán a következő három hét. Várunk. Mást nem tehetünk” kijelentések sötét felhőiről.

Leülök, csak egy egészen kicsit szeretnék megpihen-
ni, csupán egy két-percre lehunyni a szememet.

Látom az előttünk álló éveket, miközben körülöttem
csipognak gépek: a szívmonitor, a lélegeztető gép,
ezer és egy cső, ami összeköti a testét a technikával,
hogy megkaphassa az esélyt az életre.

Látom, hogy a harcnak meg koránt sincsen vége,
ahogy a fájdalomnak vagy a műtéti hegeknek se.

Látom a sokkot a saját és a férjem arcán, amikor majd
több hónappal később megtudjuk a diagnózist. Hogy
a korababaság még csak a kezdet volt egy hosszú,
nehéz, várakozással, vérrel és verejtékkel kikövezett
életúton.

Látom, hogy a lányomat ez nem töri le, inkább még
erősebb és életvidámabb.

Látom, hogy mindenből kihozza a maximumot, küzd
és törtet előre.

Látom az ábrándos tekintetet az első szerelemnél és a
könnyeket az első csalódásnál.

Látom, ahogy mások is büszkék a gyermekem kitar-
tására. Olyanok, akik a kezdetektől hittek benne, és
olyanok is, akiknél időközben vívta ki a tiszteletet.

Látom, ahogy összeszorított foggal küzd le a nehéz-
ségeket, mert a „feladni” szó soha nem szerepelt a
szótárában.

Látom csillogó szemmel készülődni a felsőoktatásra,
látom elköltözni, majd később hazatérni.

Akárhová sodorja az élet, mindig hazatér.

Látom boldognak, szomorúnak, szerelmesnek, csaló-
dottnak, kalandvagyónak, reményvesztettnek, sike-
resnek, a nevetéstől sírni vagy kacagással álcázni a
könnyeket.

Látom élni.

Ám amikor kinyitom a szememet, rá kell jönnöm,
hogy ezek még csak víziók, ábrándképek. Egyelőre a
lányom nem az életben, hanem az életéért küzd.

Odamegyek az inkubátorhoz, és az üvegre teszem a
kezem.

– Minden rajtad múlik most. A te döntésed, harcolsz-e
– suttogom a mellkasát figyelve. – De egyvalamit sose
felejts: korán érkezted, kis súllyal, de ember vagy. Kül-
önleges és egyedi ember.

*mindenki őriz
mindenkiről egy képet
én nem az vagyok
(Barna Júlia)*

Kovács F. István

Ökrösszekér

(részlet a Diófák munkacímű kéziratból)

... Miután Márton kijárta az iskolát, csak nagy ritkán
mehetett a Nyaralóba. Az a négy-öt kilométer nem
lett volna akadály, hisz előfordult, hogy gyalog meg-
járta egy óra alatt. Csakhogy azon a nyáron valóban
„beállt a barázdába”. Legtöbbször anyjával kellett tar-
tania, de néha – kaszáláskor, szénaforgatáskor, gyűj-
tésekor, behordáskor – apja vitte magával, és olyankor
ő volt az úr a bakon. Az ökrökkel nem volt nehéz dol-
ga – szelíd, öreg jószág volt mindkettő. Éppen csak
ügyelnie kellett az utat, néha biztatni őket, amire per-
sze rá sem hederítettek. Vigyázni, hogy a nyári forró-
ságban nehegy meginduljanak valami szabad víz felé,
mert akkor nem lehetett bírni velük – szerszámukat
szétszaggatva, szekeret felborítva elfeküdtek a hűsítő
iszapos dagonyában. Mindjárt július elején ez is meg-
történt velük, és akkor megláthatta, milyen az, amikor
apja dühe teljes erővel tombol! Ám hiába csépelte az
állatok fejét, oldalát karvastagságú husággal, hiába
ordított, szitkozódott, Szellő és Csákó hűsölni akart.
Márton dermedten nézte őket, hallgatta bordáik mély
döndüléseit, koponyájuk csattanásait. Aztán lassan
megnyugodott, mert apja belefáradt a hiábavaló küz-
delembe, és talán meg is értette, az állatok majd akkor
kelnek fel, amikor akarnak.

A szekér szerencsére üres volt, mert az ökröket az sem
érdekelte volna, ha négy méter magasra púpozott szé-
nával borítják fel. Apja régi haragosának, az egykori
béresgazda Korgyiknak azonban nem volt szerencsés
ez a nap... Éppen azon a délutánon ballagott be az
Urbán-tanyára, hogy Mártont elkérje kisbéresnek.
Számított arra, hogy Péterrel nem lesz könnyű szót
értenie, hiszen ismerte. Azért jött kora délután, hogy
előbb az asszonnyal próbáljon megegyezni. Betyár, a
szigorú öreg kuvasz, régen elvonult már a kutyák örök
boldogságának mezejére, Csibész pedig – bár remek
terelőkutya, ám – könnyen megvesztegethető házőrző
volt, így a hivatlan vendég a diófák alatt hűsölve várta
meg Katalint. Az asszony hamar ráállt az alkura. Egy
dolgot kötött csak ki: Márton járandóságát félévente
kéri készpénzben. Korgyik persze bármit megígért
volna, mert gazdája az öreg Kocsárdi hírére vette, hogy
a Vida gyerek igen eszes és szorgalmas fiú, és a Vi-
da-tanyához fűződő szerzési reményeit sem adta még
fel.

Alkonyodott már, amikor a viharvert szekér a nyakig sáros ökrökkel befordult a tanyára, és éppen szembe-találták magukat a távozóban lévő férfival.

– Fogd meg a gyeplőt, fiam! – lépett le Péter a kocsi-ról.

– Aggyisten! – emelte meg vigyorogva a kalapját Korgyik. – Megfürdetted az ökröket?

– Nem emlékszem, hogy összetegeződünk... De ha már így van, mit keresel itt?

– Majd az asszony megmondja – lépett hátra amaz.

– Az asszony? Mit akarsz te az asszonytól?! Add csak ide az ostort, gyerek!

– Minek az az ostor? – nézett maga mögé Korgyik, mintha segítséget várna.

– Hogy minek? Látom, megvan még a bot, amivel az öcsémet verted. Visszaadok valamit belőle! Akkor nem volt rá érkezésem! – emelte fel az ostornyelet Pé-ter.

A férfi nem is próbált védekezni, előrehajolva tűrte az ütések. Az ujjnyi vastag hajlékony mogyorófa-nyél a hátán zuhogott, amikor Péter meghallotta a fia hangját.

– Édesapám... ne bántsá már! Ez egy öregember! – Péter felemelt karja lehanyatlott, és félig visszafordul-va a szekérre dobta az ostort.

– Hát, öregnek öreg. De hogy ember?! – legyintett. – Na, takarodj, és ne lássalak itt többet! Te meg hozd be a kocsit – szólt a fiúhoz anélkül, hogy ránézett volna. A kárvallott férfi szó nélkül elosont, Márton megitat-ta, bekötötte az ökröket, szénát vetett eléjük, és elin-dult a ház felé, de a nyitott ajtóhoz közeledve hirtelen megtorpant.

– De hát jól tudod, minden fillérre szükségünk van! – hallotta anyja ingerült hangját.

– Minden fillérre? Azt mondd?! Te még anyád pen-delyét is eladnád, mi?! – kérdezte apja.

– Ha rajtad múlik, meglehet, hogy arra is szükség lesz!

– Miket beszélsz, asszony? Jobb lenne, ha alább ad-nád!

– Csak azt mondom, amilyen tehetetlen vagy, sosem jutunk egyről a kettőre! Csak húzod az igát, de nem gondolkodsz.

– Megmondtam, hogy fogd vissza magad! És azt is, hogy a gyerek nem lesz szolgál!

– Nem?! Ha én nem vagyok, még te magad is cseléd lennél, te szerencsétlen!

A fiú ekkor nem bírta tovább, hirtelen elhatározással belépett. Éppen akkor, amikor apja kérges tenyere

nagyot csattant az anyja arcán. Súlyos ütés volt! Az asszony kezét a fejére borítva térdre roskadt. Péter fö-léhajolva utánanyúlt, majd sarkon fordult, és kirohant a dermedten álló fiú mellett. Márton tanácstalanul, remegő lábakkal nézte, amint anyja feltápászkodik. Nem látszott rajta más érzélem, csak tehetetlen düh.

– Mit bámulsz – vetette oda a fiúnak –, eredj apád után! Azt se bánom, ha világgá mentek!

– De édesanyám... miért mond ilyeneket? – kérdezte zavartan Márton.

– Mert egyformán élhetetlenek vagytok! Ej, hagyj békén! – legyintett mérgesen, és vizet loccsantva a csorba lavórba, megmosta égő arcát. Márton pedig ki-támolyogva a besötétedett udvarra, megkereste a kút melletti diófát, és arcát a barázdált szürke kéregnek szorítva eleredtek a könnyei.

Máté Miklós

Kilenc történet

1956. november negyedike után lehúzódtunk a házbe-likkel az óvóhelyre napközben, de vaksötétben visz-szaosontunk lakásainkba aludni.

A nagy óvóhelyet a II. világháború óta semmire se használtuk. Koszos, levegőtlen volt, egy szál gyér villanykörte világította meg belül. Hosszú pókhálók lengedeztek alá mocskos moszatokként sorsunk mély vizében.

Ócska székeken, hokedlikon vastagon beöltözve na-pokig sorvadoztunk a nyirkos hidegben. Kártyáztunk, sakkoztunk, falatozgattunk, járkáltunk, csontjaink ropogtattuk, hallgattuk a fegyverek Morse-jeleit, és találgattuk a harcok állását. Néha repülök húztak át fölöttünk, olykor ágyúdörejtlől rázkódott meg a ház. Száraz vakolatpor szitált ránk, mint piszkos hó, a gyertyák, amik mellett ültünk, színesen sercentek fel a kipergő porszemektől.

Homálytól kimart szemekkel néztünk egymásra, mint a kialvatlanok.

Foglyok voltunk.

Ha szünet állt be a harcokban, az utcákat jártam. A Rákóczi út, a Nagykörút, a Kilián laktanya környé-két. Mindenütt sorozatoktól ragyás házfalakat, belö-vésektől leszakadt emeleteket, kibelezett szobákat, szanaszét heverő és semmibe lógó bútorokat, zongó-

rát, széthasadt gyerekjátékokat láttam. Puskaapor, égett benzin- és gázolajbűz terjengett. Majd minden téren halottaktól hasas sírok emelkedtek, rajtuk gyetyák, mécsesek. Ha havas eső esett, pislákolnak, és keserű füstöt eregettek felfelé, mintha a halottak sorsukért káromolnák az eget. Néha megjelent egy-egy parasztszekér, amelyről derék vidéki atyafiak hagymát, krumplit, káposztát, egyéb élelmiszert osztogattak ingyen, amiket akár a világ végéről is hazacipeltem.

Minden szörnyűség ellenére még érezhető volt a szabadság levegője.

Kíváncsisággal telten jártam az utcákat.

Karszalagos nemzetőrök álltak a csomópontokon. Önzetlen becsületládákban gyűltek a bankók a szűkséget szenvedőknek.

Zsebembe marékszám gyűjtöttem az üres töltényhüvelyt, élesen lehetett velük fütyülni.

Volt egy jókora avélgolyóm, és afféle mini kuglit játszottam vele. A bábuk a töltényhüvelyek voltak.

A fejetlen obsitos rézkatonák fémesen csörögve dőltek jobbra-balra, sokszor órákon át. Kitűnő unaloműzőnek bizonyultak az óvóhelyen.

Pár hónapja a pince egy félreeső, sötét zugában a háborúból itt maradt német géppuskalövedékeket találtam rakaszban, bezsírozva. Körülbelül arasznyi hosszúak voltak. Kifényesítettem, és a talpukra állítottam őket, úgy álltak fölfelé meredten, mint a rakéták. Ábrándoztam: ha megnőnének, milyen nagyszerű is lenne, ha megszörnám velük Moszkvát.

Aztán visszaraktam mindet a rakaszba, ügyelvén, nehogy köre ejtsem valamelyiküket.

Ha tüzelőért mentem a pincébe, mindig megnéztem, hogy a helyükön vannak-e még a sötét lomtárban a gázmaszkos dobozok között.

Alighanem csak én tudtam róluk. Senkinek se mondtam el.

Egy reggel ismeretlen ávóst találtunk az óvóhely egyik sarkában. Vastag, bundabélésű télikabát alatt aludt egyenruhában, rangjelzései letépve. Senki sem tudta, mi szél hozta erre, a házbeliék nehezen leplezett, néma utálattal vették tudomásul jelenlétét. Fojtott hangon beszélünk előtte, vagy kimentünk dumálni a folyosóra.

A hokedli előtt ültem a sámlin a pincében. Kilenc töltényhüvely, hármas sorokban, négyzetbe rendezve állt a hokedli szélén. Unottan gurítgattam közénk az

acélgolyót, mikor valaki hangosan fölsziszegett: vigyázzatok, jönnek a ruszki!

Tompa, puffogó, szapora csizmás léptekeket hallottunk közeledni a folyosón, závár csattant a közelben. Dermedten néztem a töltényhüvelyekre, Ildi a harmadikról sápadtan meredt rám.

Hirtelen összemarkoltam az egészet, és a zsebembe süllyesztettem, de egy pár kimaradt, és a pince porába esett. Gyorsan még port kotortam rájuk a lábammal, és sikerült eltemetnem őket.

Tenyerem hirtelen megizzadt, gerincemen hideg nyirok csurgott alá.

Nemsokára bejött három ruszki páncélos katona a házmesterrel együtt. Kettőn fekete ruha volt, és bordázott, vastag sapka, a tiszt uniformist viselt és tányérsapkát.

A katonák csőre töltött dobtárral jártak körbe a sápadtan citerázó házlakók között. A tiszt kezében hosszú csövű pisztolyt tartott, amelynek sárga fatokja ütemesen verdeste lépésenként oldalát.

A házmester azt mondta: valaki rájuk lőtt. Senki sem szólalt meg. A két katona a falak mentén járkált, egyikét széket feldöntve, majd a lakók között vizslatott.

A tiszt megállt az ajtóban, és megvetően méregette az ávóst, szakadt, tépett egyenruháját figyelve.

Az ávós arcára pár nap alatt vastag, sötét szakáll nőtt, mely lassan elfödte arcvonásait. Maga elé meredt, nem emelte föl tekintetét.

Lengyel bácsi, akit valahol az Isonzónál vagy Doberdónál lóttek lábom az első világháborúban, odasántikált az ávós holmijához, és annak rémült pillantásától kísérve botjával közé túrt, és kibányászott egy pisztolyt.

A ruszki ordítva hadartak valamit, ráfogták az ávósra a dobtárust. Ő fölemelte két kezét, lábai megroggytak kissé. A tiszt fölvette a pisztolyt, megszagolta és eltette. Intett az ávósnak, aki csüggedten lógó kezekkel elindult előtte.

A két katona gyér fényű elemelámpával járta be a pincerendszert. Vészesen közeledtek a lőszeres rakaszt rejtő zug felé. Dobhártyámat kalapácsok verték. Pár másodperc és megtalálhatnak mindent, de a sarokból orrfacsaró bűz áradt, ahová csak az ávós járt.

Éles fájdalom hasított a gyomromba. Vajon tud-e a lőszeréről?

A ruszki hátraléptek a büztől, és kibotorkáltak az ávóssal együtt.

Az utcáról lánctalpcsikorgás hallatszott. Süket csend ereszkedett ránk, majd mintha zárógát szakadt volna át, mindenki egyszerre kezdett el beszélni.

– Na, öreg – mondták Lengyel bácsinak –, maga jól elintézte ezt a szemetet. Hogy szagolta ki a stukkert? Az öreg nevetett.

– Éberség! Nem erre tanított bennünket a Párt?

Szabó L. Szilvia

A múlt egy darabja

A virágmintás étkezészetet vette elő, amit még a szüleitől kapott. Féltve óvta őket, megvoltak már harminc éve. A gyermekeit várta ebédre. Távol laktak tőle, de havonta egyszer összeterelte őket. Kiment a teraszra. Gyönyörű napsütéses idő van. Felnézett az égre, egy-két báránnyel felhő vonult csak át rajta. A meteorológia nem ígért rossz időt. Anna úgy döntött, hogy itt a teraszon fog megteríteni. Kihozta az abroszt, és az asztalra rögzítette. A távolból rózsairatagot fúj a szél. Mélyen szippantotta be az ismerős illatot. Szerette a rózsákat. Neki is volt a kertjében, de már elvirágozott. Az apjától a születésnapjára mindig rózsát kapott. Elkezdte kihordani az étkezészetet. Szétrakta a tányérokat, minden székhez egyet.

Ekkor csengettek. Kétszer. Az egyik virágmintás tányér kicsúszott a kezéből. Hiába kapott utána, a terasz kövén darabokra hullott szét. Átsietett a házban, kinyitotta a szűnyoghálót, és elindult a kapu felé. A postás volt, levelet hozott, kettőt.

Anna visszament a házba. Az ebéd már készen volt, melegen tartotta. Csak a krumplit kellett kisütöni, de majd akkor, ha megérkeznek a gyermekei. Frissen az igazi.

A nappaliban a karosszékbe ült, ölébe vette a macskát. A cirnos dorombolása megnyugtatóan hatott rá. Nézte a kezében a leveleket. Az egyik kicsit vaskosabb, bal sarkában a címzés idegen, egy ügyvédé. A név és a cím angol. Számára ismeretlen. Félretette. A másikat fogta a kezébe, rajta ismerős kézírás. Régen látta. Visszarepítette a múltba. Akkoriban Füreden laktak. Ezerkilencszáznyolcvanegyed írtunk. Ida, a nővére éppen betöltötte a tizennyolcat. Apjuk elhatározta, hogy elviszi őket az Anna-bálba. Nem voltak tehetősek, az apa gyári munkásként dolgozott, az

anya pedig szakácsnőként. Az nagy szó volt, ha valaki részt vett az Anna-bálon, így apjuk összespórolta a rávalót.

Ida gyönyörű volt. Hosszú, fekete, vállig érő haja kiemelte barackszínű bálruháját. Karcsú és magas természetével úgy tudott vonulni, mint az arisztokraták. Anna próbálta utánozni a nővérét, de csak kacagást váltott ki a szüleikből. Apjuktól Anna egy halványzöld ruhát kapott, mert az ő haja szőke volt, mint az anyjuké. Őt csak sápitotta volna a barackszín.

Félév múlva Ida intett, hogy menjen ki vele az udvarra. Megfogta a karját.

– Anna! Amit most mondok, az titok. Anyáéknak se mondhatod el.

Csak néztem rá némán, egy bölintásra tellett csupán.

– Holnap elutazom, messze. A bálon megismerkedtem egy férfivel. Vele megyek Amerikába.

Szememet könny futotta be. Ő némán átölelt.

– Ne sírj! Itt nem tudok kibontakozni. El kell mennem. Amint tudok, jelentkezem majd.

Másnap, amikor a szüleik dolgozni mentek, Ida is elment. Azóta nem látta, sosem jött haza. Levelet sem küldött. A szüleik végtelenül szomorúak voltak, de ő nem beszélhetett. Ahogy idősödött, tudta, hogy mit jelent az, amit a nővére tett. Ida disszidált, senki nem tudhatta meg. Bár a titok agyonnyomta. A szomszédoknak azt mondták, hogy Ida Budapestre költözött. Jóval később, hosszú évek múlva mondta csak el, amikor már lehetett erről beszélni. Egyszer Ida felhívta, megadott egy telefonszámot, amin elérheti őt. Néhány évvel később a szüleik elhunytak egy autóbalesetben. Ők voltak a vétlenek. Ida a temetésükre sem jött haza. Lapot se küldött.

Anna kibontotta a vékonyabb levelet. Néhány sor volt.

Drága Annácska!

Amikor ezt olvasod, én már anyáékkal vagyok oda-fönt. Mindig szeretettel gondoltam rátok, és hálás vagyok azért, hogy mindig mellettük álltál. Nem merem sosem hazajönni, mert féltém a meghurcolástól. Szerencsére jó életem volt. Megtaláltam életem párját, akivel boldog éveket töltöttünk együtt, amíg az a fránya rák el nem vette tőlem. Az visz el engem is. Azt fájlaltam egyedül, hogy nem született gyermekem. Amikor küldtél nekem képeket a tieidről, nagyon örültem. Kicsit olyan volt, mintha az enyéme is lettek volna. Nem tudom, mit írhatnék még, hosz-

szú évek teltek el azóta. Soha nem felejtettelek el. Az egyik macskámat Annának hívják, így amikor szólok neki, olyan, mintha neked szólnék.

Szeretettel ölellek: Ida.

Na, szép, macska lett belőle, gondolta magában könnyes szemmel. Felállt, a pulthoz lépett. Volt rajta egy fél üveg vörösbor. Csak úgy a szájához emelte, és egy jó nagyot kortyolt belőle. Kibontotta a másik levelet. Újabb kortyot engedett le a torkán. Azt írta az ügyvéd, hogy Ida Flóridában örökre elaludt, és mindent rá hagyott. A macskákat is, gondolta magában. Valamikor a napokban majd felhívja ez ügyben. Ismét a szájához emelte a borosüveget, de semmi sem jött belőle. Kiürült a palack. A leveleket a komód tetejére tette.

Ismét csengettek. Megérkezett a család. Apraja, nagya özönlött befelé csivitelve. Megtöltötték az egész házat. Szia, anya. Szia, nagy. Micsoda illatok vannak. Mi finomat főztél? Csináltál desszertet is? Ugye, almáspite lesz, az a kedvencem.

Mosolyogva hallgatta őket. Az élet nem áll meg, halad tovább.

Tóth Lászlóné Rita

Az útitárs

Hiába néz. Azt mondja, hogy nem hiába, mert lát. Na persze, de miért engem bámul? Azért, mert egy kicsit ittam, még nem kellene úgy bámulnia, mint borjú az új kapura. Hogy nem engem bámul, hanem az ülést, mert hogy vizes. És mit akar ezzel mondani, csak nem azt, hogy én vizeztem be? Ja, mert hogy a gatyámon is ott a folt? Na és, biztosan beleültem, azért. Hogy amíg nem ültem ott, addig nem volt olyan? Azt meg honnan tudja? Állandóan engem néz meg az üléseket? Merthogy maga ült ott korábban, csak egy percre állt fel, hogy lesegítse egy idős hölgy csomagját, és aztán vissza akart ülni, de addigra én már elfoglaltam a helyet? Jó, mert nem tudtam, hogy a magácskáé. Nem volt ráírva. Bocsánat, nagyságos asszonyom, hogy le merészelttem ülni, de most már leszállok, és nyugodtan visszaülhet. Egyébként meg nem is akartam leülni, csak úgy állt meg a busz, hogy a lendület-

től huppantam le. Fel is álltam mindjárt, mert le kell szállnom, látom, jön az ellenőr, és nincs nálam jegy. Nem tud adni véletlenül? Mivel maga szimpatikus nekem, ezért elárulom, hogy ha lenne jegyem, akkor nem szállnék le. Azért akarok utazgatni, hogy megszáradjon a gatyám. Magácska olyan kis segítőkész, igazán adhatna egy jegyet. Hogy bérlete van? Akkor a pénz is jó lesz, abból majd veszek. Hogy itálra költöm? Azt meg honnan veszi? Azért mert dől belőlem a pálinkaszag? Hogy maga milyen finnyás. Azért van olyan sok magányos nő, mert válogatósak. Nem becsülik meg a férfiakat.

Cserni András

Taedium vitae

Mikor az öröm virága bennünk szárba szökken,
És mézédés nektárt nevel már a selymes csöndben,
Melyet méhek döngő hada vár sóhajtó szívvel,
Hogy kézről kézre adják, mondva: Frissében szívd fel!
Mikor ezer színben virul az emberlélek-rét,
A Métély előbb-utóbb ott felüti a fejét.

Ahol biztos alap áll, azt kétellyel szétmarja,
Szerelem méhében fogan féltékenység sarja,
Ajándékot nyüggé teszi s teherré a szókat,
A tiszteletteljes hang mind károgausként szólhat.
Ez az út, a Métély útja minden embert várja,
Mert képtelenek vagyunk a tartós boldogságra!

Életundor bugyog bennünk boldog felszín alatt...
Reménységünk, hogy nem keseredik meg minden falat,
Dávid s Góliát harca, mely dús ködökben ragadt...

(Pázmány Péter Katolikus Egyetem)

Kállay Gyopár

54.

Alamuszi vizsla kezek, ellenetek mit tehetek
én a szegény legény, kinek nincsen se istene, se háza.
Hah!

A késői nihilizmus forradalmára vagyok én.

Régi mesém azon pergamenen pergetem,
nem várván, hogy sorsom jobb legyen.
Drága Sohaország!
Elhagynálak, úgy gyűlöllek,
neked csak a rosszat kívánom.
Méheden kívüli termésed virága vagyok én.
Mondd, kinek adjam szívem, ha fázna?
A késői nihilizmus forradalmára vagyok én.
Nincs körülöttem senki, ki úgy vágyná
az életet utánozni, mint én.
Eme földtekén csak a neander selejtje van.
Nincs, ki figyelne rám és magára,
a késői nihilizmus forradalmára vagyok én.

Nem megyek veletek egy földbe le,
ti hitvány ebek,
nélkületek az Isten is többre vitte volna.
Miféle axióma,
a koporsó és halál?
Nem én!
Elmúlt a létezés és rendek.
Nem teremtek újat
se hold, se nap alatt.
Túl nagy falat volt ez neked,
te Isten!
Az ember meg Ádám csak
a baljós ördög lázálma,
míg a késői nihilizmus forradalmára
iszom én!

(szabadúszó)

Krausz Vivien

Emlékek

Hát igen vannak az emlékek
Kicsi fejünkben nagy mennyiségben elférnek
Arra valóak hogy a földön tartsanak
Ide kötnek mert sehova sem szaladnak
Az emlék az egyetlen dolog ami ha meghalunk má-
sokban megmarad
S amíg itt vagyunk ha fáj rendesen megmarhat
Az emlékeink azok
amik minket önmagunkká tesznek
Sokszor felejteném hogy miket is teszek
Sokszor változtatnék magamon

De nem én döntöm el
hogy milyen emlékek vannak a nyakamon
Ha a legszebbek elől érzem hogy kéne szaladnom
Hogy távolodhatnék el tőle igazán szabadon?
Miért azok az emlékek
amikhez lenne értelme ragaszkodni
halványodnak el igazán
Ha nem kapja meg fejem
amit látni akar akkor valamit kitalál
Nagy baj az amikor felejteni kívánsz
De csak azt veszed észre hogy a sírod felé sétálsz
Mennyi baj megszűnne ha nem lenne
Fejünkben emlék csak mindennek a helye
De gondolj bele
Gondolj azokra a pillanatokra vele
Akárhogy is fáj már
Mégélted és úgy gondold kár már
De hidd el ettől vagy teljes
Át kellett élned minden egyes percet
Vagy tanultál belőle
Vagy rájöttél nem tudsz lenni nélküle
Sokan mondják felejteni fognak
De emberek az emlékek
max csak elnyomódni fognak
Esetleg nem abból áll majd az egész nap
hogy lejátszol egy jelenetet
De attól még itt lesz mélyen bennetek

(SZISZKI, 11.o.)

Pásztor A. Blanka

Tehetségem

A szavak mézként folytak ajkaimról
Titkokat hordozva önmagukban
Suttogva énekeltek álmainról
Biztatás csengett hangjukban.

Én pedig hittem nekik
Kétségek nélkül bíztam bennük.
Mégis szememet üveggé festik
Ahogy lassan eléri vesztük.

A szavak jelentették egyetlen menedékeimet
Én pedig elégedetlenül újat kerestem.
Elhajítottam magamtól a tehetségemet

Ahogy a múltamat egyre jobban feledtem.
De a jövő egyetlen lökete
Eszembe juttatta a régi időket
Amikor elmémnek nem volt hiányzó ötlete
Hisz az ihlet kitöltötte küzdő tudómet.

A szavak vízesésként rohannak le torkomon
Megtöltik pulzáló szívemet indokokkal,
Hogy miért érdemes tovább harcolnom.
Ideje lenne szembeszállnom a démonokkal.

A démonokkal akik végig kitartottak mellettem
Hiszen a mellkasom mélyén rejtőztek.
Rettegve hogy az ész
visszaveszi az irányítást felettem
Amit már rég a fájdalomra cseréltem.

De most a lefelé áramló víz elmosza őket
Utastást adok a lelkem tisztítása végett.
A világ sorsáról akár egy pillangó is dönthet
Úgyhogy a testemben a bűn parancsomra véges.

A szavak kitartottak végül,
Nem számít, hány új seb kékül.
A tehetségem kétségtelenül sérül,
Mégis jobb így, mint elveszettül.

(Érd, VMG II. oszt.)

Címe: Nyári magány

Hívószavak

1. **Vers:** vízespalack, sugárzás, szélfűtta, rózsaillat, kavicsok

2. **Próza:** kiürült a palack, ölébe vette a macskát, rózsaillatot fúj a szél, virágmintás tányér, elindult a kapu felé

3. **Haiku:** rózsaillat, kavicsok

Cserni András

Atommag

Szobám szélfűtta, légkondicionált pusztasága
szigetként úszik beljebb s beljebb a kánikulába,
s mint olyan, elhagyatott, lakatlan;
csak engem rejt ez az inverz katlan.
Egyedül vagyok meg az illúzióim, bánatom,
gondolataim – *együtt vagyok* egy atom.
Protonjaimból rózsaillat árad,
de fullasztó, pacsuliszerű párlat;
elektronjaim apró kavicsok,
földig húznak mégis, oly sok van, oly sok;
a hálátlan neutronok közt akad frissítő vízespalack,
de egyre több az agresszív és tüskés tarack...
Így lebegek idebenn, egymagamban,
fogyó kedvvel, szinte teljesen szótlán.
Meztelen talppal pengék élén botorkálok,
s már nem érzem, ha magamba sebeket vágok,
csak mikor mélyen belém metél,
s visszaránt a józanész-kötél.
Pedig jó lenne talán, ha az egyik félbevágna,
maghasadással szert tehetnék talán társaságra,
ha önmagamat hasítanám kettő vagy több szeletre;
bár félek, sok darabkám a szélben szerteszt repülne,
mert eltompít még így is a sugárzás, ez a belülről
jövő,
mi azt rebegi egyre: Most halt meg a jövő!
Nem hat rám most napsütés, izzás, nyár,
mert atommagányom nem kovalens kötésbe zár.

Nyári magány – haiku

A hőségben száll
fullasztó rózsaillat.
Cipőmben kavicsok.

Kósa Márta

Nyári magány

A.

Vízbe csapódó kavicsok hangjuk éles
kezemben kiürült vizes palack
pereme repedt
nem olthatja már a szomjamat

sötét és semmi
ez
itt
gondolom
pedig
éji sugárzás
ölel
s
a

bolondító rózsaillet
tengeri szellővel keveredett.

Vállamról lecsúszott kezed
hiába
part
csók
suttogás
távoli fények tükröződve
nekünk játszanak
eresztenél
eresztenélek
csak
a

tegnap marasztal
közös időnk
gúzsba kötött magánya
megfordulok
mögöttem
szélfútta bokrok sóhajtoznak
szomjúhozva
térdemig hajlonganak.

B.

Kavicsok szorulnak talpam alá
a
nap már lemenőben áldoz
bíbor csík közelít

a

messzeség
semmijébe tűnő láthatárhoz
felhők között
sirály rikolt
belehasít

a

szélfútta csendbe

rózsaillet

rohamát

alig bírja ki a szív
nyári magány szorít
innék egy kortyot
hogy

szomjam oltsam

míg

milliárd csillag vakít

s

éji

sugárzás közelít

kezem megremeg

vizespalack csúszik

csattan

lábam előtt

múltunk hever

ezer

csillogó

szilánkkal keveredve

véresre sebez

Nagy-Rakita Melinda

Menekülés

Forró sugárzásban értem a hegy tetejére
Megpihenni vágytam a hosszú út után
Kóbor rózsailletot sodort felém a szél
Kavicsok görögtek mélybe lábam nyomán
Vizes palackom régen kiszáradt kongott
Szélfútta füvek hevertek elém mostohán
Felettem az ég sötéten borongott
Mi lesz most veled gondoltam sután
Mellettem rémült vadrózsa hajlongott
Én szabad voltam ő köves föld foglya
Nekiiramodtam a meredek lejtőnek
Szégyen a futás ám gyakran van haszna

Leértem még éppen a vihar előtt
Felnéztem s nem láttam a bokrot már
De reméltem ő is megmenekült
S azóta virágot is bontott talán

Haiku

Görgő kavicsok
Vadrózsailatú szél
Meredély szélén

Rózsailatú
Nyár magányos csendjében
Kavicsok zaja

Próza

kiürült a palack
ölébe vette a macskát
rózsailatot fúj a szél
virág mintás tányér
elindult a kapu felé

Óceánparti történet

Hosszú sétája után Pedro, az öreg halász betért az óceánparti kiskocsmába, egy saroknyira háza kapujától, ahogy szokása volt minden délután. Leült a kockás terítővel letakart asztal mellé. Tapaszt (*tapaszt*) rendelt és egy palack spanyol vörös bort. Rögvest lábához dörgölözött Julio (*Hulio*), a háromszínű macska, aki neve ellenére nőstény volt. (Ezt elárulta szőrének tarkasága, hiszen valamilyen genetikai furmány miatt, háromszínű kan macskák nincsenek.) A férfi ellenkezés nélkül tűrte a barátkozást, bár enyhén irritálta a csupasz lábához érő szőr.

Hernando (*Ernando*) Pedro barátja, a macska gazdája, néhány napja már az örök óceánon szelte a hullámokat. Ők ketten és a nőstény korábban együtt üldögéltek itt. Hernando ölében a macskával, Pedro szájában sötétbarnára égett pipájával. Iszogatták a vörösbort, és nagyokat hallgattak. Hosszú barátságuk során már annyi mindent elmondtak egymásnak, hogy elég volt egy fél mondat, egy szó, egy mozdulat, hogy megértsek egymást.

A fehérkötényes pincér kihozta az ételt a virágmintás tányéron, amely a halászt mindig rég eltávozott édesanyja étkezésletére emlékeztette. A felhalmozott kis falatkák csodás illatot árasztottak, és mindig duplán volt közöttük az apró sült halból, amely mindkét halász kedvence volt.

Az első pohár bor után, mielőtt hozzálátott volna az evéshez, Pedro kitöltötte a másodikat, és komótosan enni kezdett. A macska nem tágitott mellőle, időnként szomorúan felnyávogott.

Szél támadt, és valahonnan enyhe rózsailatot hozott. Az égen nehéz felhők kezdtek gyülekezni. A szélből felkorbácsolt hullámok dübörgése egyre erősödött. A forró levegő összesűrűsödött a helyiségben. Vihar lesz, gondolta a halász.

Mire végzett az evéssel, kiürült a palack is. A fekete felhők meghíztak, és bőséges égi áldást ígértek. A macska Pedro lábára ült, panaszos nyávogása ellágyította az öreg szívét. Ölébe vette az állatot, megsimogatta, halkan beszélt hozzá, majd egy mozdulattal letette, és felállt. Julio szempillantás alatt eltűnt, mintha ott sem lett volna.

Az öreg halász kalapján már koppantak az első esőcseppek, amikor elindult a kapu felé, hogy hazamenjen. Ahogy felnézett, meglátta a macskát. Úgy ült a kapu előtt, mint egy kérdőjel. Mintha azt kérdezte volna: befogadsz? Mondtam, hogy nem akarok macskát, morogta a férfi, de az nem tágitott, szinte elállta a bejáratot.

Az ég ebben hirtelen leszakadt. Özönvíz árasztotta el semmi perc alatt a járdát.

A macska és a halász szempillantás alatt csuromvizes lett. A rátapadt szőr alatt Julio csontsoványnak látszott, és olyan szánandónak, hogy Pedro nem tehetett mást, intett neki:

Na, gyere, te girhes! – mondta, és együtt léptek be a ház menedékébe.

Torma Ágnes

Nyári magány

Nincs kívül semmi, az egész világ benned,
Jobbá tételéért sincsen mit tenned,
Magadból vetül ki belső valóságod,
Akár szereted MAGod, akár bántod.

Nem számít, hogy ki mit csinál,
Bár egód ez ellen hevesen kiabál,
TévKÉPzeted szüli bizonytalanságod,
Igaznak hinni kár a látszatvalóságot.

Olyan ez az egész, mint egy tükörszoba,
Kapkodod tekinteted ide és oda,
Amit írok, csupán metafora,
Neked te vagy lelkednek parancsnoka.

Tóth Lászlóné Rita

Nyári magány

Szélfúttá rózsairat cirógatja orromat,
oly nagyon szeretem az ily édes illatokat!
Kavicsok csikorognak fáradt lábaim alatt,
feltámadt a szél, és elrepült egy vizes palack.
A bőrömnön érzem, hogy a sugárzás mily erős,
ideje hazaérnem, otthonom tán még hűvös.

Útmenti fák nemrég még hársillatot ontottak,
futnak a napok, az orgonák rég elhervadtak.
Gyerekeknek öröm a vakáció ideje,
csupán csak a szülőnek fájhat olykor a feje.
Ha nagyszülő várja, az a terhet leveheti,
de az iskola is szervez tán programot neki.

Strandok és uszodák vagy balatoni nyaralás,
öröm, játék, barátság és számtalan kihívás.
A nagyobbaknak tán koncert, utazás és tábor,
jöhet nyári szerelem, mely csupa öröm, mámor.
A világosság velünk van, örülünk, hogy eljött,
akkor is, ha magányos számtalan gyerek s felnőtt.

Varga Katalin

Csak emlék maradt

Szélfúttá hajam, mint kósza madár boldog fészke.
Tollruhában színes búbosbankát látok.
Bemérem, kattintok, ő nem vesz engem észre.
Izgatottan, halkán ismét fókuszot váltok.

Kipárnázott diólevél halmok alatt
megbújnak a napsütötte kavicsok.
Már nem érzik hátukon a forró nyarat.
Jókedvemben hegedülő, kövér tücsköt hallgatok.

Mily sugárzás: strandolok a Nap ölelgető karjaiban.
Magányomban Bachot zengő rigófüttyöt hallgatok.
Még mártózik szomszéd patak felfrissítő habjaiban.
Ötletemen – bokor alján – vizespalack vigyorog.

Diófa árnyéka, verseskötet, nyári magány.
Rózsairat mámorít, álmolvag simogat.
Szélcsend honol. Távolban gerle szól, nekem? Talán.
Messziről már bolondos őszi szellő hívogat.
Másak már a számolható évszakok.
A kert, a rigó ugyanaz.
Nyár és tél csak eltűnődő hónapok.
Rám őszi kopog s a vén tavasz.

– Hej, te, magány! Legyél magad remete!
Keress olyat, aki zárt dobozban él,
s mások vívnek harcot helyette!
Az én szívem kézcsókot és bókot remél.
Hallom rózsairat kottába írt dallamát,
szélfúttá esőfelhők közeledő halk nesztét.
Nézem a kergetőző kósza felhők játékát.
Önfeledten eldobom a nyári magány bilincset.

Szeretem a méhek hangján döngicsélő dallamot.
Szeretem a viccek ízét, mit az apám rám hagyott.
Élvezem az esőcseppek hűsítő erejét,
csodálom a búzavirág kandikáló kék szemét.

Vásznaimra színes álmod pingálok.
Nincsen már szótáramban nyári magány.
Csak haladásra, zöld utakra gondolkodom.
Vár engem a kéklő, vadvirágos határ.

Haiku

Rózsairat száll
emléke kavicsok közt
titokban őrzöm

Kedves versem

„Ki tudja, miért szeretek úgy egy kedves verset,
hogy százszor is elolvasom?”

(Bradányi Iván)

Őszi versválasztásom rendhagyó lett. Rendhagyó, mégpedig abban a tekintetben, hogy egy saját versemet hoztam el az eddigi remek, híres költők írásai helyett.

S bár mondhatnám, hogy hiúságból, egóhizlalás gyanánt cselekedtem így, mert ugye az én versem is megérdemli egy ilyen rovatban a kellő figyelmet...de aki ismer, tudja: sosem tennék ilyet ezzel a célzattal.

Az ok sokkal szomorúbb! A mostanság minduntalan felbukkanó HALÁL!

Aki, mint írtam egy versemben, hogy a végén, „...hófehér balettcipőben jár.”

...oly észrevétlenül és csendesen...érkezik, hogy szembesítsen minket az élet és a mulandóság közti másodpercek alatt végbement tragédiájával...a nem létezés visszafordíthatatlan mechanizmusával s egyszersmind a létezés megszűnésével keletkezett üresség és tulajdonképpen jelentéktelenség univerzumi léptékekkel mért semmiségével...

Csak nekünk, érző embereknek, akiknek közvetlen közük volt az eltávozotthoz, csak nekünk bír végtelen jelentőséggel a veszteség, amit a szeretett ember halála okoz...s lebénulva állunk tehetetlen döbbenetünkben...őt, és valljuk be, kicsit magunkat is siratva a veszteség okán...

Temettem már idős szomszédot, ismerőst, korombéli barátot. Szüleimet! Hatalmas sebek és veszteségek ezek! És felfoghatatlanok.

De mindezidáig nem vesztettem még el olyat, aki valaha a kedvesem volt...

Most ez is megtörtént...és mit mondjak, most az a döbbenet van a lelkemben...az a tehetetlen döbbenet, amit fentebb írtam...

Egyrészt mert egy fiatal élet távozott (49) ...ami a halálhoz még tinédzser kor, másrészt mert olyan valaki

ment el, akihez szerelemmel kötődtem valaha, valamikor...

Álljon itt tehát e vers az ő emlékének! S bár akkor írtam neki, hozzá, amikor még együtt voltunk, de a vers hullámszámból tán mások számára is észre lehet venni, hogy ez egy rövid, de annál intenzívebben megélt szerelem tele volt magas hőfokon való izzással, szenvedéllyel, ugyanakkor az egymás „elégetése” is dekódolva volt kapcsolatunkban.

Amit mindketten tudtunk, de mégis az a rövid időszak, ami oly felemelő volt, az kárpótolt minden hiányosságért...

Azt viszont nem tudtam akkor, hogy végül ilyen sors vár rá...

A vers utolsó sorai (milyen is az élet) ellenkező előjellel végződtek, hisz ő halott, s én itt vagyok...

Ági! Isten veled!

Cím nélkül Ágicának

Olyan jó volt szájjammal
érinteni ajkadat
mint mikor az éjszakával
szeretkezik a pirkadat.

Ujjaimmal
becéztem szerelemtől
nyirkos tenyered.

Fogaimmal
haraptam szeretetből
kicsiny kezedet.

Simogattam
hollófekete hajad
az alatta
rejtező fehér tavaszt
a gömbölyű vállad,
mint öledbe
szelídült vadállat!

Mosolyod szabálytalan fogsora
csupasz lelkem csillogó gyöngysora!
Karcús tested minden rezdülése
üres térben hegedűk zendülése!

De!

Ma mindent elárultam!
Kővel dobáltam meg
kifosztva elárvultan
kristálytükör lelked.
Így!

Üres vonat
nélküled az én lelkem
a hazaúton.

Csak a tudat,
hogy enyém vagy – jön velem –
mert azt hazudom!

Már nem maradt többem
mint kiterített lelkem.
Legalább
lábad töröld bele
hogyan tudjam
hasznomat veszed-e.

Vagy csupán
taposs rá, rúgj bele, mindegy
csak éj hozzám, kérlek!

Feszülten várok egy
megbocsátó hívó szóra
mint az elítélt a
siralomházban ha
ütött az utolsó óra!
Most!

Elkárhozott szavaim viszem vérpadra
leszek én magamnak önmaga hóhéra!
Már csupán test vagyok és üres porhüvely,
azt kívánom, te találj rám, te temess el!

Varga Katalin

Átbújtam

– Átbújtam. Látod, Apu?
Futok feléd, tárd ki karod!
– Elkaplak, öllelek, ezt akard?
Nyitva van a „bújj, bújj, kapu”.

Álmaimban beszél hozzám Apám.
Minden szavát kőbe vésem,
ez lett az én örökségem
a gyöngyfüzérék csillogó, fényes taván.

Karjaiban megnyugodott fájó lelkem.
Este, mikor hazaért, felvettem a zubbonyát,
éreztem az acél ízét és az egész laktanyát.
Katona vagyok én is, látod? Szentem.

Irodalomkönyvemből tanította katonáit.
Csodálták a felettesek, bolond ez a „Totya”.
Ünnepeken sorkatonákkal a verseket mondta.
Rongyos lett a tankönyvem minden évfázóra.

Érdemeit őrzöm fadobozba zárva.
Jó tiszt volt, a kiskatonák szerették.
Halálakor jöttek, ők is sírva temették.
Ezt az emlékdobozt becsukom most mára.

Forrás: Verscsere című kötet

Gani Zsuzsanna

Találkozás a kék szajkóval

Mikor megláttalak,
a szívembe zártalak.
Sebzett volt a szárnyad,
szemedben ült a bánat.

Kezembe vettelek,
óvatosan mertelek.
Kis tested szorongott,
ó, de milyen forró volt.

Ráadásul gyenge,
fióka voltál, zsenge.
Ám hangod recsegő,
olyan, mint a reszelő.

Szívem majd meghasadt,
hisz borzoltad tolladat.
Dobozba tettelek,
sőt kórházba vittelek.

Úgy tűnik, hogy mosolyogsz,
s nekem valamit locsogsz.
Könnyezve búcsúztam,
s mentem tovább elfúltan.

Kissné Matkó Gabriella:

Egy pillanat és
lehullt lepel önvalód
álarca, homály.

Tökéletes csend,
s az elnémult világ csak
elsuhan, elszáll.

Nagy Rozália:

Nézd! Egy fecske száll
könnyű szitakötőként.
Milyen boldog nyár!

Tiszavirágok
életük illúzió
nászukban végzet

Már nem sietek
utolérni magamat
kevés az időm

Hálátlanság ha
ki nem mondott szavaim
visszabeszélnék

Eltévedtem ma
pedig el sem indultam
saját berkemben

Égi vászonra
felhőrózsákat pingált
hangulatfestő

Sárguló színek
levelekre írt regény
őszi jelenet
száll az ökörnyál, lobog
fátylát fogja őszi szél

Kerget a szellő
halkan hulló szirmokat
nyár illan csendben
ködpárában szarvas bög
trombitálva jön az ősz

Nagy-Rakita Melinda:

Nyáridő
(haikufüzér)

Tücsök zenében
Fürge hangyavonulás
Nyári csendélet

Tájba simuló
Szelíd hegyhát rád köszön
Víznek tükréből

Délután csendje
Forró szénailat száll
Nyárárom varázs

Döngő vadméhek
Kehelyben tálalt nektár
Gyötrő szomjúság

Víztükör csillan
Fák hegyén nap ragyogás
Dróton fecskeraj

Onódi Judit:

Nem siet tovább
Csendben hallgatja szavad
Kerti kőbéka

Harmatcsepp őrzi
Hajnal hús emlékét
Nap elillantja

Szabó Aida (Jampa drolma):

Borzong a lelkem,
csend selyme nem ölel át –
add hű kabátod!

Csituló lelkem
fán szunnyadó madárdal,
álma felhőn száll

Lecsendesült lét,
énben rezgő az ő hang:
OM, a teljesség

Egögömbbe zárt
hullámozó cseppecskék –
háborgó tenger

Szememmel lágyan
megsimítom ruháját.
Nemrég rajta volt

Déli nap elől
méregzöld mohacsalád
kövek közé búj

Friss szél hajszojja
fakult-fáradt szirmokat
pilledő fényben

Izgató illat
borzol párás esthajnal –
agancscsattogás

Fakopács mondja:
idő van, hé, levelek,
s pilleként szállnak

Tóbi Mariann:

Név nélkül
(haikufüzér)

Név nélkül szülte
Név nélkül hal meg közti
térben helyed leled

Név nélkül szülte
Név nélkül hal meg, hulló
égő falevél

Név nélkül szülte
Név nélkül hal meg, álom
hajója ringat

Név nélkül szülte
Név nélkül hal meg léted
könyve üres lap

Szer-elem
(haikufüzér)

Szerlemben szer
Szeretben egyszer, Szertűz
éled benned

Szerem tüzén
Boldog asszonyölében
Felejtett Ősten

Szeretben hej
Szerem, mely gyötrem
Édes kín öle

A föld embere
(*kisregény*)

1965. Százhalombatta

Markovics József szerette a földet, mint emberemlékezet óta minden őse. Apja nagygazda volt a faluban, Százhalombattán. Az idők során nem sok gyermek született, így a föld egyben maradt. Jóska édesapja megtörte a hagyományt, mert lett három fia és egy lánya.

Mint legidősebb fiú, már iskolás korától kijárt az apjával a határba, tavasztól őszig. Hajnalban kelt, iskolaidőben még indulás előtt megetette az állatokat, este azzal fejezte be a napot. Két öccsét, Pétert és Andrást nem igen érdekelte a gazdaság. Péter jófejű gyermek lévén még a nagy háború előtt befejezte a polgári iskolát, és a bíró mellett intézte a falu ügyes, bajos dolgait. András a vasúthoz ment, gondolva, ott örökös állása lesz.

Jóska a szülői házban maradt, így egyeztek meg a szülők halála után. Ott voltak az istállók, a magtár hátul, a Duna felé eső részen még egy nagydarab föld, ahol szérűskert és Anna, Jóska feleségének a konyhakertje.

Péter és András is a Fő utcán építkezett, közel egymáshoz, csak a hegy felőli oldalon. Erzsébet, az egyetlen lány a családban, Pestre ment férjhez, csak ritkán látogatott haza.

Ma nagy ünnepre készültek, Jóska hetvenedik születésnapjára. Ilyenkor összegyűlt az egész nagycsalád. Ez mégis csak kerek évforduló volt, így az asszonyok még az eddiginél is jobban készültek. Halászlé, rántott hal, rétes – Jóska kedvenc ételei kerültek az asztalra. Szerette a halat, de ünnepi ételnek tartotta, így aztán csak kétszer egy évben került az asztalra: karácsonykor és a születésnapján.

Ezen a délelőttön kedvenc fehér karosszékében ült a konyhai nagy ablaknál, és elgondolkodva nézett ki felé...

1914. szeptember Százhalombatta

– István, jöjjön gyorsan – futott Juliska az urához, akit fura módon magázott. – Most hozták ezt a hivatalos levelet. Jót nem jelenthet, maga bontsa fel!

István tudta, mit tart a kezében. A katonai behívót. Már július óta várták Jóskával, mikor híre ment, hogy háború készülődik. Annyit tudtak, hogy Szarajevó-

ban egy szerb diák agyonlőtte a Habsburg trónörökösét és a feleségét, amit az uralkodó valószínű nem hagy annyiba.

– Mondja már, István, mi áll abban a levélben – reménykedett még Juliska, holott a szíve mélyén tudta.

– Menni kell a Jóskának Fehérvárra, mához egy hétre jelentkezni.

– Mi lesz velünk, István? Itt a gazdaság, egyedül nem fogod bírni. Az idén már minden a helyén van, a búza, a kukorica a padláson, a bor, az alma a pincében, a krumpli, a káposzta meg a zöldségek a veremben, de mi lesz utána? És ha elesik? – sírta el hirtelen magát.

– Juliska, ne picsogj itt nekem, még az kell, hogy a Jóska lássa, már előtte elsiratod. Ha menni kell, hát menni kell.

István erős akart maradni a felesége, talán még saját maga előtt is, de tudta, legfőbb segítőjét, a fiát veszíti el, talán örökre.

– Juliskám, itt van még a Péter meg az András. Fitalok még, de ha nem is úgy, mint a Jóska, de elboldogulnak a gazdaságban. Péternek nagyon rossz a szeme, András még szinte gyerek. Remélem, én meg tán' már nem kellek a Ferenc Jóskának. Bérbe is jönnek dolgozni, főleg most, hogy a férfiak sorra kapják a behívót. Még megérjük, hogy az asszonyok fognak szántani – próbált meg tréfálkozni, de nem nagyon sikerült.

Juliska mindent összekészített, amiről úgy gondolta, Jóskának szüksége lehet rá a bevonuláskor. Felső-, alsóruhákat, törölközőt, szappant, borotvát. István hiába mondta, hogy a hadsereg ad ruhát, semmilyen civil öltözéket nem tarthat meg, nem hallgatott rá.

Azon a reggelen szokatlanul nagy nyüzsgés volt a faluban. A huszonhárom behívott a bíró háza előtt gyülekezett. Ott volt mindenki. A feldíszített szekereken ünnepélyesen kísérték őket a vasútállomásra. A fűvószeneke már felsorakozott, amikor begördült a katonavonat. A sok virág alatt szinte eltűnt a hatalmas szerelvény. Az ablakokból vidáman integettek az előző állomásokon felszállók. Valami furcsa bizakodás kerítette hatalmába a búcsúzkodókat. Talán nem is lesz háború?

– Eredj, fiam, búcsúzz el édesanyádtól – ölelte át István a fiát. – Kisírta már mindkét szemét.

– Ne búsuljon, Mama, észre se veszi, már itthon is vagyok.

– Vigyázz magadra, fiam! – futott a kihúzó szerel-

vény után. – Írjál – kiabálta, de a kerekek csattogása elnyelte sírásba fúló hangját.

1915 – 1918. Doberdó, Olaszország

Jóska ezrede 1915. május végén érkezett meg az olasz frontra. A doberdói vasútállomásig vonaton szállították az alakulatot, onnan gyalog kellett indulniuk teljes menetfelszereléssel a több mint harminc kilométeres útra. Nyár közeledtével már igen forrón süttött a nap. Mindig csak felfelé vezetett az út, hol erdős, hol kopár tájakon. Másfél nap alatt érték el a tábort, ahol jobb híján sátrakat vertek fel. Az olaszok már előzőleg szétlőtték az itteni lakosok házeit, a viszonylag épen maradtakba a parancsnokságok, a hadtáp, a műszaki és az egészségügyi alakulatok költöztek.

Nyáron még jó sátorban aludni, de mi lesz télen?

Vajon milyen sors vár rájuk?

Ezek a gondolatok foglalkoztatták a katonákat. Jóska feljebbvalója egy dr. Sárosi nevű, civilben orvos volt, aki századosként szolgált a hadseregben. Már Székesfehérváron találkozott vele, mikor a 17. népfelkelő gyalogezred II. zászlóaljának 7. századába került. Először a szerb frontra, majd Olaszországba vezényelték őket. A régi ismeretségre tekintettel Jóskával többször elbeszélgetett a százados, bár nemigen lehetett barátságosnak tekinteni. Az embereit azonban, ahogy a lehetősége engedte, kímélte.

– Százados úr, vajon mennyi ember gyűlt itt össze? – kérdezte egy aránylag nyugalmas napon Jóska.

– Úgy hetven-nyolcvanezer.

– Vajon mennyien térünk ebből haza?

– Ne ezen járjon az esze, katona! Ne kezdjen el siránkozni, mert annak nem lesz jó vége! Leléphet! Készüljön, mert holnap vége a „nyaralásnak”, megyünk vissza az első vonalba. Ott majd nem lesz ideje gondolkodni. Két dolga van. Lőni és lehetőleg életben maradni.

A százados szánakozva nézett a fiatal katona után. Pár hét alatt Jóska, ahogy a többiek is, beleszokott a lövészárókéletbe. Az otthoni dolgokat lassan elmosta a folyamatos életveszély, az állandó készenlét, a kialvatlanság, a mosakodás hiányától az állandó viszketés. A szagokra Jóska már otthon is különösen érzékeny volt, kivéve a tehénistálló és a lovak egészséges szagát. Itt a halottak édeskés büze és a latrinák elviselhetetlen bűdössége folyamatos szenvedést okozott neki. Alig várták a váltást, amikor megfürödhettek,

tiszta ruhát vehettek fel. Akkor adták le a tetűkkel tele, hetek óta le nem vett fehérneműt.

Az idegőrlő napokat, hónapokat csak az otthonról kapott levelek tették elviselhetőbbé. Jóska gyakran elővette, és már ronggyá olvasta mindegyiket. Sokszor hetek múlva érte el őket a tábori posta. Már teljesen valószínűtlennek tűntek az otthoni megszokott dolgok. Az állandó ágyúzás, a halott bajtársak, a sebesültek rettenetes jajgatása még a legedzettebb katonák idegeit is megviselte.

Jóska soha nem volt katona, míg be nem hívták, de megvolt benne az erős, egészséges túlélési ösztön. Mikor jött a gránát, és abból volt naponta harminc-negyven, behúzta a fejét, keresztet vetett, megköszönve, hogy életben maradt. Még otthon az anyjától látta, hogy az minden villámláskor, égzengéskor ugyanezt tette. Legjobban a repülőktől félt, mert attól a lövészárok sem védett. Hús-huszonöt méterig is leereszkedtek, válaszul azonnal megszólaltak a lövegek, akár hajnali három órakor is. Csak az eső meg a köd hozott egy kis nyugalmat és csendet, mert olyankor nem szálltak fel a repülők. Egyébként pokoli volt a zaj, mert a hegyek visszhangozták a lövéseket.

1917 júliusában folyamatosan esett az eső. A kenyérfejadag már csak negyed kiló volt, az is kukoricából. Az élelem egyre gyatrább. Jóska egy nap arra ébredt, hogy nyelni is alig tud, úgy fáj a torka. Már a kavernában, ami némi biztonságot jelentett, a priccs és a takaró is átnedvesedett az állandó esőtől, Jóskának mégis melege volt. Addig forgolódott, nyögött, míg Szoboszalai Vili, az Ercsiből bevonultatott fiú megelégette.

Már hónapok óta harcoltak együtt, élték át a mindennapi életveszélyt. Itt a Doberdón találtak egymásra, emlegetve a közös ismerősöket. Jóska átjárt az ercsi búcsúba minden augusztus 15-én, Vili meg Battára László napkor. Otthon nem találkoztak, de hamar kiderült, vannak közös barátaik.

– Mi van, Jóska? Annyit nyögsz, hogy gyötrelmem hallgatni. Rosszul érzed magad?

– Nagyon meleg van itt, Vili. Folyik rólam a víz, a torkom is fáj.

– Akkor beteg vagy te, barátom. Olyan hideg van itt, hogy még a fogam is vacog. Megyek, hívom az orvost.

– Dehogy hívod, főzzél teát, majd attól jobb lesz. Anyám is mindig azt főzött, ha betegek voltunk. Nem szaladt rögtön orvosért, aki úgymint csak Érden volt.

– Azért én mégis megyek a százados úrért. Akkor ott-

hon jó bőrben voltál, most meg nézd meg magad, de engem is. Már lötyög rajtam az egyenruha.

Dr. Sárosi százados komoran nézett Jóskára.

– Maga aztán jól elkapta katona. Tüdőgyulladás. Remélem, van, aki imádkozik magáért, mert alig van gyógyszerünk. Már csak az erejében bízhatunk. A golyó meg a repesz eddig elkerülte, nehogy egy tüdőgyulladás vigye el.

– Igenis, százados úr – próbált Jóska mosolyogni, de az nagyon halványra sikerült.

Már ősz volt, mire Jóska annyira összeszedte magát, hogy visszakerült az első vonalba. A tábori kórházban kicsit jobb ellátást kaptak a betegek meg a sebesültek. Néha még tej is került a reggeli kenyérhez. Szabályszerűen jelentkezett a századosnál, aki annak idején a kórházba küldte.

– Szerencsés maga, katona. Nem hittem volna, hogy túléli. A Vili barátjának nem volt ilyen őrangyala. Alighogy magát elvitték, telibe találta egy akna a kavernát.

(Forrás: szazhalom.hu)

(folyt. köv.)

Petrovics Kornél

Időrendi egymásután

Sajtóból szerkesztette: **a rovatvezető**

I. rész

1917.04.10. Kedd 23 óra 14 perc előtt...

1907.10.11. Az Újság

Megakadályozott szerencsétlenség. A Ferencz József-csatorna Gőzhajózási Társulat Viktória gőzöse 1906. november 26-án a lágymányosi Duna-ágban kötött ki. A kapitány, Chmely Antal, egy üzenet bevétele helyett a hajó kormányrúdját egy aggastyánra bízta. És így történt, hogy a zivataros időben a hajó továbbhaladván, a Margit híd második pilléréhez ütközött, és léket kapott. A behatolt víz nagy kárt tett a hajón szállított gabonában. Magát a hajót az mentette meg az elsüllyedéstől, hogy azt gyorsan a Margitsziget felé vontatták. Az ügyészség vádiratot adott be Chmely hajóskapitány ellen. A törvényszék vád-

tanácsa ez ügyben hajós szakértők kihallgatása céljából pótvizsgálatot rendelt el.

A Viktória csavargőzös kapitánya Kiskőszegen lakik, és általánosan ismert egyéniség. Chmely Antal a Ferencz-csatorna szolgálatában áll. A vállalat mondanak szerint az egyik legderekabb kapitányuk, akit kiváló szolgálatai elismerésül több ízben pénzjutalomban is részesített. A Viktória a Ferenc-csatorna legszebb hajója.

Garibaldi volt tábornoka, Türr István hazatérését követően nagy energiával kezdett a hajózási vállalatok alapításába, a folyószabályozás és csatornaépítés megvalósításába. Az általa szervezett Ferenc-csatorna Gőzvontatási Vállalat 1878-ban indult, majd 1895-ben részvénytársasággá alakult át, és a „Ferenc Csatorna Gőzhajózási RT.” nevet vette fel. Alaptőkéje 400.000 forint volt. A társaság a hajóit a Dunán foglalkoztatta, és bérvontatást végzett.

1916.08.01. Pécsi Napló

Baleset a bajai hajóállomáson. Bajáról írják: Izgalmas jelenet játszódott le szerdán a két bajai hajóállomásnál. A Dunagőzhajózási Társaság Zrínyi nevű személyszállító hajója Budapestről jövet ki akart kötni a D. G. H. T. állomásán. Mielőtt azonban a hajó kikötött volna, a gépezet felmondta a szolgálatot, és az önmagával tehetetlen hajót elkapta a víz sodra, nekivitte a magyar hajóállomásnak. A hajó óriási lendülettel nekivágódott a kikötőhajónak, amelyet ízzé-porrá zúzott, a kikötőhidat pedig belevetette a Dunába. Az utasok között persze óriási rémület keletkezett, és csak a kapitány lélekjelenlétének köszönhető, hogy nagyobb baj nem történt. Egy órai vesződés után megindíthatták annyira a gépet, hogy a hajót visszavonszolphatta a D. G. T. állomásáig, ahol reggeli három óráig ki is javították a gépet, és elindulhattak Mohács felé. A több ezer koronás kár megállapítása céljából ma reggel Bajára érkezett egy a D. G. H. T. és a Magyar Folyam által kiküldött vegyes bizottság.

A Zrínyi kapitánya Marinics Marino. Dalmáciában született 1861-ben. Középiskolai tanulmányait szülővárosában végezte, majd a gráci kereskedelmi akadémián oklevelet nyert. Kereskedelmi tengerészi pályára lépett, és fokozatos előléptetés után hajóskapitány lett. Mint tengerészkapitány hajójával majd az egész világot beutazta. Végül a DGHT szolgálatába lépett.

II. rész

1917.04.10. Kedd 23 óra 14 perc után...

1917.04.12. Magyarország, Pesti Hírlap, Szeged és Vidéke, Budapesti Hírlap

A csöndesen hömpölygő Duna a halál nagy aratása idején már másodszor kéri ki a maga részét a hátán hordott utasokból. Szerdára virradó éjjel, kevéssel Budapest alatt, a nagytétényi kanyarodóban a Dunagőzhajózási Társaság Zrínyi személyszállító gőzöse ütközött össze egy vontató hajóval, a Ferenc-csatorna Társaság Viktória nevű hajójával. Az áldozatok számáról e pillanatban még nem beszélhetünk, mert a Zrínyi első részét elöntötte a Dunának a hajó mély sebén átömlő, áradó vize, és az áldozatokat e hullámelzárt koporsóban meg nem lehet addig megközelíteni, míg a kiemelt hajótestből ki nem szivattyúzzák a vizet. A sötét Dunán a felriasztottak halálfélelmének őrzöngő sikoltásai, a hajóbordák recsegése-ropogása között, a hullámtól ostromlott lépcsőkön vadul dülakodók lármájában hogy hányan vetették magukat a hullámokba, azt sem tudja még senki — hiszen a halál e rettenetes perceinek hiteles történetét csak majd a vizsgálat fogja kideríteni. Mi e pillanatban csak azt tudjuk, hogy a Duna hullámain imbolyog Tétény alatt, Érd és Tököl között súlyos sebével a vízbe dőlve egy szomorú hajó, és e hajó testében mélyen a halott utasok.

Hajószerencsétlenség a Dunán: A „Zrínyi” gőzös Nagytéténynél összeütközött egy vontató gőzössel. 635 utas megmenekült, 20 utas eltűnt: A Dunagőzhajózási Társaság Zrínyi nevű személyszállító gőzhajója, mely március dereka óta Budapest és Belgrád között közlekedik, menetrend szerint kedden este tíz órakor indult el Eskü téri állomásáról. Ekkor a hajón 485 utas volt. Budafokon azonban még mintegy 150 utast vett föl, s így utasainak számát Budafoktól lefelé 635-ben állapították meg. A hajó minden incidens nélkül folytatta az útját a nagytétényi Dunakanyarig. A hajón Marinics Marino kapitány, Herceg Sándor első kormányos, Kék Károly harmadkormányos és Kocsis Gábor hajóslegény teljesítettek szolgálatot. A személyzet többi része, mintegy tizenötven, tíz óra után nyugalomra tért. Fél tizenegykor a közönség nagy része, mely leginkább asszonyokból, gyermekekből és szabadságos katonákból állott, elhagyta a fedélzetet és az étkezőtermet, behúzódtak fülkéikbe és a

fedélzet alatti helyiségekbe, hogy aludni térjenek. A parancsnoki hídon Marinics kapitány állott Herceg Sándor kormányossal, a kormánykereket pedig Kék Károly harmadkormányos igazgatta.

A Zrínyi nevű személyszállító gőzös tíz óra után öt perccel hagyta el a Petőfi téri állomást, és Belgrád felé indult. A hajó még 1869-ben épült, és csak a múlt esztendő óta közlekedik ezen a vonalon. Azelőtt a szerb partokat járta. A Zrínyin a kimutatás szerint hatszázharminckét vagy hatszázharmincöt utas volt. A föl-vett utasok száma nem haladta meg a megengedett létszámot. A hajó hétszáz személy befogadására van berendezve, és hatszáz métermázsa súly fölvetelére alkalmas. A hajón mindössze húsz métermázsa áru volt. Leginkább rizs és dohányáru a katonák számára, valamint szalonna, füstölt hús és más élelmiszer. Nagyobb mennyiségben csak söráru volt a hajón.

Amikor a nagytétényi hajókikötőállomást mintegy ötszáz méternyire elhagyták, a Magyar Sertéshizláló és Húsipari Rt. nagytétényi kikötője közelében gyenge fehér fényt pillantott meg Herceg Sándor kormányos. Miután a hajózási szabályzatok szerint dereglyéknek és állóvízi építményeknek csak egy jelzőlámpájuk van, a gőzjárműveknek pedig egymás alatt két fehér lámpájuk az árbocra akasztva, Herceg kormányos figyelmeztette Marinics kapitányt, hogy a tétényi part közelében valami dereglye vesztegelhet. Ekkor a hajó a Duna közepén siklott, ide inkább a tétényi és érdi parthoz, mint az átellenes Tököl községhez volt közelebb. Alighogy megtette megjegyzését a kormányos az egyes lámpású jelzésre, a következő pillanatban a lámpás felől hatalmas szirénazúgás csapott fel. Borult volt az idő, az eső is esett, és így ismét elmúlt néhány pillanat, amíg észlelhették, hogy a lámpás közeledik, és hogy hajó tart nekik.

A parancsnoki hídon Marinics Marino kapitány állott, a kormánykereket Herczeg Sándor első kormányos és Kék Károly harmadkormányos irányították. A hajószemélyzet harmincegy tagja közül Kocsis Gábor hajóslegény tartózkodott a fődélzetén. A hajó gyorsan haladt, és elhagyta a Magyar Sertéshizláló és Húsipari Részvénytársaság alkalmazottai számára épített magas épületet, amikor a kormányos hatszáz méter távolságban gyöngye fényt pillantott meg. Azonnal figyelmeztette a kapitányt, de veszedelemre senki sem gondolt. A hajósok csak egy lámpa világát vették

észre a homályban, és ezért azt hitték, hogy magányos dereglye húzódik meg a part mellett. A sertéshizláló most kikötőt is épít, és esetleg parti világításnak gondolták a gyöngye fényugarat. A kapitány a hajót a Duna közepe felé irányította, de ebben a percben az éjszakai csöndet éles szirénabúgás hasította át, és a fény gyorsan közeledett a gőzös felé.

Az idő borult volt, köd szállott a vidékre, az eső is esett, úgyhogy alig láttak néhány méterre. Egy pillanatig tanácstalanul állottak, de ekkor már a szembejövő hajó körvonalai lassan kidomborodtak. Kék Károly kormányos egész erejével félrefordította a kormánykereket, és a hajó oldalt fordult.

A másik hajó a Zrínyinek rohant, és hatalmas léket vágott rajta. Kék Károly harmadkormányos megragadta a kormánykereket, hogy a hajó kitérjen a közelgő jármű elől, azonban már késő volt, a következő pillanatban hatalmas lökés érte a Zrínyit, ugyanekkor a másik hajón is világosságok gyulladtak ki. A másik hajó, amely a Ferenc-csatorna Rt. tulajdonát képező Viktória vontató gőzös, orrával nekifutott a Zrínyi jobboldali első részének, hatalmas rést ütött rajta, s ezen a résen keresztül pillanatok alatt hatalmas tömegekben ömlött be a víz.

Marinics kapitány látván a katasztrófát, megtette az előírás szerinti intézkedést, nevezetesen a szócsövön lekiáltott a gépházba, hogy teljes erejű ellengőzt adjanak, azt remélvén ezzel, hogy ha a hajó megfordul, sikerül kivezetni a tököli part felé, hogy ott zátonyt érjen.

A harmadkormányos is munkához látott, és az ellengőz folytán a hajó ki is ért a tököli part felé, amelyet mintegy harminc méternyire közelített meg.

Az alatt a pár perc alatt azonban, amíg ezt az utat megtette, a folyton beömlő víz a hajó első részét, melyen a második osztályú utasok fülkéi és a közös terem, továbbá az étterem van, mind mélyebbre és mélyebbre süllyedt. Éppen az volt a szerencse, hogy még idejében zátonyt ért a hajó, mert így teljesen nem merült el.

(folyt. köv.)

Kalandozásaim

Franciaország – Párizs (2024)

Első fejezet: Roland Garros

A legutóbbi, igen kerek születésnapomat meglehetősen vegyes érzelmekkel vártam. Nem tagadom, nehéz számomra elfogadni azt, hogy mintha egyre sűrűbben követnék egymást a nagyobb-nál nagyobb számok, amelyek a távolságot jelzik születésemtől. Nemrég elkövetkezett a nap, amikor megint ugrott egyet a számláló, és ezzel váratlanul eljött életem egyik legszebb napja.

Közös vacsorára készültem a családommal. Aztán egy csodás estém lett velük, a fogadott családommal és az összes barátommal, akik az életemhez tartoztak, tartoznak. Ha létezik szuper meglepetésbuli, hát ez az volt. Mindenki ott volt, aki kedves szívemnek, lelkemnek. Volt büfé, pezsgő, torta, fotós, élő zene, és ott voltam én, aki egyik ámulatból a másikba esett.

De a slussz poén, az igazi nagy durranás néhány pohár pezsgővel később érkezett. Az addig kapott virágok, ajándékok mellé jött egy óriási is. Közös ajándékként megkaptam – az anyagiakkal megtámogatott lehetőséget elutazni a Roland Garros tenisztornára, Párizsba.

Négy évtizede teniszezem, követem a tornákat, a különféle szintű bajnokságokat és a játékosokat, akik ennyi év alatt feltűntek, visszavonultak, és néha némi fellángolás után kivonultak ebből a csodás világból. A tenisz, az olvasás mellett nagyon sok nehéz időszakban jelentett nekem menedéket. Igazi szerelem ez.

Azért, hogy megmutassam valódi jelentőségét ennek az ajándéknak azoknak, akik nincsenek ennyire benne ebben a sportban, néhány szó a párizsi tornáról:

„A Roland Garros (hivatalos nevén: „Tournoi de Roland-Garros”) egy párizsi salakpályás Grand Slam-teniszbajnokság. Kéthetes torna, melyet minden évben május közepétől június elejéig rendeznek meg az év második Grand Slam-tornájaként.” (Wikipedia)

A Grand Slam-tornák a legmagasabb szintű versenyek, amelyekben a legtöbb induló méri össze tudását. Összesen öt ilyen van egy évben. Minden teniszező leghőbb vágya ezeken nyerni, vagy legalább jó helyezést elérni. A tornák teltházzal zajlanak, különös tekintettel a második heti játékokra.

A Roland Garros az én szememben a Grand Slam-tornák királya.

Szóval ide utazhattam én – aki soha nem gondoltam volna, hogy ez megtörténhet – ez év júniusában.

Ráadásul Párizs egy kiemelt pont volt a bakancslistámon. Egyszer már majdnem eljutottam oda, de ez egy másik történet.

A Stade (stadion) Roland Garros egy hatalmas komplexum. Nevét egy francia pilótáról kapta, aki elsőként repülte át a Földközi-tengert, 1913. szeptember 23-án. Az első világháborúban kiemelkedő szerepet játszott. Gépe, amelyet géppuskával szerelt fel, számít a vadászrepülőgépek elődjének. Szobra számos teniszkiválóság emlékműve mellett megtekinthető a területen.

A hatalmas létesítmény a számtalan kisebb pálya mellett magába foglalja a tizenötezer fő befogadására alkalmas Philippe Chatrier, a tízezres Suzanne Lenglen és az ötezres Simonne Mathieu stadionokat. Az első kettő rossz idő esetén befedhető, tehát akkor is folytathatnak ott a meccsek, ha olyan esős idő lepi meg a szervezőket, mint idén a torna első hetében. Ilyenkor ugyan kissé összetorlódnak a dolgok, de nem okoznak kezelhetetlen helyzeteket.

Legkisebb fiam, Levente, családi „utazás gurunk” hathatós segítségével először a szállást és a repülőjegyet foglaltuk le. Aztán vártuk a napot és az órát, amikor felnyílik a lehetőség a jegyvásárlásra. Ez kizárólag on-line lehetséges. Sőt most már papír alapú jegyet sem lehet venni. Kizárólag okostelefonos applikációban kezelik a belépőket és minden mást is, ami felmerülhet a két hét során.

Az előre megadott időpontban, óra-perc, akár egy fizikálisan elérhető pénztár, megnyílik a vásárlási lehetőség, és megkezdődik a „sorbaállás”. Igen ám, de előtte regisztrálni kell, ami időigényes, főleg annak, aki nem elég gyakorlott a témában. Így aztán Leventének sikerült egy háromezres sorszámot kapni, míg én „hátral kullogtam” az ötvenezresek között. Nem vígasztalt, hogy mögöttem még hosszú sor kígyózott. Azt még hozzá kell tenni, hogy a jegyek kiválasztása sem egyszerű, és nem vásárolhatsz akárhány jegyet egyszerre.

Már előzetesen eldöntöttük, hogy mi a második heti játékokra szeretnénk bejutni, mert addigra általában csak a legjobbak maradnak versenyben. A legfontosabb meccsek ekkor már a Philippe Chatrier pályán zajlanak. (Persze, kinek, mi a fontos..., de erről még

lesz szó a későbbiekben.) Gondoltuk, ha lúd, hát legyen kövér! Mi a legjobbakat akartuk.

Summa summarum, Levinek sikerült három napra szuper jegyeket elérnie, és végül nekem is jutott apró sikerként a női döntőre egy ún. off court (külső) jegyet lekattintani. (Ez azt jelenti, hogy bemehetsz a területre, ahol több hatalmas kivetítőn követheted az aktuális játékokat. Egyik ilyen képernyő előtt vannak nyugágyak, és a fűvön is üldögélhetsz. Megnézhetsz nem belépőköteles programokat is.)

Szóval két hónappal a verseny előtt így felszerelve, kitanulgatva mindenféle apró és nagyobb tudnivalót, izgatottan vártuk az utazást.

Mivel egyikünk sem volt addig Párizsban, a szállást és a repülőjegyet úgy foglaltuk, hogy a városból is kapjunk némi ízelítőt, ha már ott vagyunk. Ez tényleg csak ízelítő lett, mert Párizs felfedezéséhez – szerintem – még egy hónap is kevés lenne, de azért így is nagy élményeket szereztünk. Erről majd a következő fejezetben számolok be.

Most maradjunk a tenisznél.

Tudtuk, hogy hatalmas létesítménybe megyünk, de azért mégis óriási élmény volt az a komplexum, ahová, a szigorúan irányított útvonalon, a többlépcsős biztonsági ellenőrzés után bejutottunk. Mivel a torna egyik legizgalmasabb meccse volt az első, amit megnezhettünk, rengetegen nyüzsögtek már órákkal annak kezdete előtt. Az utakon csakúgy hömpölygött a tömeg. Hiszen a nagy meccseken kívül számos másik viadal is zajlott egyidőben. A párosokat bárki megnézhetette, aki bent volt. De zajlottak ifjúsági, kerekesszékes tornák is egyidőben. Akinek meg még ez is kevés lett volna, különféle vetélkedőkön tölthette idejét, amíg megkezdődött az általa preferált esemény.

És akkor még nem beszéltünk az ételek, italok széles kínálatáról. Itt kell megemlítenem, hogy a komplexumon belül teljes mértékben száműzték a készpénzforgalmat. Kizárólag kártyával lehetett vásárolni. Nem kaptál sehol eldobható műanyag palackot. Mindent kemény műanyag pohárban szolgáltak ki két euró betétdíj ellenében, amit bárhol, bármikor visszaválthattál. (A visszajárót azonnal megkaptad a kártyádra.) Így nem láttál sehol eldobált, kukákba tömködött műanyagokat. Ja, és több ponton is volt ivóvíz, amit a saját poharadba, kulacsodba engedhettél, ingyen.

Azok kedvéért, akik értik, tudják, ez mit jelent (és biztos vagyok benne, akad köztük néhány irigykedő

is), elmondom, hogy először a világelső spanyol, Carlos Alcaraz és a top tízes, görög, Stefanos Tsitsipas párviadalát láthattuk. Mindjárt bele a közepébe.

A szívem a torkomban dobogott, amikor lenéztem a pályára. (A tizenötezres, teltházas stadion minden pontjáról tökéletes rálátás nyílik. Ezt még segítik az óriás kivetítők, amelyek a szükséges információkkal is ellátják a nézőket.) Láthatunk tévén akármenynyit meccset, egy ilyen helyszínen élvezni a játékot – egész más történet. A tömeg együtt él a játékosokkal, és lelkesen ünnepel minden fontos, izgalmas momentumot. Együtt hördül fel, ha valami nem úgy történik, mint szeretné, vagy esetleg a székbíró mást ítél, mint amire vár.

Érdekes a kezdés előtt időben érkezni, hogy megtaláld a helyed, mert belépni, vagy esetleg kimenni az arénából, csak a szünetekben lehet. Nagyon szigorúan ügyelnek rá, hogy játék közben ne legyen mozgás a nézőtéren, és mindenki csendben maradjon.

Láttunk aztán kiváló női meccsetek meg párosokat is, de minden részletre itt terjedelmi okokból nem fogok kitérni. Azért az ínyencek kedvéért megemlítem, Coco Gauff-ot, Jasmine Paolinit, Arina Sabalenkát.

De nem tudom megállni, hogy egy különleges, számomra váratlan és megismételhetetlen élményemről ne számoljak még be.

Említettem már, hogy négy évtizede kísérem figyelemmel ezt a sportágat. Ennyi idő alatt nagyon sok kedvencem visszavonult már, és számot kellett vetnem azzal, hogy őket élőben sohasem láthatom. Ám a Roland Garros még ebből is tartogatott számomra olyan ajándékot, amire nem számítottam.

A Grand Slam tornák egyik különlegessége, hogy rendeznek ún. legendary versenyeket. Ezen már visszavonult hírességek játszanak. Párizsban külön jegy nélkül bárki beülhetett rájuk (nyilván, akinek legalább külső pályás jegye volt).

Így ott lehettem a lelátón azon a páros meccsen, ahol régi nagy kedvencem Jo-Wilfried Tsonga (nagyon szomorú voltam, amikor visszavonult), párban Joe McEnroe-val (azt hiszem az ő nevét még azok is ismerik, akik nem rajongók) lépett pályára. Ellenfeleik pedig Mats Wilander (ő szintén olyan génusz, mint McEnroe) és Gilles Simone, akit még tizenhatéves korában láttam először az első ATP versenyén. Mára már ő is a legenda része. Ráadásul hihetetlenül jól ját-

szottak. Volt ugyan némi bohóckodás, vicceskedés is (McEnroe nélkül nem is lenne igazi), de ez semmit nem vont le abból, hogy a két „nagy öreg” még mindig virtuózai a tenisznek. Élvezetes meccset játszottak. Végezetül be kell vallanom, talán nem mutat túl nagy gyengeséget részemről, hogy a szemem sarkában némi nedvesség kezdett gyülekezni, amikor őket néztem.

Hát, most ennyi! Képes lennék ugyan még ezer apró dologról mesélni sokáig, de nem szeretném untatni a kedves olvasót.

Köszönöm ezúton is családomnak, barátaimnak ezt az óriási élményt, amivel megleptek azon a bizonyos kerek évfordulón.

P.S. Párizsról legközelebb, a 2. fejezetben írok majd.

A legszebb francia – ALAIN DELON emlékére

A megkerülhetetlen filmikon és nők bálványa, aki a férfiak csodálatát és tiszteletét is kivívta.

Nem szoktam írni, ha egy híres ember meghal. Általában megosztom a facebookon vagy családban, haveri körben a visszafordíthatatlan tény, és szomorkodok kicsit, de nem írok róla, hisz sokkal tragikusabb számunkra magánemberként, ha egy családtagunk, barátunk, ismerősünk hal meg, mint egy idegen, híába híres ember.

Nekem Delon azonban nagyon kedvenc színészem volt. Megvan az önéletrajza is, amit többször elolvastam. Majdnem az összes filmjét láttam. DVD-n is begyűjtöttem jó néhányat. És tudom, ellentmondásos figura volt, főleg a magánéletben, de amit mindig hangsúlyozok: ne keverjük a magánéletet a produkttal.

Ezért számomra: ALAIN DELON HALÁLA más! Mintha ismertem volna. Itt volt végig gyerekkorom óta. Olyan állandó volt. Olyan igaz. Olyan hiteles. Ezért írok róla most ebben a rovatban s nem egy filmről.

S tudom, ő volt a rosszfiú. De a nők valahogy mindig a rosszfiúkat imádják. Mégsem irigyelték őt a pasasok soha. Tudták, ez így van, és kész! Ő az alfahím. Elfogadták, hogy ahol ő van, nincs esély. Tételként! Más dimenzió volt ő!

Szó szerint a nők bálványa volt. A „LEGSZEBB FRANCIA”, ahogy nevezték.

Végtelen karizmája és sármja volt. Nem kellett ehhez külsőségek, kellékek. Csak megjelent, és ott volt. Megkerülhetetlenül. Elképesztően szuggesztív volt, még kamerán keresztül is. Hát még élőben, testközelből milyen lehetett!?

Egy korszak zárult le vele és generációjának halottjával. Egy aranykor. Minden értelemben vett aranykor. Kultúrában. Művészetben. Filmekben. Emberi értékekben.

Rossz fiú volt ugyan, de mégis azt a fajta betyárbecsületet élte, amit ma már nyomokban sem igen találunk sehol, a társadalom bármely rétegeibe is kutatunk. A nők imádothja volt, mégis a férfiak által is elismert

kvalitásait senki nem kérdőjelezte meg. Vitathatatlanul tehetséges színész és sármőr volt. Még ha a film maga kicsit gyengébb színvonalú is volt, Delon „elvitte” a hátán a produkciót. Intézmény volt, nem is csupán színész.

Számtalan filmben szerepelt. Néhány ikonikus alkotás, amiben láthatjuk:

Borsalino, Tulipános Fan-fan, a „zsarus” filmjei, Klein úr, Zorro, A medence, Kalandorok...stb...de tulajdonképpen mindegyik felejthetetlen az ő alakítása miatt. Olyan könnyed természetességgel és hitelesen játszott a kamerák előtt, a kamerának, a nézőknek, ami csak a legnagyobb színészek privilégiuma.

Elég volt megjelennie a filmvászonon, és máris mindenki rá összpontosított. Meg sem kellett szólalnia. A pusztja megjelenése és szuggesztív személyisége átmarta a filmvásznat, és beleégette vonásait a retinánkba és az agyunkba. Kevés színész volt ilyen ösztönös tehetség. (Brando, James Dean., Niro, Al Pacino és még néhányan.)

Karizmatikus volt, és olyan kisugárzással bírt, hogy ha a legszebb színésznő szerepelt is egy jelenetben vele, férfi létemre is (pedig imádom a nőket) csak őt láttam a vászonon. Valami olyat tudott, amit csak kevesen. És ahogy cigarettára gyújtott: az a mozdulat maga a flegma elegancia, amiben zanzásítva, fizikai megjelenítésben benne volt az ő utánozhatatlan sármja, kisugárzása és egész lénye, ösztönös természetessége és nyíltsága.

Épp ezért hihetetlen, hogy nincs többé...már csak...
...volt. Milyen nehéz is múlt időben beszélni már róla is.

A sors fintora számomra, hogy ma, Ilona napon halt meg, ami édesanyám neve volt, és már két éve ő sincs köztünk. Valahogy néha, Isten tudja, miért, összefonódnak események és dátumok...tán örök mementóként a számunkra meghatározó eseményeket összerendezve, hogy sose felejtsük el az igazi értékeket...

Delon egyik, a ,80-as években forgatott „zsarus” filmjében volt egy jelenet, ami meghatározó mozzanat volt számomra, és gyerekként-kiskamaszként megragadt bennem, és azóta is elkísért. Kb. akkor volt Delon annyi idős, mint én most. Hm...

A mai 2000-es évek történéseit tekintve félelmetes mostanra ez a látszólag odavetett felirat a ,80-as években, miközben rádöbbenek, hogy ez egy tüpontos prognózis volt – mára beteljesedett.

Tehát:

Delon egy telefonfülkében beszél. Leteszi a kagylót, majd mintegy hirtelen ötlettől vezérelve (de ez nagyon is tudatos, és tuti, hogy maga Delon találta ki így) ezt írja a fülke oldalára:

„Már nincsenek igaz emberek. Csak gazemberek vannak...”

Egy igaz emberrel, **ALAIN DELONNAL KEVESEBB LETT MA A VILÁG.**

Rovatvezető: Móczár Csaba

Folytatva az első oldalról:

Furcsának, elképzelhetetlennek tűnik?

Akkor vessünk egy pillantást egy pontosan ilyen, megvalósult alkotásra, a Babel torony könyvből készült változatára Buenos Airesben, a San Martin téren.

A Marta Minujin által tervezett torony 25 méter magasra tör, és kitűnő kilátást nyújt a városra. Hét emeletét sok-sok különböző nyelven nyomtatott 30.000 könyv borítja, amelyet olvasók, könyvtárak és még nagykövetségek is adományoztak.

Az Érdi Könyvminaret megépítése tehát korántsem lehetetlen, légből kapott vállalkozás volna. Nem véletlenül lett a „Hogyan tegyük Érdet könyvkulturális és könyvturisztikai fellegvarrá?” címen elkészült városstratégiai fejlesztési koncepció egyik zászlóshajója. Megálmodója a Könyvkerék Könyvmentő Egyesület, amely a másutt már használhatatlan könyvek szükséges tömegét (minimum 7-8 ezer darabot) is biztosítaná a projekthez.

A Könyvminaretnek a minaretépítészetben nélkülözhetetlen 8 szerkezeti része 8 különböző méretű, ill. gerinc- és címdal-képű könyvnyersanyag felhasználásával, megfelelő tervek nyomán reálisan megalkotható: még az egykori épület alatt létező, de mára megsemmisült kocka alakú zsámoly (török nevén a kaide) is készülhet alá. S az egykor hatalmas példányszámban kiadott és majd minden magyar család könyvespolcát megjárt Új Magyar Lexikonból is több száz darab várja például, hogy nagy mérete, a

borító kék alapszíne és aranyozott gerince tegye látványossá a körerkélyt.

Miután a torony látványterve és építészeti koncepciója elkészül, több munkaszakasz és nyersanyag kínálat lehetőséget helyi vállalkozóknak és cégeknek, hogy a torony felépítését segítsék, s talán akadnak olyan hazai és török üzleti szereplők, akik fantáziát látnak a projekt támogatásában. Egy olyan projektben, amely a nyitánya lehet az arculatát kereső város átfogó könyvkulturális és könyvturisztikai fejlesztéseinek sorában.

Érdeklődők itt olvashatnak részletesebben erről a koncepcióról: http://konyvkerek.hu/dokumentumok/erd_varos_konyvkultura.pdf és az info@konyvkerek.hu mailcímen jelezhetik kapcsolódási szándékukat, tehetik fel kérdéseiket.

**Z. Karvalics László történész,
a Könyvkerék Egyesület elnöke**

Kiállítás-megnyitó

(Elhangzott Kovács Mátyás Téliidéző című festmény-kiállításán V. 29-én Ercsiben, az Eötvös József Művelődési Házban)

Hölgyeim és Uraim, Tisztelt Egybegyűlteket és végül, de nem utolsósorban, aki nélkül nem lennénk itt, a Művész Úr, kedves Mátyás!

A mai kiállítás bevezető gondolatának Aquinói Szent Tamás szavait idézem:

„Aki kézzel dolgozik, az kézműves, aki kézzel és ésszel, az mester, aki kézzel, ésszel és szívvel, az művész.”

Ennek a gondolatnak a mentén a bevezetőben kimondhatjuk, **hogy dr. Kovács Mátyás igazán és igazi festőművész.** Többször hallottam már azt a megállapítást, hogy valaki amatőr vagy profi festőművész. Sosem értettem ezt a különbségtételt, ráadásul utóbbinak az értelme is kérdéses: egyáltalán ki tekinthető profi művésznek? Az, akinek a képeit csak egy művészeti kézikönyvvel a kézben lehet megérteni, vagy akinek a képeihez egy elbeszélő költeményt kell mellékelni? Azt gondolom, és látni fogják, hogy Mátyás képei már az első pillanatra magukkal ragadják a szemlélőt, minden külön magyarázat nélkül. Ott érezhetjük magunkat a természeti tájban, erdőben, hegyek között vagy akár a vízparton. Na és persze – a mai kiállítás címe kapcsán – akár nyárelőn a téiben. Festőművésszé akkor válik valaki, ha a képei a szemlélőt magukkal ragadják, vizuális élményt adnak, vagy egy tájképfestő esetében pedig felelevenítik az adott tájban megélt egyéni benyomásokat. Mátyás képei ilyenek.

Az amatőr/profi kérdéshez még egy gondolat erejéig visszatérve, ismert a mondás: *„Noé bárkáját az amatőrök, a Titanicot a profik építették”.* Költői a kérdés, a történelem ismeretében: Önök melyiket választanák?

De ha már mindenképpen valami kategorizálásra szükség van, mert az emberek imádják embertársaikat – ebből a festőművészek sem kivételek – beskatulyázni, akkor **Mátyás egy önművelő, autodidakta festőművész.** Ha valakinek jobban tetszik – mert a mai világban mindenre valami angol kifejezést kell használni – akkor egy **self-made man festőművésszel állunk szemben.**

A múlt évezredben, amikor az állami természetvédelem miniszteriális szervezetében Mátyás munkatársa lehettem, már az első pillanatokban az a benyomásom alakult ki, hogy nem egy hétköznapi emberrel hozott össze a jó sorsom. A hivatalnoki környezettől teljesen eltérően nagyon választékosan, színesen beszélt és írt, minden kérdésről kifejezetten magas szakmai elmélyültséggel és érdekfeszítően beszélt. Na és még valami: volt humorérzéke.

A közös munkánk során két fontos megállapítást tettem Mátyással kapcsolatban, és azt most megosztom Önökkel.

Az első, hogy Ő egy igazi reneszánsz ember.

Ha valaki azt gondolná, hogy ezzel az időmúlásra szeretnék utalni, eloszlatom a félreérthetőséget. **A reneszánsz ember jellemvonása az univerzalitásra, a sokoldalúságra való törekvés, a mai közösségi média szlengjén szólva, olyan ember, aki minden-nel is foglalkozik.**

Mátyás életpálya választása a természet felé fordult, és talán az egyik legszebb, természettel foglalkozó szakmát választotta, **erdőmérnök** lett. A *„legmagasabb szintű szárazföldi ökoszisztéma”* magában foglalja a talajtól a növény-, illetve állatvilágon át a madárfütyöt is, ennek megismerése, védelme hivatásává és szenvedélyévé vált. Azt csak zárójelben jegyzem meg, nem tudom, mi volt előbb, a természet rajongó szeretete vagy a pálya választása. Csak gyanítom, hogy az előbbi.

A soproni alma mater nemcsak szakmailag, de emberileg is nagyon mély nyomokat hagyott Mátyásban, még évtizedek múlva is rendkívül színesen mesélt az egyeteméről, amelytől soha nem szakadt el, annak máig címzetes egyetemi docense. Alapdiplomája mellé természet- és tájvédelmi szakmérnöki végzettséget, valamint doktori címet is szerzett.

Ha lehetett fokozni a természet szeretetét, akkor ezt megtette, hivatásos természetvédőnek állt, egy szakmai képzavarral élve, **az állami természetvédelem szolgálatának biodiverzitását növelte.** De emellett jutott ideje a természetjárásra, síelésre, a vadászatra és művészeti vonalon a fotózásra (aminek komoly szakmai értéke is volt), fafaragásra és – ami miatt

ma itt vagyunk – a festészetre meg még sok minden másra. Fantáziája és humorérzéke – párosulva íráskészségével – még a hivatali munkában is nagyon sok irodalmi értékű írásművet eredményezett. Elgondolkoztam azon is, hogy a híres vadász, Széchenyi Zsigmond szavai hogyan alkalmazhatók Mátyásra. Ő ugyanis azt mondta egyszer: „*A fantáziát kárpótlásul kaptuk mindazért, amik nem vagyunk, a humorérzék pedig vigasztalásként azért, amik vagyunk.*” Neki mindkettő ajándékként jutott.

A fentiekén túl volt egy nagyon gyakorlati – mondhatnánk alkalmazott – művészeti ág, amit Mátyás gyakorolt, még akkor is, ha eddig nem tudott róla. Ezt is a közös munkánk során fedeztem fel. De ez nem a festészet vagy a faragás volt, hanem a **büvészkedés**. A rendszerváltás – vagy ahogy egy kiváló kollégánk fogalmazta: az osztályvezető-helyettesek lázadása – időszakában Mátyás azon zsonglörködött, hogy ebből a folyamatból a természet és a magyar természetvédelem ne vesztesként, hanem győztesként kerüljön ki. Elmondhatom, ebben is sikeres volt.

A sikerességben az az adottsága segítette, amit második megállapításként fogalmaztam meg vele kapcsolatban.

Mátyás átlagon felüli érzelmi intelligenciával rendelkezik.

Az érzelmi intelligencia nem pusztán csak az a képesség, hogy egy ember milyen jól tudja megérteni, kezelni a saját és mások érzelmeit, adott esetben átérezni azokat. Egy művészi lelkületű ember számára azt is magában foglalja, hogy **munkáin keresztül milyen érzéseket tud a befogadó fél felé közvetíteni**. Lehet valaki az adott szakma, művészeti ág hatalmas elméleti, lexikális és akár gyakorlati tudással bíró szaktekintélye, érzelmi intelligencia nélkül csak egy nagyon jó iparos marad. Aquinói Szent Tamás gondolatához visszatérve, egy alkotó érzelmi intelligencia nélkül legfeljebb mester lehet. A művész – a festészetben különösen – az érzelmi intelligenciájától vezetve olyan „emocionális többletet” tesz a művéhez, műveihez, amitől mi, a külső szemlélők úgy érezzük, annak szinte a részévé válunk. Mátyás művei ezt is tudják.

A fentiek előre bocsátása után egy meglepő kérdésem van. **Vajon mi a közös Winston Churchillben és**

Kovács Mátyásban?

Mind a ketten önművelő – vagy ha a korábbi értelmezést nézzük – amatőr festőművészek, nagyon sok közös festői jeggyel, vonással. Itt és most azonban nem Churchill, hanem Mátyás van a középpontban.

Festői pályafutása során dolgozott akvarellal, temperával, pasztellel, de **manapság kizárólag olajképeket készít**, általában festőkéssel. (Csak zárójelben jegyzem meg, alkotás közben sose zavarjuk azt a művészt, akinek kés van a kezében...)

A témaválasztása túlnyomórészt mi más is lehetne, mint a **természet**, a maga csodálatos, végtelen variációjával, különlegességével és szépségével. Ezt a diverzitást felsorolni sem lehet, a természet arculata egy aranybánya a **realista** festőművész számára. A napszakonként, évszakonként változó viszonyok eredménye, hogy az erdők zöldje, a folyók, patakok kékje, a hegyek szikláinak fehérsége sohasem lesz kétszer egyforma. Ez viszont az impresszionista művésznek jelent csodálatos lehetőségeket. Mátyás stílusáról egyszerre mondhatjuk el, hogy **realista** és azt, hogy **impresszionista**. A szubjektív benyomások, az impressziók a **színkezelésben** is dinamikusan – éppen a személyes hangulattól vagy a téma által domináltaktól függően – sajátosan, néha élénk, néha lágy **színvilággal** jelennek meg.

A színek kapcsán egy mondat erejéig visszatérnék a churchilli párhuzamhoz. Churchill szinte „grafomán” ember lévén, az 1920-as években könyvet írt a festészetéről (is), amelyben a színek kapcsán a következőket mondta: „*Együtt örülök a ragyogó színekkel, de őszintén sajnálom szegény barnákat.*” Nos, nekem Mátyás képein a barnák is ragyognak.

Művészeti módszerére számos jelzöt ráaggathatunk. Mivel munkái általában a természet szépségét, értékeit ábrázolják, ezért hol másutt készülhetnének, mint **plen air**, azaz a szabadban, persze vannak kivételek is. Bármekkora is egy művész elkötelezettsége, egy fagyos téli délutánon nem biztos, hogy elvárható az órákon át való egyhelyben állás vagy ülés senkitől, szembenézve egy morcos, havas hegygel. Mert ez a másik, ami jellemzi Mátyást, képeit – amikor csak teheti – „**egy ültőhelyében, egy szuszra**”, hivatalosan **alla prima** készíti el. Persze egy impresszionista festő esetében ez egy teljesen természetes, szinte elvárható

alkotói módszer. Néha azonban az ihletet nem a fázós láb, hanem a fűtött szoba és egy szép, saját készítésű fénykép, valamint a hozzá kapcsolódó emlék, érzés adja meg.

Bár Mátyás önművelő, autodidakta, amatőr művész, **művészetében van evolúció**. Számos neves hazai és külföldi művész hatással volt munkásságára, de saját bevallása szerint is a legtöbbit annak a hat **nagybányai festőtábornak** köszönheti, ahol **Véső Ágoston** Munkácsy-díjas festőművész iránymutatása mellett dolgozhatott.

A Művész úrnak az elmúlt két évtizedben számos kiállítása volt, akár egyénileg, akár csoportosan, ennek a felsorolására nem vállalkozom. De annak viszont mindannyian örülünk, hogy ebbe a sorba az ercsi Eötvös József Művelődési Ház is bekapcsolódott, külön köszönet érte.

Tisztelt Művész Úr, Kedves Mátyás!

Isten nem adta volna Neked az álmodozás képességét, ha a megvalósítás lehetősége nem lenne a Tiéd. Eddig ezzel nagyon jól éltél, azt kívánom – mindannyiunk nevében – , hogy **a Jóisten adjon Neked még sok-sok művészi alkotóévet és az alkotáshoz jó egészséget!**

A témáról – ezt biztos megígérhetem – a Természet gondoskodni fog.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

Mindenekelőtt bocsánatot kérek Önöktől azért, hogy **méltatlanul keveset beszéltem Mátyás képeinek művészeti technikáiról**, ecset-, bocsánat: késkezeléséről, kompozícióról és más a képzőművészet tudományos alaposságú elemeiről. Azt gondolom, hogy a „*ki minek nem mestere, hóhéra az annak*” magyar közmondás alapján nemcsak hiba, hanem illetlenség lett volna részemről ezekbe a kérdésekbe belekontárkodni.

Számomra a Művész úr képei személyesek, elvisznek a Dinnyési Fertőhöz, a Kiskunságba, a Tisza árterére vagy a Tátra, Alpok monumentális és lenyűgöző szirtjeihez. A művészi képek nemcsak az alkotásban, hanem a befogadásban is szubjektívek, így csak **egy személyes véleményt tudok mondani: nekem tetszenek.**

Egy valamire még felhívom a figyelmüket, bár furán fog hangzani: **a képek kereteire**. Azokat is – míves munkával – Mátyás készítette, nem feledkezve meg a fafaragó tudásáról. A képek a kerettel művészi harmóniában vannak, ennek minden értelmében.

Végezetül, hogy ne csak az én – művészeti szempontból laikus és dilettáns – gondolataimat kelljen elvieselni, hanem Mátyás képeiben gyönyörködhessünk, **a mai kiállítást megnyitom.**

dr. Csepregi István

az Országos Környezetvédelmi és Természetvédelmi Főfelügyelőség volt igazgatója

Óvárosi festőtábor – Százhalombattán

Immár harmadik alkalommal töltöttünk el egy csodás hetet – ezúttal a Szerb Közösségi Ház adott helyet. Egy szép, tágas, világos helyiség: tele asztalokkal, székekkel – segítette az alkotó folyamatot.

Talán ez volt a legjobb tábor, nem lehet érzelmek nélkül beszélni róla.

Hétfőn lelkesen indultunk el témát keresni, szenzációs fotókkal tértünk vissza.

A legkézenfekvőbb a templomok lefestése volt, először azok voltak számunkra lenyűgözőek: a Szt. László-templom a cukorsüveg kupolájával és a szerb templom a buggyos tornyával sokunkat elvarázsol. Akárhány festmény készült is róluk, mindenki a saját stílusával, technikájával alkotta meg, nem volt egyforma.

A Duna-part is végtelen témára adott lehetőséget a maga szépségével. Az Érd és Százhalombatta határában lévő bronzkori földvár területét jelenleg is kutatják a régészek. Nyaranta a Magyar Nemzeti Múzeum nemzetközi tanácsátása zajlik, amin külföldi diákokkal együtt több mint ötvenen vesznek részt. Azt mondják a szakemberek, hogy ez európai szinten is egyedülálló program: rejtélyes felfedezések, különleges leletek feltárásáról van szó.

Szíves figyelmetekbe ajánlom az Érdi Újság július 16-i számát (7.oldal), ahol részletes beszámoló olvasható.

Fent a hegytetőn áll egy kereszt. Ide különösen szép faragású stáció vezet. Onnan belátni az egész Dunát, a túlsort, az Óvárost, az utcácskákat, melyek a 18-19. századi építészeti stílusra emlékeztetnek.

A kikötő is bővelkedik látványosságban. A szép környezet inspirálóan hat ránk. Mindennap jó hangulatban festegettünk. Még énekelünk is. A kívülállók azt hitték, a rádió szól, olyan szépen daloltunk.

Egyik délután a szerb közösség egyik vezetőjével megnéztük a templomot: megismertük a szerbek életét, letelepedésük körülményeit, szokásaikat, beilleszkedési nehézségeiket.

Ez a tábor arra is jó volt, hogy jobban összekovácslódott a társaság, közelebb kerültünk egymáshoz. Beszélgettünk, technikai tanácsot kérhettünk, meghallgattuk egymás véleményét, segítettünk. Tanultunk és tanítottunk. A tábor végén – szokásunkhoz híven – kiállítást rendeztünk A hét képei címmel. Költőink, Varga Katalin és Krisztbaum Mihály most is rímekbe szedték a hét eseményeit, cukrászaink finom sütitket hoztak. Berke Gyöngyi a szokásos, szájban olvadó krémesével jött, mások sós rudacskával leptek meg bennünket.

Hadd álljon itt név szerint, kik voltak a résztvevők:

Adelmann Anna: meglátja és meglátatja velünk az átlagos dolgok, tájelemek szépségét, legyen az kerítés, egy rozoga ház...

Berki Gyöngyi: a tanult festészet mestere. Kifinomult, aprólékos

Falusz Erzsébet: nem tér el a valóságtól. Pontos ábrázolás, szép színek láthatók mindkét templomos festményén.

Kiss Gyöngy: egy kicsit még keresi önmagát. Talán a templomával meg is találta.

Kovács Mátyás: szokásától eltérően most nem mélyedt el az alkotásban. Inkább beszélgetett mindenki-vel. Aggodalomra nincs ok, ismerjük őt: a kiállításra 4-5 képet varázsol majd elő.

Krisztbaum Mihály: művei letisztultak, kifejezők. Színei élénkek, de nem rikítóak. Egyedi képei csak a lényegre szorítkoznak.

Liptákné Mária: a mennyország kapuját festette le, melyen túl a Dunát lehet látni.

Nimsz Terézia: utcai nyomos kútjából szinte várjuk, hogy folyjon a víz.

Pál Ildikó: a selyemfestészet mestere. Festményei is selyemhatásúak. Őt is a templom ihlette meg. Színei élénkek, máshol visszafogottak.

Révész Jolán: különleges keramikus. Az agyaggal most egészen mást alkotott, mint eddig. Nem a mesékből merített ihletet, hanem az életből. Egy méret-

arányos, igazi templom került ki a keze alól.

Solyomné Piroska: az erős színeket kedveli, neki ez a kifejező erő. Hatásosak a képei. Ő nem a templom rabja, hanem a természeté: a Dunakanyar, az erdő...

Szenczyné Ibolya: képei precízek, valóságűek. Szép ecsetkezelés, finom színek láthatók az ő Szt. László-templomán.

Tarnócziné Irén: korábbi fátyolos képeihez viszonyítva most nagy változáson ment keresztül: új stílus, élénk színek, behatárolt körvonalak... Mesekönyvbe illő képek ezek.

Varga Katalin: egyik legtöbbet fejlődő társunk. Szívesen fogadja a tanácsokat. Még bátortalan, de jó úton halad.

Votin József: szénnel szeret inkább dolgozni. Az elhagyottság, a kiégés, a szomorúság, a magány a fő témái.

Wenszky Ágnes: különös szemszögből festette meg a templomot. Finom vonások jellemzik. Ő az, aki a semmitmondó részleteket (pl. egy szürke farakás) úgy tudja ábrázolni, hogy felfigyeljenek rá. Megmutatja azt a szépséget, ami mellett csak elmegyünk, mert nézünk, de nem látunk.

Hangyássyné Zsuzsa: nehéz magamról írni. Önbizalomhiány, kapkodás, türelmetlenség jellemez – szerintem. Amikor nem így van, akkor tudok szépet alkotni.

(Ellentmondok: a kívülálló harmonikus, szemet gyönyörködtető színeket lát, a táj elemei összehangoltan lélegeznek. Képeit jólesik nézegetni, a hívogató természetben szívesen barangolna az ember – szerkesztői megjegyzés)

Hangyássyné Zsuzsa
KÉK-tag

Selyemfestőtábor Horvátországban

Csodás élményben lehetett részem idén nyáron. Nemcsak nyaraltam, pihentem a tengerparton, ami önmagában is igazán üdítő, feltöltő kikapcsolódás a munkából, de selymet is festhettem – amely legkedvesebb időtöltésem a zenekaron és a tanításon kívül.

Egy kedves, autómentes sziget adott otthont ennek a különleges élménynek. A szigetet vízitaxival értük el, helyben pedig gyalogosan közlekedtünk, de nem is voltak nagy távolságok.

Az első kellemes meglepetés az volt, hogy a szállásunk valóban a parton volt, egy járda választott csak el bennünket a víztől, az ágyból is ráláthattunk. Pár lépés után belevethettük magunkat a hús habokba.

Felettünk a második szint teraszán festhettük a hernyóselyem szépségeket: képeket, sálakat, legyezőket, retikülnek, blúznak való anyagot – különféle, számomra is új technikákat kipróbálva.

Miután elfoglaltuk szállásunkat, és kigyönyörködtük magunkat a panorámában, besétáltunk a falucska központjába, melynek egyik látványossága a hajókiötő – sok kisebb-nagyobb yachttal. Épp a naplementében láthattuk.

Vele szemben áll Faust Vrancic polihisztor múzeuma, aki sokféle találmány mellett a paplanernyőt is megtervezte. Sokoldalúságára jellemző egy ötnyelvű szótár összeállítása is. Privic Luka szép kis középkori templomában nyugszanak hamvai a végakarata szerint.

A templomkertben és a főtéren hatalmas leánderek ágaskodnak 3-4 méter magasan.

Kicsit tovább sétálva egy másik kellemes kis térre érve örömmel láttam, hogy két férficsapat valamilyen tenyérszi golyókkal játszik (tévészés és mobilnyomkodás helyett).

Ez is idilli látványt nyújtott számomra az időközben langymeleggé szelídült naplementei időben.

Mire visszaértünk, besötétedett, és a csillagok ritkán látható ragyogásában gyönyörködhettünk, mert ott alig volt fényszennyezés.

A hosszú utazás után nagyot aludtunk a tengeri friss levegőben. Néhány társunk szó szerint a csillagos ég alatt a teraszon.

Másnap aztán belevetettük magunkat a selyemfestés örömeibe.

Új technikákat ismerhettünk meg az ebru és a shibori alakjában. Mindkettő ázsiai eredetű.

Az ebru igazán különleges.

Egy sűrű folyadék felszínére csepegtetjük a festéket, egy kis pálcikával kialakítjuk a mintát, ráterítjük a selymet a tetejére, ami felveszi a festéket, majd lehúzzuk, és a minta rajtamarad a selymen.

Nagyon izgalmas.

Egyszer találkoztam a Mesterségek Ünnepén egy selyemfestő művésznővel, aki bemutatta ezt, ki is próbálhattuk, de az csak ízelítő volt, most pedig sok tapasztalatra tehattünk szert végre ezzel kapcsolatban.

A következő nap a shibori technikát tanultuk meg. Különböző mintákat (itt természetesen a tengerhez kapcsolódót) szorítottunk rá a selyemre, mindkét oldalra ugyanazt, és így mártottuk festékbe az anyagot, csak egyszer, de akár több színbe is.

Ez újabb élmény volt számomra. Ilyet soha nem próbáltam még.

Délután fürödtünk, nemcsak a napfényben, de a tőlünk szó szerint három lépésnyire lévő tengerben is.

Estéknként nagyot sétáltunk a szigeten. 27-én (a születésnapomon) egy nagyszerű hajókiránduláson vettünk részt, két fürdő és városnéző megállóval Tribunban. A középső megállóban ízletes és bőséges halas ebédet költöttünk el a hajónkon a lágy, meleg fürdőzés és úszás után. Bárhol láttam a tengert ez alatt az idő alatt, gyönyörű volt, de azon a helyen még több csodás színben pompázott a kékek sorozata a tükizzöld és az arany varázslatos árnyalatában.

Ezt aztán több napon keresztül igyekeztem visszaadni a selyemre való festéskor. Valamennyire sikerült is képen és sálon egyaránt.

A fényfestő technikát régóta ismerem, és nagyon szeretem. A még nedves festett selyemre helyezett növények lenyomata gyönyörűen látszik, ha kitesszük a napra száradni.

A további néhány napon már ecsettel festett képeket és sálakat készítettünk ebben az igazán festői környezetben.

Utolsó esti vacsoránk külön boldoggá tett bennünket: nemcsak a helyi finomságok miatt, de a házigazda nagyon kedves, kellemes gitármuzsikáját hallgatva is.

Élmények garmadájával tértünk haza mind a társaság, mind a látvány, mind az ételek, de legfőképp a selyemfestés szempontjából.

Rendkívüli örömet, élményt, tanulást jelentett ez az időszak. Sokáig töltekezhetünk belőle.

Pál Ildikó
KÉK-tag

Jankovits Márta

Elődeim: három nemzet, a horvát, a bajor és a magyar vér öröklődött a családban. A horvát ág az 1700-as években indult el egy szekéren a kéklő Adria mellől, mint olajütők, Magyarország felé. A bajor ág 1404-ben kerül az országba. Visszamenőleg nővérem megőrizte a születési anyakönyvi kivonatokat, így képzeletem a családtörténelmi regényeimben kiegészítette a valóságot.

Már kora gyermekkoromtól olvastam könyveket, főleg történelmi írásokat.

Szerencsémre édesapám, Jankovits Ferenc (1897-ben született) sok régi történetet tudott, amire alapozhattam. Közösségi ember lévén összefogta a falu ifjúságát, építettek közösségi házat, amely falán emléktáblát kapott. Több civil szervezetet működtetett egészen a II. világháborúig.

Ezt követve a rendszerváltáskor 1998-ban létrehoztam több társammal a Faluvédő Egyletet, amelynek 20 évig az elnöke voltam. Először főleg környezetvé-

delem volt a fő profilunk, aztán az irodalom. Kiadtuk első újságunkat, a *Faluvédőt*, majd Jován László könyvkiadó szakemberrel a havonta megjelenő *Százhalom* újságot és az évi egyszeri *Százhalom Kalendáriumot* 2013-ban.

Sorra megjelentek a könyveim, elsőnek a *Forgószél* – anyám családjának története, majd a kétkötetes *Vándorévek*.

Ebben írtam meg, hogyan kerültek az Adria mellől az akkor még Százhalomra, amely 1903-tól Battáról Százhalombatta lett. Megjelent harmadik könyvem az *Úton hazafelé*.

Sorra jöttek a novellák: *Az elveszett sziget*, öt történettel, *A föld ember*, *Úton*, *Novemberi hó*, *Hűség*. A dokumentumírások a *Falusi bíró*, a *Százhalom őrzi az álmuk* és szerkesztésemben a *Volt egyszer egy Százhalom*.

Ezen írások főleg az itteni családok, részben az érdi és a két szomszéd település életét mutatják be.

Vannak még csak kéziratban létező munkák, például a *Végső találkozás*. Egy történelmi háromrészes sci-fi az *Ez a föld a tiéd...* címet viseli. Egy 14 meséből álló munka is készen van *Kelta mesék* címmel és több mese.

Munkáimért megkaptam Százhalombatta díszpolgári címét, sajtódíjat és környezetvédelmi díjat.

Négy éve kezdődő betegségem miatt mozgáskorlátozott lettem, már nem tudok dolgozni.

Elvesztettem jó barátomat, segítőmet érdi ügyekben, Ábel Andrást, aki számomra pótolhatatlan veszteség.

2004-től négy évig hetente négy órában élő rádióműsort vezettem a sajnálatos módon megszűnő Rádió Egy 100 adón.

Környezetvédelem, történelem, zene, irodalom volt a fő profilunk, és ami fontos: közélet.

Riportok politikusokkal, cégvezetőkkel, érdekes emberekkel. Nagyon szerettem.

Örülök, hogy az érdieknek is tetszenek az írásaim.

Barna Júlia

(1946 – 2024)

a mérce is te vagy

hinták áznak a játszótéren
messzi alagutakban tűnnek el vonatok
távolban a folyók csíkja ezüstösen kanyarog
mint évtizedek mélyében a hajba font szalagok
rajtad kívül minden a helyén van valahol
színes esernyővel védekezel az eső
vagy a rosszkedved ellen
tűnik foszlik az utca nagy léptekkel jön az este
honnan tudnád ki vagy
értelmet neked is a szabadság ad;
lélegzeted szívverésed:
ahogy a homok kitörli a lábnyomot és lenyeli a vizet
lomtalanításra kitett emlékeidet
ahogy a tévedéseidet – elfelejtet
minden szívverés esemény beteljesült remény
ezt a napot már megélted
mire jó a következő nem érted
a hold ingyenfénye bontja a sötétet
ne rejtőzz tárd fel a titkod:
nem prózában hanem versben éled a világot;
ne mérd mindig a mások szemében magad
a te életedben a mérce is te vagy

mérce a szemedben

látom szemedben a mércét: nem enged el
felmérsz lemérsz fel- és lebecsülsz
magadhoz és másokhoz hasonlítász
állandóan aggatod rám jelzőidet
osztályozol értékelsz kielemez
hibám bűnöm tudásom és tudatlanságom

mint oktalanul szigorú tanár
megtagadod a javítási lehetőséget
végleges a jegy mint egy jogerős ítélet
pedig onnan annyit láthatsz csak:
van akinek sok vagyok van akinek kevés
és van akinek pont elég

Emlékezzünk – saját haikuival

a valóságot
sokszoros fátyol alá
látszatok rejtik

sorsodat szövi
minden mit megtettél vagy
elmulasztottál

tükörbe nézek
ha hiányzom magamnak
talán megjövök

mikor nevetek
létem titkos mélyein
másik énem sír

a levélminták
árnyékában arcodon
a pillanat időz

kint zápor suhog
itt bent a csend – kint vagy bent
vagy védtelenebb?

az eső-ködben
a világ most születik
vagy most múlik el

fényszilánk sebez
ősz vére hull – melegít
az utolsó láz.

őszi kert fölött
madár suhan ívet ír
az alkonyatra

Múlt-fa lombjában
zizeg egyetlen levél
álom vagy emlék

Dr. Csózik László polgármester

Czabai Balázs búcsúztatása

(Elhangzott 2024. szeptember 18-án 14.00 órakor, Ercsi úti temető)

Meg kell a szívnek szakadnia. Ez volt az első érzésem, amikor megtudtam, hogy Czabai Balázs nincs többé.

Csupa szív, csupa mosoly ember volt ő, csupa önzetlen gesztussal. A pozitív érzelmek, az emberekkel való törődés vágya, a természet odaadó szeretete jellemezte. A szív, amely benne örökre megszűnt dobogni, Érdért dobogott. A valaha volt Érdért, a természeti kincsek kimeríthetetlen tárházáért. A jelenlegiért, amelynek örködni és gondozni kell megmaradt értékeit. És a jövőbeli Érdért, ahol a gyerekek a fák és a madarak tiszteletében, szeretetében nőnek fel, és ahol a felnőttek megbonthatatlan közösséget alkotnak.

Czabai Balázs mindent megtett ezért a közösségért. A Czabai-kert oázis volt Érd szívében. De ennél is sokkal több: a megvalósult utópia. A harmónia, a nyugalom, a szépség, az egészséges élet- és kultúraszeretet szigete. Ahol mindenki megtalálta azt, amire legmélyebben vágyott. Ahol mindenki a legjobb formáját tudta előcsalogatni. És ahol a mesék, a vágyálmok tényleg valóra válhattak.

Amikor elment, úgy éreztem: belőlem is kitéptek egy darabot. Lelkem egy részét, amelyik mindig a Czabai-kertben lakott. Az ő kedves, előzékeny, segítőkész, megnyugtató társaságában. Szinte hetente betértem hozzá. Ha munkaügyben dolgom volt a Bajcsyn, legurultam hozzá a Radnai utcába. Megittam egy kávé, 15-20 percet beszélgettünk, felüdült a lelkem.

Ez volt az én „zöldfürdőm”. A tölgyek megnyugtató sóhaja. A cinkék önfeledt kergetőzése. Balázs kedves szavai, érdeklődése, felvillanyozó ötletei. A tervei, amelyek így 80-on túl is frissen, fiatalon tartották.

Leültetett a szokásos helyemre a teraszon – mert már az első alkalommal kifigyelte, hová szeretek ülni. Hű társa, kedvenc vizslája odasomfordált, fejét a lábamra tette. Miközben szórakozottan simogattam Dzonit, Balázs máris térült-fordult a kávéval, és elárasztott kérdéseivel, javasolataival. De ha érezte, hogy most az a legjobb, csak percekig ültünk csendben, nyugalomban. Békét teremtett maga körül – úgy, ahogy senki más.

Mikor továbbmentem, már azon morfondíroztam, mikor, milyen örüggyel jöhetek legközelebb. Nem mint ha a Czabai-kert nem állt volna tárva-nyitva a látogatók előtt. Balázst sem kellett nagyon kérlelni, hogy leüljünk egy kis tereferére. Az örügy nekem kellett, hogy időt szakítsak a folytonos rohanásban.

De ez a csodálatos, négyszögletű kerek erdő, varázslények otthona, mindig visszacsalogatott. Házigazdája, fenntartója, Czabai Balázs személyisége pedig épp olyan vendégváró, barátságos volt, mint a kert.

Aki csak nyugdíjas korában ismerte őt meg, nem is gondolta volna, micsoda életpálya áll már mögötte. Pedig nem keveset látott és tett le az asztalra, mielőtt „hivatásos” természetrajongóvá vált.

Nehéz gyerekkora volt, hiszen másfél éves korában, 1944-ben szerb katonák üldözték el az apját Szabadkáról, aki Magyarországra menekült. Ő az édesanyjával csak 3 évesen tudott titokban átszökni a határon. Egy ideig befogadó családnál, albérletekben húzták meg magukat. Édesapja megvásárolta az érdi csodakertet, ami körül még alig volt beépítve a falu, de már állt benne az erdei házikó.

Balázs Kalocsán járt mezőgazdasági technikumba. Az érettségi után egy kórház konyháján dolgozott, innen küzdötte fel magát. Elvégezte az egészségügyi főiskolát, ahol megismerte és megszerette a feleségét. 54 évet éltek együtt. Két fiuk született: 1971-ben Balázs, 1975-ben Csongor. Kisebbik fiától két unokája is volt, Ádám és Jázmin.

Czabai Balázs a Semmelweis Egyetemen dolgozott majdnem négy évtizedig. Az Ortopédiai Klinikára került. Közben közgazdasági diplomát is szerzett, így gazdasági vezetőként kamatoztatta tudását, ilyen beosztása volt a Fővárosi Állat- és Növénykertben is. Érdi szíve persze egyre csak hazahúzta. Így megpályázta, és öt évre elnyerte egyik legnagyobb városi intézményünk, a Szociális Gondozó Központ vezetői pozícióját. Innen ment nyugdíjba 2003-ban.

Közben megállás nélkül ápolta, óvta, védte a parkvárosi csodaerdőt. Bekapcsolódott a Természetvédő Egyesület munkájába, sportolt, szervezett, mindent beleadott a természetvédelembe és az önkénteskedésbe. Egyszer azt mondta – idézem: „Talán a génjeimben hordozom a növények tiszteletét és szeretetét, és a közösségért való munkálkodásról sem tudok, s nem is akarok lemondani! Számomra így kerek az élet.”

Czabai Balázs csodálatos ember volt. A jelzők megbicsaklanak, ha róla beszélünk. Leírhatatlan az a nyitottság, humánus, ami belőle áradt. Nap mint nap

türelemmel, nagy odafigyeléssel és szeretettel nevelt minket, érdeket. Megmutatta, hogyan gondoskodjunk a fáinkról, virágjainkról. A Czabai-kertnek tényleg mindenki a csodájára járt.

Ez a hajdani hamzsabégi erdő utolsó belterületi maradványa. Ilyen lehetett az Érd-Tétényi mészkőfennsík háborítatlan erdősége. Tőle tudom, hogy összesen 283 fát számlált a gyűjtemény. Mind természetesen nőttek, nem ültetett fák voltak. Az erdőt az 1800-as évek végén tarra vágták. Innen sarjadoztak elő, a gyökérszintről kapaszkodtak fel a ma álló hatalmas, hűs árnyú fák. A legidősebb közülük így a 120-as éveiben jár. Az 1920–1930-as évek irtásai is mély nyomot hagytak, a fák többsége azóta nőtt. A temérdek kocsányos és kocsánytalan tölgy mellett mezei juhar és diófa akad. A rengeteg cserje és virág között az állatok is paradicsomi körülmények között éldegélnek. Balázs az év 365 napján itatta, vigyázta a madarakat. Októbertől márciusig naponta kétszer töltötte a madáretetőket, hogy egyetlen kis védenca se szenvedjen hiányt. A feketerigó, a széncinke, az ökörszem, a barátposzáta, a nagy fakopáncs, a gerle, a varjú és a karvaly ebben az erdőben neveli fiókáit. 25 madárfaj fészkel a 2000-ben „madárbarátnak” nyilvánított kertben. Évszakoktól függően sok más látogató is akad, a fenyőpintytől a kakukkig. De sünök is kószálnak az aljnövények között, mókusok is játszanak az ágakon.

Balásznak öt keserves évébe telt az 1970-es évek elején-közepén, hogy kijárja a természetvédelmi oltalmat. Mindenhol kilincsel, a tanácstól a minisztériumig, még a pártfőtitkár Kádár Jánosnak is írt. Végül egy erdész segítségével nyitotta ki a hatóságok szemét erre a páratlan szépségre, erre az alig kétharmad hektárnyi ékszerdobozra.

1977-ben a Czabai-kert volt az első, természetvédelmi oltalom alá helyezett terület Érdén. Balázs azonban nem állt meg: természetvédő társaival együtt fáradhatatlanul dolgozott, hogy a Fundoklia-völgy, a Beliczay-sziget, a Kakukk-hegy is elnyerje a védelmet, és mindenki megismerje őket.

Balázs nagy-nagy örömmel fogadott a kertben bárkit, aki meg akart pihenni a tölgyek alatt, élvezni akarta a madárcsicsergést. Fáradhatatlanul tartotta hagyományává vált biológiaóráit és rendezvényeit, ahol izgalmas feladatokkal és előadásokkal kápráztatta el a hallgatóságát. Óvodás és iskolás csoportok is rendszeres látogatói a kertnek. A gyerekeket kifogyhatatlan

energiával és lelkesedéssel tanította és varázsolta el bemutatóival.

Rendszerek jöttek és mentek, de Balázs maradt, élt és dolgozott Érdért. A magyar természetvédelem érdekében végzett munkájáért és különösen Érd természeti kincseinek megőrzéséért 2021-ben Érd Város Életmű Díjával tüntették ki.

Lassan tíz esztendeje már, hogy az első művészeti piknikeket megszervezte a tölgyesben az érdi Irodalomkedvelők Klubjával és a Poly-Art Alapítvánnyal. Azóta gyakoriak voltak a Czabai-kertben az összejövetelek, az alkotótáborok és szabadtéri kiállítások, sőt a koncertek, hangversenyek is. Itt tartotta a járvány előtt és után is nyári alkotótáborát a Képzőművészek Érdi Közössége. Itt tartott irodalmi esteket a Temesi Éva Irodalmi Kör. Ide jöttek kincset keresni a Szikra Egyesület által segített autista gyerekek. Itt adott szabadtéri koncertet a Szirmok kórusa.

Balázs három nappal a halála előtt még javában emlékkoncertet szervezett egy barátja, volt kollégája tiszteletére. Erre már nem kerülhetett sor. Álmában hunyt el, alig egy hete, szeptember 10-én.

Kedves Barátaim!

Czabai Balázs igazi Érdikum volt. Nem csak a kert miatt, amit országszerte ismertek. Hanem lelkes lojalpatriótaként, természetvédőként, civil önkéntesként is számon tartottuk. Alig van olyan érdi, aki ne találkozott volna magyar zászlókkal díszített biciklijével, amin végigtekerte szinte naponta a várost. Jött, ment, sürgött-forgott, és maga mögött a mosoly és kedvesség szikráit szórta el.

Ebben a közönyös, cinikus, fáradt világban Balázs példát mutatott. Hogyan szeressük felebarátainkat, távoli ismerőseinket: egyszerűen a másik embert. Ha az utcán futottunk össze, messziről integetett, beszélgetni hívott. Lelassult mellette az élet. Naponta küldött a Messengeren egy kedves üzenetet, olykor dalokat, számokat. Hetente-kéthetente beugrott a városházára. Csak úgy. Találkozni akart. Egyszer sem jött üres kézzel. Virágot hozott az irodában dolgozó lányoknak. Gyümölcsöt szedett, legutóbb fügét a kertjéből. Mézédés volt. Az ő mézédés lényére emlékeztetett. Ami csordultig volt szeretettel.

Most, hogy felidézem az alakját, beszélgetéseinket, mosolyát, egyik régi, kedves olvasmányom jut eszembe. A Családom és egyéb állatfajták Gerald Durrelltől, amelyben mintha Balázsról is beszélne.

Van benne egy jó értelemben vett különc figura, a rózsabogaras ember. Régi kalapja telis-tele madár-

tollakkal. Furulyáján trillázó dallamokat játszik. Körülötte fonalakon függő rózsabogarak repkednek. Zsebei, zsákjai dugig vannak a természet gyönyörű titkaival. Az ifjú Gerald vett tőle egy csodaszép teknőst, Achillest. Majd egy repülni nem tudó galambot. Aztán az összes rózsabogarat, amiket szabadon engedett.

„Ellenállhatatlan tündérmeselégek lengett körülötte; és én epedve vártam ritka találkozásainkra” – írta gyermeki énje nevében Durrell.

Ilyen csodabogár volt Czabai Balázs is. Mintha egy tündérmeséből lépett volna elő. Érd zöld angyala volt. Agyal, aki a földre szállt, és ha kellett, megküzdött az igazáért.

Drága Balázs!

Körötted mindig megállt az idő. Amíg mellettünk voltál, nem mozdult a mutató, visszafojtotta lélegzetét az óra, a telefon. Most végleg elmentél tőlünk. Egy másik világba: az örökkévalóságba költöztél. Betölthetetlen az űr, amit magad mögött hagysz, drága Barátom!

Nemrég mondtad: készüljek, megyünk együtt Szabadkára! Neked az egykori szülői házat és régmúlt kisgyermekkorod világát jelentette. Engem ifjú éveim kedves emlékei vártak vissza. És mai partnervárosunk önkormányzati kapcsolatai, amiket fel akartunk melegíteni, sőt forrósítani. Készültem is, bíztam benne, hogy még idén ősszel összejön az utunk. Az égiek máshogy akarták. Neked fontosabb utad lett, hiszen az Úr szólított!

Isten áldjon utadon, Barátom!

Vidd magaddal, és őrizd örökké a békét, amiért anynit áldoztál, és amit annyira szeretted!

Hírek

Szabó Aida Misztérium c. verseskötete az Írók Boltjában (Bp.) is kapható.

Nagy-Rakita Melinda A folyó c. versét közölte a DunapArt művészeti és közéleti magazin. Ezután rendszeresen jönnek a hírek újabb és újabb művek publikálásáról. Ezen kívül ő a KRESZ-mesék Klub Kapitánnyal rajz- és meseíró pályázat nyertese.

A DunapArt művészeti és közéleti magazin több IRKA-tag művét publikálta már. Így Szabó Aida A francia cipőm és a franciatanár c. versét.

Jún. 22-én a Múzeumok éjszakája c. programsorozat részeként Szabó T. Anna költő tárlatvezetése, irodalmi műsora az Érdi Galériában – Asszociációk Hincz Gyula gondolatvilágával: irodalomtörténeti csemegében volt része a közönségnek.

Jún. 27-én a Galériaklubban (Bp.) Tornai Xénia Ideát c. verseskötetének bemutatója. Versfelolvasók, zenesz- és énekművész szereplésével – óriási érdeklődő tömeggel.

Az Alma Latina együttes hagyományos nyári koncertje a Czabai-kertben (jún. 29.)

A battai szocális öregek otthonában nagy sikerrel mutatkoztunk be egy látványos IRKA-műsorral.

Cettler Gertrúd Rád hangolódós c. verse megjelent a Holnap Magazinban.

Ocsovai Ferenc verse (Feltáru! Tádzs Mahal) bekerült a Holdkatlan c. folyóirat Górcső rovatába. A Dokk.hu c. folyóirat is rendszeresen közli a verseit. A Varsótól Madridig c. verseskötetét folyamatosan mutatják be a különböző könyvtárak, művelődési házak – nagy érdeklődés övezi.

Kállay Gyopár szerepelt az M5 TV-csatorna Fülpszöveg c. műsorában: Bán Mór író interjúvolta meg a Bárcsak... c. regény kapcsán.

Július 12-én zárt a Hincz Gyula Kaleidoszkóp c. az Érdi Galériában. Videófilmet láthattunk a Népek barátság c. falikárpit restaurálásáról.

Gani Zsuzsa továbbra is rendszeresen publikál a Mesketén, a Poeton, a Holnap Magazin webes felületén, az Irodalmi Rádióban és még egy néhány FB-csoportban. Sajnos a Rímkovácsok és a Napvilág Íróklub megszűnt. Készülőben van: az Országos Mécs László Irodalmi Társaság Rátz Ottó elnök révén összeállítanak neki egy e- antológiát, és megjelentetik a mek.oszk.hu oldalon. A Meskete meseíró pályázatán a nyertes mesék között olvashatjuk a nevét: a 400 beérkezett pályamű között az első 30-ban találjuk meg a nevét, így bekerült a Varázslatos Mesketék II. Csodapatak c. kötetbe.

A Horpácsi Írótáborba az idén is meghívták az IRKA főszerkesztőjét, ahol bemutathatta a folyóirat alkotóközösségének műveit, találkozhatott a régi kedves Múza-szerzőkkel, megismerkedhetett új tehetségekkel, a kötetekkel. Irodalmi-zenei előadások, tanulmányok, könyvismertetések, felolvasások színesítették a programot. Mikszáth Kálmán frissen felújított, híres kúriája, a múzeumlátogatás nem maradhatott ki. Világmegváltó beszélgetések, tapasztalatcserék, kapcsolatépítés – egy darabig megint töltekezhetünk belőle.

Szeptemberben a Szakáli Anna által szervezett Berkenye Írótáborban Büki Attila színművét (Az elhivatott c.) adják elő a Vasi Játékszín színészei. IRKA-tagok is jelen: Baka Györgyi és Szabó Ilona Valéria. A Berkenye Írótáborba meghívást kapott az IRKA néhány alkotója. A bemutatkozása következő számunkban.

Kissné Matkó Gabriella egy féléves szerződést írt alá a PKH-val, melynek értelmében havonta a második szombat mesedélután tart óvodásoknak (és érdeklődő felnőtteknek).

Érd FM 101.3 Rádióban Madár Tamás szervezésében elkezdődött az IRKA-tagok bemutatkozása. Könyvnyed, szellemes, szórakoztató beszélgetés irodalomról, olvasásról, könyvekről, alkotásról, közösségekről, a világról...

Köszönet az ötletadó riporternek, aki maga is kiemelkedő tehetség – kiválóan szövi a beszélgetés fonalát, minden izgulást elvarázsol a stúdióban.

„Ritka tünemény, hogy egyetlen verseskötet több költészeti teljességgel lepjen meg. Szabó Aida könyve ezzel az erénnyel ékes: egyik dimenziójában az ősmagyar hitvilág megszólaltatásához talál regés beszédmódot, balladás hangnemet, igrices szókincset; másik kiterjedése keleti műfaji fuvallatokat (haikuk, vakák, haibunok) formál Kárpát-medencei lélegzetté. Azaz egyszerre kapcsolódik az Arany János-i honszeretet poétikájához és a Macuo Basó-i miniatűrök szellemtanához.”

(Részlet Halmai Tamás fűlszövegéből)

„... versei a valóság megismerésének lehetetlenségére világítanak rá. Álom és realitás, múlt és jelen, égi és földi, a körülmények véletlen szülte kényszere és az emberi akarat valóságformáló ereje – látszólag egymásnak feszülő jelenségek, melyekben mégis mindig benne rejlik az ellentéteket egészzé oldó harmóniára

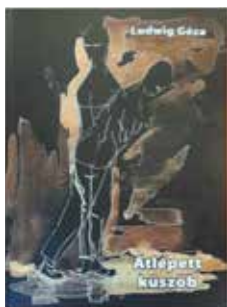
törekvés.

Ennek a földi utazásnak, az ideát-létnek mindenben ott lüktető kettősségét járják körbe e gyűjtemény darabjai...” *(részlet a fűlszövegből)*

A kataklizma után c. novella több kérdést is felvet: ha lánggra lobbanna a világ, ami nem is olyan valószínűtlen, az nukleáris háború lenne. Utána olyan újrakezdés pedig, amilyenről írtam, lehetetlen. A világ radioaktív lenne – az pedig a gyors vagy a lassú halál.

A kötet második részében versek olvashatók a magányról, a szerelemről, társadalmi kérdésekről, az élet lényegéről és értelméről.

„...Az életet labirintusnak vagy hegymászásnak láttatja a szerző. Időnként eltévedünk, bolyongunk, keresünk és harcolunk. A keresés létünk velejárója... Éveink szinte észrevétlenül simulnak egymásba, a múlt tűnik állandónak, a jelen tűnékeny pillanat csupán, egy átlépett küszöb.”

(Részlet Pupp Anna előszavából)

Az IRKA 13. születésnapján kiosztott díjak

Érdi IRKA Irodalmi Díj: Móczár Csaba (vers)
Szeghy Karolina (próza)

Zenei Díj: Stiblo Anna, Gáborné Harmath Alice (40 éves a Szirmok)

Páva Díj: Pálné Onódi Judit (pályázatok, oklevelek, szervezési ötletek)

Rovatvezetői kitüntetés: Varga Katalin

IRKA Közösségi Díj: Borbély Milán (FB-adminisztrátor)
Szabó Aida (műsorok, interaktív ünnepek szervezése)

Érdi 4. Sz. Ált. Isk. magándíj: Borsos Dávid (FB, képek, tablók, anyagok korábbi digitalizálása)
Bukovszki Ildikó (FB-adminisztrátor)

Tartalom

Minaret és Könyvminaret	1, 52
Vers	2
Vendégoldal	18
Próza	25
Diákoldal	33
Kihívás/3.	35
Móczár Csaba rovata	38
KÉP-VERS	41
Szárnyaló Sólymok Haikucsoport	42
Jankovits Márta rovata	44
Ábel András nyomában	46
Nagy-Rakita Melinda rovata	48
Mozi-ZOOM	51
Beszámoló	52
Bemutatkozás: Jankovits Márta	58
Búcsúzunk Barna Julikától és Czabai Balázstól	59
Hírek	62
Könyvajánló	63
Illusztráció: az IRKA 13. születésnapján ünnepsége – a díjazottak (köztük a Szirmok Pedagógus Női Kar. Vezetőjük: Stiblo Anna), valamint a Berda József Irodalmi Körrel szervezett közös csillebérci túra és néhány fotó a kiállításról.	

Honlap: www.poly-art.hu

Facebook:

Az Érdi IRKA irodalmi-kulturális folyóirat kedvelői
Szárnyaló Sólymok Haikucsoport

Érdi IRKA irodalmi-kulturális folyóirat • Megjelenik negyedévente a Poly-Art Alapítvány támogatásával • Felelős szerkesztő: Daróci Lajosné, tördelőszerkesztő: Daróci Attila • A szerkesztőség levélcíme: Szepes Gyula Művelődési Központ 2030 Érd, Alsó u. 9. • E-mail: dlnemarta@gmail.com • IRKA-logó: Mezőfi Virág • Nyomdai munkák: Progresso Print Kft. • Kiadja a Szepes Gyula Művelődési Központ • ISSN:2062-8048